

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2014 - 2020

PRACOVNÍ PODKLAD PRO JEDNÁNÍ S EK

LEDEN 2014

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:
Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

ANALÝZA SITUACE Z HLEDISKA SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNEK, PŘÍLEŽITOSTÍ A HROZEB (SWOT ANALÝZA)

Úvod

Program rozvoje venkova České republiky na období 2014-2020 připravilo na základě usnesení vlády České republiky ze dne 28. listopadu 2012 č. 867 Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s partnery a jeho účelem je stanovit strategii, priority a opatření pro účinné a efektivní využívání prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Program byl zpracován v souladu s nařízením Evropského parlamentu (EP) a Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a související právní úpravou. Realizace Programu rozvoje venkova přispěje k naplňování cílů Společné zemědělské politiky a Strategie Evropa 2020.

Obecná charakteristika České republiky se zaměřením na rozvoj venkova

Česká republika je středoevropským státem o celkové rozloze 78 866 km² a s 10,5 mil. obyvateli. Na východě a severovýchodě sousedí se Slovenskou a Polskou republikou, na jihu s Rakouskem a nejdelší hranici má na severozápadě až jihozápadě se Spolkovou republikou Německo. Z celkové plochy území leží jen 39 % v nadmořské výšce pod 400 m n. m. V evropských poměrech má charakter horské až podhorské oblasti.

Podnebí ČR se vyznačuje vzájemnou interakcí oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno převládajícím západním prouděním a intenzivní cyklonální činností, která způsobuje časté střídání počasí a poměrně hojné srážky.

Administrativně se Česká republika člení na 14 samosprávných krajů (na úrovni NUTS 3). Populačním a velikostním kritériím pro vymezení regionů soudržnosti odpovídá 8 regionů úrovně NUTS 2. Kraje a na ně navazující regiony soudržnosti (NUTS 2) byly vymezeny především z hlediska historického vývoje správního členění území ČR, tzn., že z pohledu přírodních nebo ekonomických podmínek, které jsou důležité pro rozvoj zemědělství a venkova, mají tyto regiony v podstatě podobný charakter. Z hlediska přírodních ani hospodářských podmínek se nejvíce výrazné rozdíly, které by byly důvodem pro návrh regionálních Programů rozvoje venkova.

K charakteristice venkova se v Programu rozvoje venkova využívají kritéria OECD a Eurostatu založená na podílu obyvatelstva žijícího na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km², nicméně pro podporu z Programu rozvoje venkova se za venkovské území považuje celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy.

Pokud jde o zastoupení regionů v členění převážně venkovských regionů, významně venkovských a výrazně městských (podle výše zmíněných kritérií OECD), byl na úrovni NUTS 3 k 1. 1. 2012 převážně venkovským regionem pouze kraj Vysočina a naopak výrazně městským regionem pouze Hlavní město Praha. Ostatních 12 krajů se řadilo mezi významně venkovské regiony. Z hlediska plochy zauímají převážně venkovské oblasti 48 % území ČR, významně venkovské oblasti 37 % a výrazně městské oblasti 15 % území ČR. Z hlediska počtu obyvatel představují převážně venkovské oblasti 33 % populace, přechodné oblasti 43 % a převážně městské oblasti 24 % obyvatel. Tyto podíly přetrvávají již od programovacího období 2007-2013 bez významnějších změn. Pokud jde o průměrnou hustotu obyvatelstva, v průběhu předchozího programovacího období mírně stoupla, a to z 131 na téměř 136 obyvatel na km².

Na území ČR se nachází 6 251 obcí. Spolu s takto vysokým počtem obcí (jako nejvyšším územně správních jednotek) se ČR vyznačuje velmi rozdrobenou velikostní strukturou obcí, a má tak odlišnou strukturu osídlení v porovnání s ostatními členskými zeměmi. Obce v ČR

mají nejnižší průměrný počet obyvatel (1640 obyvatel na obci) a zároveň se jedná o jedny z nejmenších obcí (průměrná velikost území je 13 km²). Velikostní kategorie obce výrazně souvisí s generační strukturou obyvatelstva obce – nejmenší obce (do 100 obyvatel) se vyznačují nejnižším podílem obyvatel v produktivním věku (66,5 %), se zvětšující se velikostí podíl obyvatelstva v produktivním věku narůstá téměř k 70 %. Obecně je věková struktura venkovských oblastí v podstatě obdobná struktuře městských oblastí, pro obojí platí trend stárnutí obyvatelstva. Postupně se snižuje zastoupení obyvatelstva v nejmladší věkové skupině populace (0-14 let) a střední věkové skupině (15-64 let), a naopak narůstá podíl nejstarší věkové skupiny (65 a více). Stárnutí obyvatel se spolu s trendem stěhování mladých lidí do měst stalo dlouhodobým problémem úbytku venkovské populace. Podle statistik se sice v posledních letech vyliďňování venkova výrazně zpomalilo, nicméně to je způsobeno masivní výstavbou rodinných domů v okolí velkých měst a vznikem husté satelitní zástavby v těchto oblastech. V mezilehlých a odlehlých oblastech však k vysídlování venkova dochází stále, zvláště v pohraničních oblastech, na Vysočině a v regionech s vyšší mírou nezaměstnanosti. Jedná se také častěji o nejmenší obce (do 200 až 500 obyvatel).

Venkov se dlouhodobě potýká s migrací mladých lidí do měst za prací. Nicméně nedostatek pracovních příležitostí je v posledních letech v důsledku hospodářského útlumu výrazným negativním jevem nejen pro venkovské obce, ale i pro města. V roce 2008 připadalo na jedno volné pracovní místo 3,9 uchazečů, postupně tento počet narostl až na 18 uchazečů, z nichž je nejvyšší počet mladých lidí ve věku 21 až 30 let. Obecná míra nezaměstnanosti v ČR činila v roce 2012 7%, přičemž byla vyšší u žen než u mužů, a zvláště pak na venkově. Přesto je třeba, v porovnání s průměrem EU, považovat úroveň nezaměstnanosti ČR za relativně nízkou (zhruba o 4 procentní body nižší než činí průměr EU). Ve venkovských obcích je problém nedostatku pracovních příležitostí umocňován nižší koncentrací výrobních podniků i podniků nabízející služby, a tedy potencionálních zaměstnavatelů. Dlouhodobé srovnání ukazuje, že venkovští uchazeči o práci tvoří přibližně čtvrtinu všech uchazečů, ale venkovská volná pracovní místa tvoří jen šestinu všech volných pracovních míst. Z hlediska možností uplatnění v pracovním procesu je situace na trhu práce na venkově setrvale méně příznivá než ve městech a po roce 2008 se rozdíly mezi městem a venkovem v této oblasti dokonce prohlubují. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo na venkově je tak z velké části závislé na pracovních nabídkách z měst, samotný venkov není schopen vygenerovat dostatečný počet pracovních míst pro vlastní obyvatelstvo. S tím souvisí i další typická charakteristika venkovské zaměstnanosti – přes 80 % obyvatel venkovských obcí za svou práci dojíždí, což má širší dopady. Např. tím, že pracující soustředí svoji poptávku po produkci a službách v místě zaměstnání, dochází k oslabení poptávky na venkově a tím i omezení možností podnikání na venkově.

Česká ekonomika prochází od konce roku 2008, kdy se začínají projevovat důsledky globální ekonomické recese, výraznou změnou. Podle údajů ČSÚ dosahoval meziroční růst HDP v roce 2005 a 2006 kolem 7 %, v roce 2007 pak 5,7 % a v roce 2008 již pouze 3,1 %. Ekonomická recese z přelomu let 2008 a 2009 způsobila, že v roce 2009 dochází k meziprocentnímu poklesu HDP na -4,7 %. Mírné oživení ekonomiky nastalo v roce 2010, kdy růst HDP dosáhl hodnoty 2,7 %.

V roce 2011 pak HDP vzrostl jen o 1,7 % a za rok 2012 byl zaznamenán pokles o 1,2 %. Příčinami byly zejména dopady fiskální konsolidace s příslušnými negativními vlivy na spotřebu domácností a investice, kdy se ekonomika stále nacházela v záporné produkční mezeře, a vysoká míra nejistoty, která plynula především z obav o vývoj evropské ekonomiky v souvislosti s probíhající dluhovou krizí. Prognóza předpokládá stagnaci HDP.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2011 reálně vzrostla o 1,5 %. Její vývoj byl pozitivně ovlivněn především růstem přidané hodnoty zpracovatelského průmyslu. Z odvětví tržních služeb k meziročnímu růstu HPH ještě přispěla odvětví peněžnictví a pojišťovnictví a činností v oblasti nemovitostí. Podíl HPH tvořené primárním sektorem, kam zemědělství a lesnictví patří, na národní ekonomice poklesl z 2,4 % na 2,2 %¹. V případě jednotlivých odvětví došlo v případě zemědělství k poklesu tohoto podílu na celkové tvorbě hrubé přidané hodnoty v národním hospodářství z 1,66 % v roce 2007 na 1,41 % v roce 2011, v případě lesnictví k nepatrnému nárůstu z 0,71 % na 0,72 % a v případě potravinářského průmyslu k poklesu z 2,45 % na 2,38 %.

Pokud jde o strukturu zaměstnanosti z hlediska základních sektorů národního hospodářství, tato se v čase výrazně změnila. Před vstupem do EU pracovalo v primárním sektoru ekonomiky v ČR 12 % zaměstnaných. Oproti tomu v roce 2012 byl podíl zaměstnaných v tomto sektoru necelá 4 %. Sekundární sektor se na celkové zaměstnanosti podílel v roce 2011 36 % (oproti 43 % v roce 1993). Od počátku 90. let došlo k navýšení podílu zaměstnanosti v sektoru služeb, ve kterém bylo v roce 2012 zaměstnáno 60 % (rok 1993 45 %).

V roce 2011 vzrostla zaměstnanost o 0,3 %, což vzhledem k růstu HPH znamená, že produktivita práce v celé ekonomice meziročně vzrostla o 1,2 %. Z pohledu tržních odvětví byl nejvyšší nárůst zaměstnanosti zaznamenán v odvětvích činností v oblasti nemovitostí a peněžnictví a pojišťovnictví. Vývoj produktivity byl naopak nejvíce negativně zasazen v odvětvích informačních a komunikačních činností a stavebnictví.

Pro vyhodnocení rizika chudoby se v ČR nejčastěji používá objektivní metoda s využitím údaje o tzv. životním minimu. Česká republika stále patří mezi nejvíce rovnostářské země na světě a podle údajů Eurostatu z roku 2010 má ČR nejnižší podíl chudých v populaci z celé EU.

Charakteristika zemědělství a souvisejících sektorů

České zemědělství je charakteristické duální strukturou výroby, kde 87 % podniků připadá na podniky fyzických osob (z nichž pouze část představují farmy rodinného charakteru bez najatých pracovníků), obhospodařující celkem 30 % z. p. Zbylých 13 % podniků jsou podniky právnických osob s převážně nájemní pracovní silou, hospodařící na 70 % výměry z. p. v ČR². Vysoký podíl půdy v zemědělství je najaté (v roce 2011 činil 76 %, ale stabilně se snižuje, v průměru o 1,2 p. b. ročně). České zemědělství vykazuje z evropského pohledu jednu z nejnižších hustot jednotlivých kategorií zvířat na obhospodařovanou plochu z. p.

Průměrná velikost zemědělského podniku se zvýšila z 178,4 ha obhospodařované z. p. v roce 2007 na 179,8 ha v roce 2010³. Zemědělské podniky v roce 2010 vykazovaly následující velikostní strukturu z hlediska jejich počtu: podniky s rozlohou <5 ha představovaly 15,4 % všech podniků, s rozlohou 5-50 ha 54,7 %, podniky s rozlohou 50-100 ha 10,6 % a podniky nad 100 ha představovaly podíl 22,9 %. Z hlediska počtu podniků se oproti roku 2007 nejvíce zvětšil podíl farem ve velikostní skupině nad 100 ha a dále v intervalu od 50 do 100 ha. Z hlediska obhospodařované výměry se zvýšil podíl pouze ve skupině podniků od 50 do 100 ha. Ve velikostní skupině nad 100 ha se v důsledku dělení podniků snížila průměrná velikost obhospodařované půdy, ale v této skupině podniků

¹ EUROSTAT

² ČSÚ, Agrocenzus 2010, stav k 30. 9. 2010.

³ Pokud nejsou zohledněny stejné prahové hodnoty strukturálních šetření, poté se zvýšila průměrná výměra farem z 89,3 ha v roce 2007 na 152,4 ha v roce 2010.

dochází k majetkové konsolidaci podniků do větších celků. Průměrná ekonomická velikost podniku se zvýšila ze 161,7 tis. € v roce 2007 na 179,9 tis. € v roce 2010⁴.

Rozloha zemědělské půdy dle ČÚZK činila v roce 2010 4,229 mil. ha, přičemž tato hodnota dlouhodobě klesá. Pro srovnání, v roce 2007 byla rozloha zemědělské půdy 4,249 mil. ha. Pokud jde o zemědělsky využitou půdu, její rozloha byl v roce 2011 3,484 mil. ha (oproti roku 2007, kdy byla 3,518 ha). Podíl plochy zemědělské půdy tak klesl mezi roky 2007 a 2011 z 53,88 na 53,62 % celkové rozlohy ČR⁵. Naopak podíl plochy lesní půdy vzrostl a představuje více než třetinu půdního fondu ČR. Plocha lesů (dle ČÚZK) vzrostla z 2 651 209 ha v roce 2007 na 2 657 000 ha v roce 2011. Výměra orné půdy v posledních deseti letech trvale klesá, především ve prospěch rozšiřování ploch trvalých travních porostů. Polovina zemědělského půdního fondu se nachází v méně příznivých oblastech (LFA), ale zde je zornění stále vysoké. Plocha LFA se příliš neměnila a činila z plochy zemědělsky využitých půdy 49,9 % (podrobněji: 14,6% horské, 29,6% ostatní a 5,7% oblasti se specifickým omezením) v roce 2007 a 50,3 % (14,8% horské, 29,6% ostatní a 5,8% oblasti se specifickým omezením) v roce 2011⁶. Plocha příznivých oblastí činila v roce 2007 50,1 % a v roce 2011 49,7 % zemědělsky využívané půdy.

Stejně jako výměra zemědělské půdy klesaly mezi roky 2007 a 2011 také stavy hospodářských zvířat, a to z 1 640 380 dobytčích jednotek (DJ) v roce 2007 na 1 369 780 DJ v roce 2010 tj. 16,5 %^{7,8}. Také klesají počty farem – z celkového počtu 19 560 v roce 2007 na 19 340 v roce 2010. Současně klesaly počty pracovníků v zemědělství - jejich počet se od roku 2007 do roku 2010 snížil z 137 310 na 107 990 pracovníků. Sektor zemědělství se na celkové zaměstnanosti národního hospodářství podílí necelými 4 % a tento podíl se dlouhodobě snižuje.

V porovnání s evropskými zemědělci je v českém zemědělství nižší podíl strojového vybavení na jednotku půdy, což je dáno vyšší koncentrací půdy v jednom subjektu a celkově nižší kapitálovou vybaveností a mírou čistých investic. Ta se ale zlepšuje, protože v roce 2011 oproti roku 2007 došlo ke zvýšení tvorby hrubého fixního kapitálu o více jak 28 %. Při porovnání tvorby hrubého fixního kapitálu za období 2010-2011 oproti předvstupnímu období 2001-2003 došlo k jejímu zvýšení o téměř 65 %.

Přitom investiční činnost zemědělských podniků je významně ovlivněna právě strukturálními podporami poskytovanými v rámci OP Zemědělství a PRV, protože v roce 2007 se podílely poskytnuté investiční dotace z těchto programů ve výši 8,8 % na celkové tvorbě hrubého fixního kapitálu a v roce 2010 již 15,3 %. Při průměrné míře spolufinancování 30 % tak přispívala tato forma podpory až z 29,2 % k celkové tvorbě hrubého fixního kapitálu v roce 2007 resp. 50,9 % v roce 2010.

⁴ Pokud nejsou zohledněny stejné prahové hodnoty strukturálních šetření, poté se zvýšila průměrná ekonomická velikost vyjádřená hodnotou standardní produkce z 91,2 tis. € v roce 2007 na 168,5 tis. € v roce 2010.

⁵ EUROSTAT

⁶ Zdroj: LPIS

⁷ Z důvodu srovnatelnosti údajů za FSS 2007 a AGC 2010 byly přepočteny údaje o počtu DJ a počtu farem na prahové hodnoty AGC 2010 pro podniky s výměrou 5 a více ha z. p.

Prahové hodnoty zjišťování pro FSS 2007 činily 1 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo pronajaté, nebo 1 500 m² intenzivních ploch (sady, zelenina, květiny), nebo 1 000 m² vinic, nebo 300 m² skleníků a pařenišť, nebo chov 1 kusu skotu, nebo 2 kusy prasat, nebo 4 kusů koz a ovcí, nebo 50 kusů drůbeže, nebo 100 kusů králíků nebo kozešinových zvířat.

Pro Agrocensus 2010 byl zvolen práh obhospodařované zemědělské půdy vyšší než 1 hektar. Byl stanoven na takové úrovni, aby se vyloučily jen menší zemědělské subjekty, které tvoří celkem nejvýše 2 % obhospodařované zemědělské půdy a nejvýše 2 % z celkového počtu velkých dobytčích jednotek. Prahové hodnoty zjišťování pro AGC 2010 činily 5 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo najaté, nebo 1 ha sadů, nebo 3 500 m² vinic, nebo součtová plocha zeleniny, jahod a květin od výměry 2 500 m², nebo chov 5 kusů skotu, nebo 10 kusů prasat, nebo 10 kusů koz a ovcí, nebo chov 100 kusů drůbeže včetně běžců.

⁸ Pokud nejsou zohledněny stejné prahové hodnoty strukturálních šetření (výměra 5 a více ha z. p.), poté klesá stav hospodářských zvířat z 2 052 810 DJ v roce 2007 na 1 722 460 DJ v roce 2010 a v případě počtu podniků z 39 400 v roce 2007 na 22 860 v roce 2010 (takto uvedeno také v EUROSTATu).

Produktivita práce se v období mezi 2007 a 2011 zvyšovala, a to u hrubé přidané hodnoty z 14 344 €/AWU na 18 752 €/AWU. Ve srovnání s EU 15 dosahovala produktivita práce v českém zemědělství 66 p. b. za srovnatelné období let 2007-2010, nicméně v jednotlivých letech byla velmi proměnlivá. Nejvyšší produktivitu dosahují podniky střední a velké (u skupiny velkých podniků je důchod z neplacené síly stabilně nejvyšší), „krajní“ skupiny – malé a největší – vykazují nižší produktivitu. ČPH/AWU tak skupina malých podniků vytváří dlouhodobě nejnižší, rozdíly napříč skupinou podniků středních/velkých/největší se v čase mírně mění, ovšem rozdíly mezi nimi nejsou výrazné. FO dlouhodobě zaznamenávají vyšší produktivitu práce (2,7 AWU/100 ha vs. 3,06 v roce 2011). S tím souvisí také generovaný důchod v přepočtu na AWU, který se výrazně diferencuje mezi malými a velkými subjekty (v průměru tento rozdíl v letech 2008-11 činil mezi těmito skupinami téměř 9 násobek).

Produktivita využití zemědělské půdy se mírně zvyšuje (nominálně o 4 % v průměru let 2008-2010 proti průměru 2004-2005, měřeno celkovou zemědělskou produkcí na 1 ha z. p.) – výnosy většiny komodit a užitkovosti jsou na stejné úrovni (případně někdy i vyšší) oproti ostatním státům EU, avšak při nesrovnatelně vyšších vstupech.

Produkce zemědělského odvětví rostla, přičemž v letech 2007-9 dosahovala 1216 €/ha přičemž v letech 2010-2012 dosahovala 1312 €/ha⁹.

Napříč výrobními oblastmi přetrvává inverzní vztah mezi přidanou hodnotou vyjádřenou na hektar a generovaným příjmem na pracovní sílu; nejvyšší důchod v bramborářsko-ovesné a horské oblasti při zhruba 75 % využití pracovní síly vůči kukuřičné. Důchod a ČPH/AWU v rámci specializací je v zásadě rovnoměrný (nejvyšší u chovu skotu), vyjma orientace na chov prasat a drůbeže (ČPH/AWU 61 % dosahované úrovně v chovu skotu). Důchod ze zemědělské činnosti z jednotky půdy stabilně roste s velikostí podniku, nejvýraznější posun je mezi skupinou velkých a největších podniků.

Zemědělské podniky reagují na vnější podmínky a náklady (dané především mírou čisté či souhrnné rentability komodit) snižováním či zbavováním se produkce některých komodit. Dochází k větší specializaci podniků a dochází i k teritoriální specializaci: specializace na rostlinnou výrobu se rozšiřuje v lepších přírodních podmínkách a specializace na živočišnou výrobu, zejména chov skotu, v horších. To souvisí jak s možností nejefektivnějšího využití půdy, tak s podporami travních porostů. Významnou roli v této teritoriální specializaci hrají velmi dobré ceny obilovin a olejnin a platby LFA uplatňované pouze na travní porosty a podpory ošetřování luk a pastvin s minimální intenzitou chovu hospodářských zvířat. Důsledkem je do budoucna sílící tendence k „monokulturnímu“ užití orné půdy a k vytváření velkých podniků v marginálních oblastech hospodařících na TTP s minimální intenzitou výroby (chovu přežvýkavců).

Od manažerské práce nedostatečně založené na dlouhodobé strategii rozvoje podniku a na spolupráci s odborným a komplexním poradenstvím se odvíjí mnoho problémů spojených s nevhodnou technologií a organizací práce. S tím úzce souvisí situace v oblasti generační obměny pracovních sil v zemědělství. V zemědělství je výrazně nepříznivá věková struktura, a tím je negativně ovlivněna kapacita rezortu v oblasti inovací. Významné rozdíly se projevují v porovnání s věkovou strukturou celkové zaměstnanosti v NH ČR, kdy podíl pracovníků ve věku do 44 let na celkovém počtu pracovníků činil v roce 2010 v NH 60 %, zatímco v zemědělství činil tento podíl jen 45 %.

Podle Agrocenzu 2010 se v ČR věnuje minimálně jedné nezemědělské činnosti 15,1 % zemědělských podniků. Zastoupení nezemědělských činností na celkovém počtu 3 442 diverzifikovaných zemědělských subjektů je uvedeno v následujícím grafu.

⁹ Eurostat – Souhrnný zemědělský účet a ČSÚ.

Důležitým determinantem při rozhodování o diverzifikaci je velikost zemědělského podniku a výrobní zaměření. Faremní diverzifikace aktivit je čtenější u velkých podniků, protože až 39,8 % podniků právnických osob se věnuje nezemědělským činnostem v roce 2010 v porovnání s relativně menšími fyzickými osobami – podnikateli, kde tento podíl činí 12,6 %. Nezemědělské činnosti podniků právnických osob jsou orientované především na zpracování zemědělských produktů (13,9 % diverzifikovaných podniků) a smluvní práce poskytované pro jiné subjekty (55,4 % diverzifikovaných podniků). Výrobou energie z obnovitelných zdrojů se zabývá větší podíl právnických osob (7,8 %) než podnikajících fyzických osob (3,3 %), což vyplývá z relativně velké investiční náročnosti na výstavbu a provozování zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, zejména pak bioplynových stanic (BPS)¹⁰.

Pokud jde o charakteristiku potravinářského průmyslu, všeobecně jeho výkonnost zaostává za průměrem EU. Hrubá přidaná hodnota na zaměstnance v potravinářském odvětví činila v r. 2010 26,7 tis. EUR, zatímco v EU již dosáhla 48,6 tis. EUR, což znamená, že v ČR je o 45% nižší. Podíl potravinářství na HPH ČR se pohybuje kolem 2,5 až 2,7 % a po vstupu do EU mírně roste, nicméně v ostatních členských zemích je podíl HPH vyšší.

Nižší efektivnost a výkonnost je způsobena strukturálními charakteristikami, jako je výrazná duální struktura bez přiměřené technologicko-provozní koncentrace a zejména přetrvávající orientace na výrobky s nižší přidanou hodnotou. Na to dále navazují problémy jako větší závislost na odběratelích (především obchodních řetězcích) a nedostatečné využití výrobních kapacit dané „nehomogenními“ a časově nestabilními dodávkami zemědělských surovin. Nedostatečná konkurenceschopnost některých producentů a dopady ekonomické krize způsobily, že objem produkce ve výrobě potravinářských výrobků, vyjádřeno tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb v běžných cenách, dosáhl v roce 2008 již 233,3 mld. Kč a ve srovnání s rokem 2010 poklesl o 10 %, což se adekvátně promítlo do snížené tvorby hrubé přidané hodnoty. Tento pokles znamená sníženou schopnost generovat dostatek zdrojů na investice. Tvorba hrubého fixního kapitálu za NACE 10-12 od roku 2007 činila 700 mil. €, zatímco v roce 2010 výrazně poklesla na 483,7 mil. €, tj. o 30,9 %.

Vzhledem k současné situaci, kdy výrobky s nižší přidanou hodnotou a v nižší cenové hladině do značné míry tvoří komoditní skladbu dodávanou ČR na trhy ostatních členských zemí EU, jsou technologické a výrobní inovace nezbytné. Nicméně potravinářský průmysl dosud plně nevyužívá spolupráci s pracovišti vědy a výzkumu a zároveň potravinářské podniky nemají při hledání nových směrů a inovací k dispozici dostatečně efektivní český výzkum. Postupně se však začínají rozvíjet platformy pro transfer znalostí a výsledků vědy a výzkumu, příkladem může být aktivita České technologické platformy pro potraviny.

Naznačené problémy současného potravinářského průmyslu vedou k nedostatečnému tempu růstu produktivity práce ve zpracovatelském sektoru. Produktivita práce ve zpracovatelském průmyslu v ČR vyjádřená v podobě hrubé přidané hodnoty (HPH) na zaměstnance činila 25,4 tis. € v roce 2010, zatímco v EU 27 již dosáhla 47,1 tis. € a dosahuje tak poloviční úrovně. Při velmi mírném absolutním růstu objemu produkce se zvyšovala produktivita práce průměrným ročním tempem 2,7 % mezi obdobími let 2004-05 a 2008-10. I přes dlouhodobý růst hrubé přidané hodnoty se vyskytují určité nerovnoměrnosti tohoto růstu z pohledu výrobních oborů. Při tomto hodnocení je nicméně nutno brát v potaz odlišnou vnitropodnikovou strukturu zejména v EU 15, kde je podstatně vyšší objem činností zajišťován využíváním služeb poskytovaných externími subjekty, což nedokáží existující modely zohlednit. V praxi to znamená, že u českých podniků pracujeme s podstatně vyšším

10

Podíl celkových investičních výdajů na výstavbu zemědělských bioplynových stanic činí v průměru 60 % účetní hodnoty celkových aktiv podniku.

počtem pracovníků, minimálně 30%, což může výslednou produktivitu zkreslit. Pokud bychom provedli tyto korekce, dostaneme se k hodnotě 33,- tis. €, která představuje výkonnost kolem 70% v porovnání s EU a toto číslo je možno považovat za reálné. Navíc ve vyjádření produktivity přes přidanou hodnotu je nutno brát v potaz fenomén marží v ČR, které dosahují u zpracovatelů, dle neoficiálních zdrojů, méně než ¼ marží obvyklých v EU15, což také způsobuje snížení konkurenceschopnosti českých výrobců.

Významným tématem v rámci hospodaření s faktory produkce je dostupnost půdy. V ČR je vysoká fragmentace vlastnické struktury půdního fondu, historicky způsobená přírodními faktory, mírou úrodnosti a především dělením vlastnických parcel dědickým systémem a z části obnovou katastrálního operátu při digitalizaci katastru nemovitostí. Zemědělskou půdu (bez zahrad) v ČR vlastní přibližně 1 mil. vlastníků, počet vlastníků zahrad lze odhadovat na 2 – 3 mil. Na jednoho vlastníka připadá v průměru 3,65 ha, přičemž tuto výměru tvoří průměrně 2,5 parcely. Zajímavou charakteristikou je rozdělení půdní držby podle velikosti vlastněných pozemků: více než 40 % půdy je v držení skupinou největších vlastníků (nad 100 ha), které ovšem tvoří pouze 0,3 % na počtu. Naproti tomu 66 % všech vlastníků disponuje pozemky do 1 ha (včetně¹¹). Průměrná výměra parcely orné půdy klesá a v r. 2011 byla 0,81 ha a 0,48 ha parcely z.p.12 Tento trend je stabilní a mimo zvýšených transakčních nákladů při manipulaci se zemědělskou půdou zvyšuje i potřebu realizace komplexních pozemkových úprav. Od r. 2004 do 31. 12. 2011 bylo v ČR vybudováno v rámci pozemkových úprav toto množství tzv. „společných zařízení“ (tj. staveb či opatření uskutečněných ve společném zájmu všech účastníků pozemkové úpravy, resp. ve veřejném zájmu, která jsou dále majetkem obce): 7 500 km polních cest, 21 km² protierozních opatření, 16 km² vodohospodářských zařízení a 55 km² ekologických opatření. Průměrný meziroční nárůst realizací společných zařízení činí zhruba 25 %. Bohužel tato intenzita nepostačuje současným požadavkům na ochranu složek životního prostředí a krajiny v kontextu klimatické změny a exploatace činnosti člověka.

Pokud jde o oblast lesnictví, lze ji charakterizovat jako zaostávající z pohledu ekonomické životaschopnosti. Mezi hlavní příčiny tohoto problému patří nízká kapitálová vybavenost lesních podniků vycházející zejména z roztříštěnosti lesních pozemků ve vazbě na velikost lesních majetků a jejich strukturu. Ve vyšší míře se tento negativní stav projevuje především u lesů vlastněných obcemi a fyzickými osobami, a to zejména nízkou konkurenceschopností. Z nízkého finančního zajištění rovněž vyplývá nedostatečná technologická vybavenost dřevozpracujících podniků, nedostatečná technologická a technická vybavenost subjektů, které se zabývají produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, špatný stav lesnické mechanizace a nedostatečná resp. málo obnovovaná lesní infrastruktura např. lesní cesty.

Důležitou roli hraje specifická struktura sektoru lesního hospodářství. Soukromí vlastníci a obce v ČR vlastní cca 40 % výměry lesů, což představuje cca 1 039 000 ha. Celková výměra lesů v ČR je 2 595 936 ha (porostní půda, stav roku 2011). Z celkové výměry lesů vlastní města a obce podíl ve výši cca 16,6 % a fyzické osoby ve výši cca 19,3 %. Podle údajů z katastru nemovitostí se jedná zhruba o 340 000 vlastníků zapsaných na 150 000 listech vlastnictví. Z celkového počtu soukromých vlastníků lesů jich cca 320 000 vlastní les menší než 5 ha a pouze 25 000 jich vlastní les o výměře od 2 do 5 ha, 2 200 soukromých vlastníků vlastní les s výměrou nad 50 ha. Neustále se zvyšuje rozdrobenost vlivem dědických řízení po předchozích majitelích. Velká část těchto vlastníků žije daleko od lesa, který vlastní. Konkurenceschopnost nepřímou souvisí i s velikostí majetku lesních podniků. U soukromých vlastníků je v současné době průměrná velikost lesních majetků cca 3 ha. Průměrná rozloha

¹¹ Zdroj: Vilhelm V. a kol. (2012): Vývoj trhu se zemědělskou půdou a identifikace faktorů ovlivňujících vývoj cen zemědělské půdy v podmínkách ČR. ÚZEI, TÚ 17 (4233), první výstup.

¹² Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR, 2011. MZe ČR.

obecních lesních majetků je 78 ha. Sekundárně tak může zvyšování konkurenceschopnosti drobných lesních majetků podpořit opatření iniciující sdružování lesů vlastníků malých výměr a spolupráce těchto subjektů ve společném výrobním procesu.

Údržba a rozvoj lesnické infrastruktury, obnova lesní mechanizace (stroje) či u dřevozpracujících podniků technické vybavení provozů představují pro lesní podniky vysoké finanční nároky. Z celkové délky 160 000 km lesní dopravní sítě tvoří její základní kostru celkem 46 800 km lesních odvozních cest, které se využívají v průběhu roku v lesním hospodářství ČR na trvalý nebo sezónní odvoz dřeva automobilovými odvozními prostředky.

Lesní cesty (lesní dopravní síť – LDS) mají pro lesní hospodářství zásadní význam, protože zpřístupňují lesní porosty pro hospodaření (pěstební práce, ochrana lesa, doprava dřeva, rekreační potenciál a další související činnosti). Hustota LDS je důležitým kritériem pro posouzení dopravního zpřístupnění a budování nových dopravních segmentů. Zároveň nepřímě vyjadřuje potřebnost budování jednotlivých tříd lesních cest a určuje nákladovost výstavby. Optimální hustota LDS se pohybuje okolo 17-21 m/ha, skutečná hustota ale v průměru za ČR (zdroj Národní inventarizace lesů) dosahuje necelých 14 m/ha.

Produktivita práce v lesnictví má s výjimkou období hospodářského propadu mezi lety 2008-2009 rostoucí tendenci. Přesto je při srovnání aktuálních dat s průměrem EU přibližně poloviční, a s výjimkou Slovenska také výrazně nižší než v okolních zemích. I v lesním hospodářství se negativně projevuje odliv kvalifikovaných pracovníků, což přímo souvisí s užíváním nových technologií nahrazujících jejich práci. V této oblasti se negativně projevuje špatná stabilizace pracovních míst a zaostalost ve vývoji průměrných mezd ve srovnání s dalšími obory v rámci národního hospodářství. Další problémy plynou z vlastního charakteru a zvláštností lesního hospodářství (dlouhá produkční doba, plnění mimoprodukčních funkcí a funkcí celospolečenského významu atd.).

Konkurenceschopnost lesnických podniků je přímo ovlivněna investicemi do inovací technického a technologického vybavení. Cílem je modernizovat vybavení těchto subjektů tak, aby odpovídalo současnému technickému a technologickému rozvoji v daném oboru a racionalizovat spotřebu energie, náročnost na lidskou práci i negativní vliv na životní prostředí.

Co se týká diverzifikace, Agrocenzus 2010 uvádí, že v ČR se 15,1 % zemědělských podniků věnuje minimálně jedné nezemědělské činnosti, což představuje 3 442 diverzifikovaných zemědělských subjektů. Mezi obecné bariéry v diverzifikaci patří především nedostatek vlastního vstupního kapitálu. Důležitým determinantem při rozhodování je velikost zemědělského podniku a výrobní zaměření. Faremní diverzifikace aktivit je četnější u velkých podniků, protože až 39,8 % podniků právnických osob se věnuje nezemědělským činnostem v roce 2010 v porovnání s relativně menšími fyzickými osobami – podnikateli, kde tento podíl činí 12,6 %. Nezemědělské činnosti podniků právnických osob jsou orientované především na zpracování zemědělských produktů (13,9 % diverzifikovaných podniků) a smluvní práce poskytované pro jiné subjekty (55,4 % diverzifikovaných podniků). Výrobou energie z obnovitelných zdrojů se zabývá větší podíl právnických osob (7,8 %) než podnikajících fyzických osob (3,3 %), což vyplývá z relativně velké investiční náročnosti na výstavbu a provozování zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, zejména pak bioplynových stanic. Další častou a ekonomicky významnou formou diverzifikace je poskytování služeb cestovního ruchu. Z dlouhodobého hlediska se počet hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) v České republice stabilizoval na počtu v rozmezí 7,5 až 8 tis. zařízení. Počet lůžek v nich převyšoval v roce 2011 podle údajů ČSÚ 461 tis. lůžek. Regionální rozložení HUZ kopíruje atraktivitu jednotlivých krajů z hlediska jejich návštěvnosti a to s určitou dominancí pohoří jako jsou Krkonoše, Jizerské hory nebo

Šumava a také kulturně historická atraktivnost hlavního města Prahy. Do budoucna se dá očekávat určitý pokles HUZ a lůžek díky dopadům hospodářské krize, vysoké konkurenci ve vybraných územích a také díky vyčerpání evropských dotačních programů zaměřených na rozvoj ubytovacích kapacit.

Charakteristika životního prostředí

Vzhledem k ploše zemědělského (zemědělská půda v r. 2011 představovala 53,62 %) a lesního hospodaření (lesní půda v r. 2011 činila 33,73 %) je zřejmé, že zemědělství a lesnictví mají výrazný vliv na charakter krajiny, zejména její schopnost poskytovat ekosystémové služby se silným vlivem na vodní režim, půdní erozi a biodiverzitu a na celkový stav přírodního i kulturního prostředí.

Zemědělské hospodaření ovlivňuje cenné biotopy na zemědělské půdě. Na 17 % rozlohy ČR jsou dosud zachována stanoviště^{*)}, která lze klasifikovat jako přírodní, která jsou však ze 74 % v nepříznivém stavu. V případě vodních stanovišť je přírodních pouze 6 %, ale 84 % z nich je ve špatném stavu. Zároveň 10 000 km² travních porostů na území ČR (cca 3,8 % rozlohy ČR) je vnímáno jako polopřirozené a přirozené travní formace. Z 80 % je stav těchto stanovišť nepříznivý.

Příčiny nepříznivého stavu dochovaných přírodních stanovišť (ale i druhů) lze spatřovat do značné míry v dědictví intenzifikace zemědělského hospodaření v 2. polovině 20. století, která vedla k přímé likvidaci řady stanovišť (rozorání, náhradní rekultivace, odvodňování, v některých oblastech naopak zalesňování travních porostů a ostatních ploch, rychloobnova a dosevy luk aj.) nebo jejich degradaci. Některé z těchto postupů představují riziko i dnes, kdy je však stav přírodních stanovišť zároveň ohrožován absencí hospodaření (především v případě nízkoprodukčních travních porostů nebo obtížně dostupných ploch) a následnými změnami společenstev v důsledku sukcese.

Oblasti s některým z typů přírodního znevýhodnění tvoří cca 50 % rozlohy zemědělsky využitě půdy ČR. Zemědělci v těchto oblastech obhospodařují téměř 90 % všech travních porostů ČR, na kterých jsou realizována agroekologická opatření zaměřená na zachování biodiverzity, zlepšení hospodaření s vodou, půdou, předcházení klimatické změny a zmírňování jejich dopadů.

Druhová různorodost vázaná na zemědělskou půdu vykazuje v mnoha ukazatelích postupný pokles. 45,5 % druhů vyšších rostlin, 26 % mechorostů a 20-25 % hub se dle červených seznamů (IUCN) nachází v nějakém stupni ohrožení. V období let 1982–2007 poklesla početnost ptáků zemědělské krajiny téměř na polovinu, u populace lesních ptáků není pokles tak dramatický. Index běžných druhů ptáků zemědělské krajiny (stav v roce 2000 je brán jako 100 %) klesl z 83,4 % v r. 2007 na 74,9 % v roce 2011. 20 % savců vázaných na zemědělskou půdu je hodnoceno jako ohrožené. Čejka chocholatá reprezentuje ptáky-bahňáky, vázané na zemědělskou půdu a patří mezi druhy, u kterých byl v posledních desetiletích zaznamenán největší pokles na národní i na evropské úrovni. Od roku 1982 do roku 2012 klesla početnost čejek o téměř 90%. Za nejvíce ohrožené skupiny živočichů jsou obecně považovány populace bezobratlých. Např. s více než 11 % vyhynulých druhů denních motýlů se řadí ČR na 4. místo v Evropě v relativním, a dokonce na 1. místo v absolutním počtu ztrát¹³. Modrásek očkovaný a modrásek bahenní představují tzv. deštníkové druhy, přičemž jejich počty silně klesají. U dříve běžných modrásků očkovaných se zmenšily jejich počty v celé Evropě o 20-50 %. Nad 50 % druhů ryb a mihulí je

^{*)} Stanoviště ve smyslu Katalogu biotopů; údaje o podílu přírodních stanovišť a jejich stavu vycházejí z mapování a monitoringu pro účely tvorby soustavy Natura 2000 a reportingu dle Směrnice 92/43/EHS

¹³ Zdroj: Miko L. et Hošek M. (2009): Příroda a krajina České republiky. Zpráva o stavu v roce 2009. AOPK ČR Praha.

ohrožených a 9 % považováno za vyhynulé. Ochrana zemědělské a lesní půdy je primárně zajišťována právně zakotvenou ochranou a péčí o krajinu.

Podíl plochy v soustavě Natura 2000 stoupl z 13,3 % celkové výměry ČR v roce 2007 na 14 % v roce 2011¹⁴, což znamená v roce 2011 4,4 % zemědělsky využívané půdy (bez překryvů) a 26,3 % lesní půdy.

Travní porosty na zemědělské půdě vykazující vysokou druhovou různorodost a v roce 2009 představovaly rozlohu přibližně 400 tis. ha, přičemž část je ve velkoplošných chráněných územích (CHKO, NP a jejich ochranných pásmech, oblastech NATURA 2000: PO a EVL) a část ve volné krajině (v současné době bez adekvátní ochrany, s výjimkou porostů ve významných krajinných prvcích). Jedná se o tzv. zemědělské systémy s vysokou přírodní hodnotou (HNV), tedy o dochovaná stanoviště s přírodě blízkou skladbou, které představují velmi významný prvek přispívající k zachování biologické rozmanitosti i ekosystémových funkcí krajiny. V roce 2011 bylo 9,13 % plochy tzv. HNV. Podle návrhu z roku 2013 by se celková plocha trvalých travních porostů (HNV) zvýšila na 460 tis. ha (cca 10,8 % celkové z. p.).

Zemědělské podniky hospodařící na cca 4500 ha zemědělské půdy jsou omezeny v použití intenzifikačních postupů (zejména přísunu živin) z důvodu hospodaření v 1. zónách ZCHÚ a zároveň v oblastech Natura 2000. Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy z hlediska ochrany druhové různorodosti. Mimo oblasti Natura 2000 lze identifikovat území, která na tyto oblasti navazují (čl. 10 směrnice č. 92/43/EHS – tzv. stepping stones) a jsou součástí 1. zón CHKO a NP. Na těchto územích je rovněž omezení hnojení.

Zemědělské hospodaření významně ovlivňuje i stav dalších složek životního prostředí. Významný podíl (40 %) zemědělské půdy je ohrožen půdní erozí¹⁵. Ačkoliv je část eroze přirozená, část je vyvolána lidskou činností. V ČR dochází k degradaci půdy zejména v důsledku vodní eroze, jejíž závažnost spočívá ve finančních ztrátách a zvýšených nákladech na pěstování plodin. Odhad ztráty půdy v důsledku vodní eroze byl v roce 2010 až 10 t/ha/rok (zahrnuje pozemky vyhodnocené jako silně erozně ohrožené), odhad erozí ohrožené plochy 1,692 mil. ha, což představovalo cca 40 % zemědělské plochy¹⁶. Další formou degradace půd je větrná eroze, a to zejména na lokalitách s nejúrodnějšími půdami (Polabí, jižní Morava), která dosahuje zhruba 10 % škod způsobovaných vodní erozí¹⁷.

Činnost člověka se negativně projevuje na okyselování půd (u lesních půd se jedná o celorepublikový problém, u zemědělských půd se jedná o záležitost spíše lokálního charakteru).

V ČR hrozí intenzivní dehumifikace půd spíše místně při souběhu více degradačních vlivů, neuvážených zásazích do rovnovážného vodního režimu půdy nebo při intenzivní erozi. Půdy v ČR mají ve svrchní vrstvě (0-30 cm) v průměru obsah organického uhlíku 1,1 Gt (tzn. $1,1 \times 10^9$ t), na převážné většině území to znamená koncentraci organického uhlíku ve svrchní vrstvě půdy v rozmezí 1-6 %¹⁸.

¹⁴ Zdroj: EEA (European Environmental Agency) uvádí 14,04% pro rok 2010; pro rok 2011 vlastní propočty ze zdrojů AOPK

¹⁵ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2010, MZe ČR.

¹⁶ ¹⁶ Zemědělská půda dle LPIS. Zdroje: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2010, MZe ČR, Zpráva o stavu životního prostředí ČR 2010, MŽP ČR.

¹⁷ Zdroj: VÚMOP (2011): „Podkladová studie pro PRV“.

¹⁸ Zdroj: European Soil Portal – Soil Data and Information systems; data z roku 2000; podrobná data o obsahu humusu uvádí Kozák J. a kol. (2009): Atlas půd České republiky. MZe ČR a ČZU Praha.

Utúžením je v ČR ohroženo přibližně 49 % zemědělských půd. Z toho asi 30 % je zranitelných tzv. genetickým utúžením při vytvoření zacílených iluviálních a případně oglejených horizontů a více než 70 % je vystaveno tzv. technogennímu utúžení¹⁹.

Voda ve vztahu k zemědělství a lesnictví má několik aspektů: voda jako vstup do zemědělské výroby, množství vody v krajině a retenční schopnost půdy, kritická zejména při povodňových situacích a v obdobích sucha; narušení přirozených odtokových a retenčních poměrů v zemědělské krajině; jakost vody na výstupu ze zemědělských a rybářských systémů a při vstupu pro užití v dalších sektorech a pro rekreační účely; jakost povrchových a podzemních vod ovlivněných zemědělskou činností s důrazem na vody využívané nebo využitelné pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Ve všech uvedených aspektech vztahu zemědělství a lesnictví k vodě se v ČR dlouhodoběji kumulují problémy.

Od r. 1997 vedly povodně ke škodám ve výši 174 mld. Kč, z toho ztráty na vodních tocích 15 mld. Kč a ke ztrátám na životech obyvatel (118 obětí).

Z provedeného průzkumu možných následků klimatické změny²⁰ na jednotlivá hydrologická povodí vyplynulo, že na většině našeho území ze 40 – 70 % nebudou pokryty povolené objemy odběrů povrchových vod.

Jakost povrchových vod hodnocená dle ČSN 75 7221 škálou pěti tříd uvádí, že většina významnějších toků ČR je dnes ve třídě kvality 1-3²¹. Podle hodnocení v souladu se Směrnicí 2000/60/ES v současnosti 82 % vodních útvarů povrchových vod nedosahuje dobrého ekologického stavu a 29 % dobrého chemického stavu²². Od roku 2000 došlo u ukazatele rozpustné anorganické soli (RAS) ke zvýšení o 30,3 %. Vysoké obsahy organických solí, zvláště dusíku a fosforu ve vodárenských nádržích způsobují zhoršení kvality surové vody upravované na vodu pitnou s následným zvýšením finančních nákladů na úpravu až o 10 Kč na 1m³.

V důsledku erozního smyvu a vyplavování látek z půdy (živin a pesticidů) dochází ke vstupu znečišťujících látek do říční sítě a vodních nádrží. Plochy zranitelných oblastí vymezených dle Nitrátové směrnice (91/676/EHS) stoupají. Na základě poslední revize (2011) bylo vymezeno celkem 2,25 mil. ha zemědělské půdy ve zranitelných oblastech²³, což představuje ve srovnání s rokem 2008 (2,17 mil. ha) nárůst podílu plochy ve zranitelných oblastech v ploše ČR o cca 1,7 %. Tato výměra zahrnuje cca 1,84 mil. ha zemědělsky využívané plochy. V těchto oblastech aktuálně hospodaří 15 899 zemědělských subjektů, což představuje nárůst o 630 zemědělských subjektů oproti předchozí revizi vymezení.

Hospodaření v lesích je přímo vázáno na místně klimatické podmínky. Negativní dopady klimatické změny a extrémních meteorologických jevů a častá vychýlení standardních hodnot počasí nepříznivě ovlivňují lesní ekosystémy, jejich stabilitu a produkci i další celospolečenské funkce.

Snižování biologické rozmanitosti v lesích na všech úrovních (druhové, genové i ekosystémové) je ovlivněno mnoha faktory, z nichž k nejvýznamnějším patří činnost člověka. Jedná se např. o nešetrné principy hospodaření v lesích (úbytek melioračních a zpevňujících dřevin, snižování ekologické i genové hodnoty porostů atd.). Nevhodné

¹⁹ Zdroj: VÚMOP (2011): „Podkladová studie pro PRV“.

²⁰ Průběžně diskutované dopady možného vývoje klimatu (zpřesnění stávajících předpokladů a hypotéz se, dle Evropské komise, očekává v úrovni 2027 – 2030) vedly k vypracování pravděpodobných scénářů účinků změn na hydrologické podmínky vodních zdrojů ČR.

²¹ Třídy jakosti jsou klasifikovány na škále I.-V., přičemž 1. představuje neznečištěnou vodu a V. velmi silně znečištěnou.

²² „Dobrý ekologický a chemický sta“ ve smyslu zákona č. 354/2001 Sb. o vodách ve znění pozdějších předpisů

²³ Corine Land Cover

zastoupení druhů lesních dřevin a jejich smíšení v jednotlivých porostech spolu s klimatickými a antropogenními vlivy může vést ke zhoršení jejich zdravotního stavu. Současný podíl listnatých dřevin činí 25 % (stav v roce 2011), přičemž optimálnímu stavu by odpovídala hodnota 36 % a přirozenému stavu 65 %.

Jednou z mimoprodukčních funkcí lesa je také funkce rekreační, kterou je vhodné s ohledem na eliminaci negativních environmentálních dopadů usměrňovat. Návštěvnost lesa přístupného veřejnosti, včetně lesů lázeňských, rekreačních a příměstských, se v průměru ČR pohybuje dlouhodobě na úrovni 20 návštěv na obyvatele, což odpovídá 84 návštěvám/ha lesa přístupného veřejnosti.

Z šetření v roce 1994 a 1995 (Šišák et al., 1996) vyplývá, že nejčastějším hlavním účelem návštěv byla relaxace (41 %), druhým sběr lesních plodin (28 %), následovala zájmová činnost a další účely.

Zemědělství přispívá ke změně klimatu uvolňováním skleníkových plynů zejména z živočišné prvovýroby a rozkladem půdní organické hmoty při obdělávání orné půdy (emise CO₂, CH₄, NO_x, H₂S). Emise amoniaku v ČR dlouhodobě klesají ve vazbě na pokles stavů hospodářských zvířat. V současné době dosahuje úroveň produkce amoniaku 67,5 kt/rok²⁴.

K uvolňování CO₂ dochází také při používání fosilních paliv pro vytápění budov, ze spalování pohonných hmot při používání zemědělských strojů a při výrobě hnojiv a krmiv. Zemědělství se na celkových emisích ČR podílí 6,2 %.

Celková spotřeba energie v zemědělství a lesnictví byla v r. 2011 ve výši 551 ktoe, což představuje zvýšení oproti r. 2007 z 520 ktoe (v zemědělství se celková spotřeba energie snížila ze 406 ktoe v r. 2007 na 358,3 ktoe v r. 2011²⁵). Spotřeba vody na závlahy odpovídá relativně malé ploše zavlažované půdy (v roce 2011: 19 tis. ha, tj. 0,54% obdělávané z.p., spotřeba vody aplikované pro závlahu byla v r. 2011 1 947 mil. m³²⁶).

Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů předpokládá v roce 2020 dosažení 14 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie a 10,8 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě v dopravě. Stávající naplnění (2011/12) ve výši 8,5-9 % elektrické energie (ERÚ, 2011), v dopravě 4,48 % e.o. (MPO, 2012) stále vytváří významný prostor pro další využití.

Nedostatečně je dosud využíván obecně biologicky rozložitelný odpad²⁷. Největší podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů je vyráběn ve vodních elektrárnách (3,25 %) a biomase (1,74 %) – nejvíce lesní štěpka (0,75 %). Většina dříví je pálena v nevyhovujících provozech s účinností pod 40 % a je tedy třeba podpořit energetické využití lesní biomasy s vysokou účinností, která v moderních provozech přesahuje 80 %.

V současné době se vývoj hospodárného užívání přírodních zdrojů opírá především o inovace, a to například v oblasti šetření s energiemi a užívání obnovitelných zdrojů energie. Přesto je v této oblasti značný prostor pro zlepšení přenosu znalostí, například ve využívání obnovitelných zdrojů energie či zavádění půdoochranných technologií.

²⁴ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR, MZe ČR 2011, viz tabulka T4.1/02

²⁵ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR, MZe ČR 2007, 2011; viz tabulka T2.2/03

²⁶ Zdroj: Eurostat.

²⁷ Např. hmotnost biologicky rozložitelného komunálního odpadu, ukládaného na skládky, se mezi roky 2005 (1,363 mil. t) a 2010 (1,377 mil. t) se proti plánovanému snížení zvýšila. Zdroj: Šestá hodnotící zpráva o plnění Plánu odpadového hospodářství ČR za rok 2010. MŽP 2012.

Silné stránky

Socioekonomická situace se zaměřením na rozvoj venkova

- Existence struktur potřebných pro výměnu informací a spolupráci aktérů rozvoje venkova

V procesu předávání znalostí sehraává roli řada institucí a struktur, např. Národní rada poradenství a vzdělávání pro zemědělství a rozvoj venkova, Celostátní síť pro venkov, Krajská informační střediska atd. Disponují odborností, dobrými kontakty na jednotlivé aktéry rozvoje venkova a zázemím a prostředky k šíření příkladů dobré praxe. Struktury mají celostátní působnost, ale zároveň místní/regionální pobočky a tím i znalosti o místních podmínkách, potřebách a problémech.

- Fungující místní akční skupiny

Komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Díky podpoře Místní rozvojové strategie (MRS) budou jednotlivé projekty vykazovat přidanou hodnotu spočívající především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným projektům v rámci běžných opatření.

Koordinační role místních akčních skupin (MAS) jako nástroje rozvoje venkova vychází z detailní znalosti místních podmínek a široké spolupráce s místními aktéry. Spolupráce mezi jednotlivými MAS navzájem pak přispívá k přenosu zkušeností a příkladů dobré praxe a vytváření integrovaných projektů s širokým dopadem.

V období 2004-2013 vznikla síť MAS pokrývající téměř celé území ČR. Z existujících cca 170 MAS realizovalo 112 MAS své místní rozvojové strategie v rámci opatření IV.1.1 Místní akční skupina Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013. Ostatní MAS měly možnost připravit se na následující období a získat zkušenosti s participativními plánovacími a rozhodovacími procesy. Většina MAS má tedy relevantní zkušenosti s přípravou a prováděním místní rozvojové strategie a administrací většího množství menších projektů v rámci předchozího období.

- Pozitivní trendy v diverzifikaci zemědělských podniků

Ekonomické stabilitě podniků výrazně napomáhá diverzifikace do výroby energie z obnovitelných zdrojů. Významným trendem diverzifikace příjmů zemědělských podniků je v posledních letech rozvoj BPS. Výše tržeb byla v roce 2011 v průměru 21,207 mil. Kč na podnik. V analýze proplacených projektů v rámci opatření III.1.1. a III.1.2 PRV v letech 2007-2010 bylo prokázáno, že podpora zemědělských bioplynových stanic je podporou převážně středních a velkých zemědělských podniků právnických osob. Pozitivum investiční podpory zemědělských bioplynových stanic je možné vidět ve zvýšení ekonomické životaschopnosti zemědělských podniků (za současného systému podpor v zemědělství), zejména produktivity půdy a práce. V souvislosti s investicí do bioplynových stanic také dochází k významné změně kapitálové struktury podniků.

Zemědělství a související sektory

- Funkční právní základ, strategický dokument pro rozvoj zemědělství a potravinářství, strategický dokument pro lesnictví

ČR patří mezi země s propracovanou zemědělskou, potravinářskou a lesnickou legislativou a dobře fungujícím systémem úředních kontrol. Jsou zpracované strategie a koncepce, které analyzují situaci jednotlivých sektorů, stanovují priority a směřují budoucí rozvoj resortu.

- Existence vzdělávacího a poradenského systému a zavedený jednotný systém akreditace zemědělských a lesnických poradců.

Potřeby resortního vzdělávání jsou řešeny mj. prostřednictvím PRV 2007-2013, opatření I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost, ve kterém je podporován dostatek vzdělávacích aktivit. Další odborné vzdělávání poskytuje Celostátní síť pro venkov, v rámci celoživotního učení jsou zapojeny i zemědělské univerzity, střední odborné školy, resortní výzkumné ústavy, státní příspěvkové organizace jako ÚZEI a další nevládní neziskové organizace jako je Agrární komora ČR apod.

Poradenství se zaměřuje na specifické otázky zemědělské a lesnické výroby vyžadující intenzivnější spolupráci poradce. Poskytovatelem poradenských služeb jsou soukromí poradci akreditovaní MZE. V oblasti ochrany životního prostředí zemědělci je dále možné využívat poradenství od organizací podřízených MŽP (AOPK ČR, Správy NP) a nevládních neziskových organizací. V roce 2012 bylo registrováno cca 300 poradců akreditovaných pro oblast zemědělství a lesnictví, resp. pro podoblasti rostlinná výroba, živočišná výroba, ekologické zemědělství, optimalizace hospodaření zemědělského podniku, péče o půdu, energetické využití agrárních produktů a zemědělství a ochrana přírody a krajiny, rostlinolékařství v zemědělství a rostlinolékařství v lesnictví. Nejvíce poradců je akreditováno v podoblastech rostlinná výroba a živočišná výroba.

- Pokračující výrobní i kapitálová koncentrace a vertikální integrace v některých sektorech

Některá odvětví, zejména zpracování obilovin nebo zpracování olejnin dosahují poměrně značné konkurenceschopnosti a rentability produkce větší části pěstitelů, která je založená na výhodách z velikosti podniků, vyspělých technologiích a odrůdách, zjednodušené agrotechnice a menších nárocích na management a objem i kvalitu práce.

- Existence odbytových organizací u všech hlavních agrárních komodit, dobré fungování odbytových organizací pro mléko, ovoce a zeleninu, vejce

V českém zemědělství působí na evropské poměry nadprůměrně vysoký počet odbytových skupin. Nicméně některé z nich s malým objemem takto obchodované produkce, a tedy i jejich nízkou vyjednávací silou na trhu s výjimkou dobře fungujících odbytových organizací v sektoru ovoce a zelenina.

U zemědělských komodit, které nevyžadují okamžitý prodej nebo zpracování suroviny (obiloviny, olejnin, brambory, hovězí, vepřové a drůbeží maso) není činnost odbytových organizací dosud příliš významná a přes jejich velký počet na trhu mají převážně lokální význam. Objem takto obchodované produkce na trhu je nízký (např. u obilovin cca 10-14 %, u olejnin cca 14-18 %, u brambor cca 3-4 %, u skotu cca 10-12 %). V případě takových agrárních komodit, kde se jedná o potřebu rychlého odbytu produkce, event. zpracování (např. mléko, vejce, zelenina, některé druhy ovoce), pak kolektivní jednání výrazně posiluje možnost prosazení zájmů individuálních výrobců a zajišťuje rychlejší možnost pravidelného odbytu jejich produkce. U těchto „rychle obrátkových komodit“ fungují odbytové organizace v ČR lépe, protože zprostředkovávají prodej poměrně

významného objemu z celkové produkce (např. u mléka téměř 70 %, u ovoce asi 35-40 %, u zeleniny cca 30-35 %).

- Dostatečná nabídka komerčních pojistných produktů pro řízení pojistitelných rizik a dostatečná míra propojištěnosti v RV i ŽV

Pojištění plodin má k lednu roku 2012 sjednáno zhruba 4 400 zemědělských podniků. Z toho cca 200 podniků (4,5 %) v rozsahu do 5 ha, 2 050 podniků (46,6 %) v rozsahu od 5 do 100 ha a 2 150 podniků (48,9 %) v rozsahu nad 100 ha. Propojištěnost vztažená k údajům veřejného registru půdy LPIS, jež jsou základem pro poskytování podpor zemědělské politiky, přesáhla 59 %. (pro porovnání - před začátkem podpory pojistného v roce 2000 byla propojištěnost v rostlinné výrobě zhruba 30 %). Zvýšení propojištěnosti lze přičíst hlavně podpoře pojistného z veřejných zdrojů. Počet podniků, které mají sjednáno pojištění zvířat, činí zhruba 3 500. Propojištěnost v živočišné výrobě se dlouhodobě pohybuje na úrovni 80 %.

- Dlouhodobá existence resortního výzkumu

V ČR je zavedená funkční struktura resortního výzkumu, tvořená organizacemi různých typů, forem a oborového zaměření. Součástí systému je Národní agentura pro zemědělský výzkum, která cestou veřejných otevřených soutěží stimuluje zájem jednotlivých subjektů podílet se na výzkumné činnosti v oblasti agrárního sektoru. Některé výzkumné kolektivy provádějí excelentní výzkum a svými výsledky se řadí mezi nejlepší ve svém oboru v Evropě i ve světě. Resortní výzkum je monitorován a vyhodnocován prostřednictvím řady dlouhodobě rozvíjených a průběžně aktualizovaných databází.

Výzkum hraje významnou roli také v oblasti ochrany životního prostředí, které poskytuje kvalitní výzkumné a informační zajištění a dobré institucionální i odborné zázemí. V posledních dvou stoletích byly všechny ekosystémy vystaveny rozsáhlému antropogennímu vlivu. Existuje zde dlouholetý výzkum včetně monitoringu mnoha přírodních fenoménů. V České republice existuje mnoho výzkumných institucí s dlouholetou tradicí (např. ÚHÚL, VÚMOP, VÚV TGM, ČHMÚ).

Životní prostředí a změna klimatu

- Právně zakotvena ochrana a péče o krajinu a hospodaření v lesích, také pozemkové úpravy a nitrátová směrnice.

Jedním z nejvýznamnějších nástrojů ochrany přírody a krajiny je ochrana území, která se provádí prostřednictvím zvláště chráněných území (zákon o ochraně přírody a krajiny). Jedná se o území s unikátní nebo reprezentativní biologickou rozmanitostí, a to na úrovni druhů, populací i společenstev, území s jedinečnou geologickou stavbou, území reprezentující charakteristické prvky krajinného rázu atd. Plocha ZCHÚ velmi mírně stoupá. Celková výměra lesů v ZCHÚ je přibližně 700 tis. ha, což představuje cca 26,5 % z celkové výměry lesů v ČR. Plocha chráněných území v poměru k rozloze státu převyšuje evropský průměr. Pod přísnou ochranou (bezzásahový režim) je cca 10 tis. ha lesů. Ochrana oblastí Natura 2000 podporuje dosahování cílů ochrany oblastí soustavy tzv. ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL). Podíl plochy v soustavě Natura 2000 stoupl z 13,3 % celkové výměry ČR v roce 2007 na 14 % v roce 2011²⁸ (v roce 2011 4,4 % zemědělsky využívané půdy, 26,3 % lesní půdy).

- Velká členitost krajiny, relativně vysoká diverzita typů stanovišť v ČR.

Povrch ČR má převažující ráz pahorkatin a vrchovin. 61 % území leží v nadmořské výšce nad 400 m n. m. Na 17 % rozlohy ČR jsou dosud zachována stanoviště²⁹, která lze klasifikovat jako přírodní (polopřirozené travní porosty, lesní porosty s dochovanou přírodě více či méně odpovídající skladbou, vodní a mokřadní stanoviště a další plošně méně významné typy stanovišť)³⁰.

Travní porosty na zemědělské půdě vykazující vysokou druhovou různorodost představují rozlohu přibližně 400 tis. ha, přičemž část je ve velkoplošných chráněných územích (CHKO, NP a jejich ochranných pásmech, oblastech NATURA 2000: PO a EVL) a část ve volné krajině (v současné době bez adekvátní ochrany, s výjimkou porostů ve významných krajinných prvcích).

Česká republika patří k zemím s vysokou lesnatostí. Výměra lesů je 2 655 tis. hektarů a lesnatost činí 33,8 %, čímž se ČR řadí na 12. místo v Evropě. Spolu s narůstající lesnatostí se trvale zvětšují i zásoby dříví v lesních porostech a ČR tak disponuje dostatkem dřevní hmoty. Vývoji produkčních schopností lesů odpovídá i těžba dříví, která v přepočtu na obyvatele i na hektar lesní půdy překračuje evropský průměr.

- Rozvíjející se ekologické zemědělství, které poskytuje veřejné statky, a nárůst ploch ekologického zemědělství, roste poptávka po EZ potravinách.

Ekologické zemědělství je jedním z nejpropracovanějších zemědělských a potravinářských systémů, přinášejících lidské společnosti veřejné statky v oblasti životního prostředí, v oblasti welfare zvířat a v oblasti kvality života na venkově. EZ pozitivně ovlivňuje složky životního prostředí od tvorby a údržby krajiny přes podporu biodiverzity, zvyšování kvality půdy, prevence půdní eroze, zvyšování kvality a retence vody až po možný potenciál ve zmírňování změn klimatu. Ekologické zemědělství je systémem produkce, který mimo jiné principiálně vylučuje používání průmyslových hnojiv a prostředků ochrany rostlin nepřírodního původu.

V České republice bylo k 31. 12. 2011 registrováno celkem 4 357 ekologických podnikatelů³¹, a v režimu EZ je obhospodařováno přes 483 tis. ha z. p. (ČÚZK), což představuje cca 12 % zemědělského půdního fondu ČR (2011). V roce 2004 bylo v EZ cca 260 tis. ha, nárůst ploch od vstupu do EU do současnosti je tedy celkem 76 % (především na travních porostech; v r. 2007 bylo v EZ cca 313 tis. ha, tzn. 7,35 % z celkové výměry ZPF.

Také u integrované produkce, která využívá systémy monitoringu a prevence před použitím účinných látek, je ukazatelem poskytování veřejných statků jeho rozloha. V roce 2011 byla rozloha systémů integrované produkce následující: 6 084 ha zeleniny, 11 533 ha vinné révy, 11 486 ha ovoce³².

- Zemědělství a lesnictví pohlcují značný objem skleníkových plynů, emise ze zemědělství klesají, politika v této oblasti je dobře zavedená

Čisté emise ze zemědělství představovaly v roce 1990 celkem 12 307 kt CO₂/rok zatímco v roce 2009 jen 1 014 kt CO₂/rok. Celkově klesá podíl čistých emisí CO₂ ekvivalentního ze

²⁹ Stanoviště ve smyslu Chytrý, M. a kol. (eds) (2010): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR, Praha; ...; údaje o podílu přírodních stanovišť a jejich stavu vycházejí z mapování a monitoringu pro účely tvorby soustavy Natura 2000 a reportingu dle Směrnice 92/43/EHS.

³⁰ Hodnotící zprávy o stavu evropsky významných stanovišť pro Evropskou komisi. EEA uvádí data pro stanoviště a druhy na evropské úrovni, proto byly použity národní zdroje dat.

³¹ Typ ekologického podnikatele – počty aktivních registrací dle jednotlivých typů registrace (jeden subjekt může mít více typů registrace).

³² Zdroj: SZIF, MZe, ZUČM; zpracoval ÚZEI.

zemědělství (emise včetně LULUCF) na celkových národních emisích (v r. 1990 - 6,4 %, v r. 2009 - 0,8 %). Dlouhodobě narůstá podíl trvalých travních porostů (o 19 % od 1989) způsobený vhodně nastaveným systémem podpor s kladným vlivem na kvalitu půd a s rostoucím jímáním CO₂ jako skleníkového plynu.

Emise amoniaku v ČR dlouhodobě klesají ve vazbě na pokles stavů hospodářských zvířat (zejména přežvýkavců). V současné době dosahuje úroveň produkce amoniaku 67,5 kt/rok.

- Soběstačnost ve výrobě elektřiny a tepla

Dle státní energetické koncepce ČR současná energetická spotřeba v České republice je pokryta z více než 50% domácími zdroji primární energie. Ukazatel dovozní energetické závislosti ČR (včetně zahrnutí jaderného paliva) dosahuje tedy méně než 50% a patří tak k nejnižším v celé EU.

Slabé stránky

Socioekonomická situace a rozvoj venkova

- Nižší ekonomická síla venkovských subjektů

Závažnou socioekonomickou skutečností je, že meziročně dochází k poklesu hrubých i čistých příjmů, a to jak na venkově, tak za domácnosti celkem. Nejvyšší pokles, týkající se všech kategorií obcí, zaznamenaly přitom příjmy ze závislé činnosti, jež i nadále tvořily největší podíl ve struktuře čistých příjmů domácností (kolem 55 % na venkově i v celkovém průměru). Příjmy z podnikání přispívaly do rodinných rozpočtů relativně velmi nízkým podílem (necelých 9 %). Jejich celkový objem se meziročně prakticky nezměnil, rozdílou změnu však zaznamenaly jednotlivé velikostní kategorie obcí (v obcích do 1 999 obyvatel pokles o 5,7 %, v obcích 2 000-9 999 obyvatel pokles o 8,4 %). Ve všech kategoriích obcí rostly sociální příjmy, jež dosáhly zhruba 30 % čistých příjmů domácností celkem. Samotné důchody tvořily již zhruba čtvrtinu celkových čistých příjmů domácností. Jak důchody, tak celkové sociální příjmy rostly ve venkovských domácnostech nejpomaleji. Ostatní příjmy (dosahující podílu 6-7 %) celkově mírně vzrostly, na venkově stagnovaly.

Z uvedeného vyplývá nižší ekonomická síla venkovských obcí, což je jednou z hlavních příčin např. nedostatečné vybavenosti na venkově a tím i nižší kvality života na venkově. K problému přispívá i správní rovina, kdy na neuvolněné představitele obcí jsou kladeny stejné nároky jako na uvolněné, čímž se jejich kapacita věnovat se potřebám obce neúměrně zatěžuje. Malé obce jsou často závislé na dotacích či úvěrech, což však může vést k růstu jejich zadlužení.

- Nedostatek pracovních příležitostí

V roce 2011 se v průměru evidovalo na úřadech práce 487 tis. uchazečů, z toho na venkově se nacházelo téměř 132 tis. uchazečů. Podle údajů MPSV nabízeli v roce 2011 zaměstnavatelé prostřednictvím úřadů práce v průměru 37 tis. volných pracovních míst (VPM), z toho ve venkovském prostoru jich bylo k dispozici necelých 6 tis. Meziročně na venkově ubylo zhruba 7 tis. uchazečů (pokles o 5,3 %) a přibýlo zhruba 500 VPM (nárůst o 10,3 %).

Dlouhodobé srovnání ukazuje, že venkovští uchazeči tvoří přibližně čtvrtinu všech uchazečů, ale venkovská VPM tvoří jen šestinu všech VPM. Počet dosažitelných uchazečů

na 1 VPM činil v roce 2011 13,3, na venkově však dosáhl hodnoty 22,4. V dlouhodobém srovnání kopírují hodnoty tohoto ukazatele na venkově vývoj v celé ČR, vždy se však pohybují nad jejími hodnotami, což je ovlivněno výše zmíněným zastoupením venkovských uchazečů a VPM ve struktuře.

Z hlediska možností uplatnění v pracovním procesu je situace na trhu práce na venkově setrvale méně příznivá než ve městech a po roce 2008 se rozdíl mezi městem a venkovem v této oblasti dokonce prohlubují.

- **Nízká občanská vybavenost**

Vybavenost obcí souvisí s jejich velikostní strukturou. Obecně, z celostátního pohledu však platí, že v občanské vybavenosti se situace venkovských obcí mírně zhoršuje (klesá podíl obcí se školou, knihovnou i poštou). Snižuje se podíl obcí s lékařskou ordinací, narostl však podíl obcí s lékárenskými službami a zejména počet bytů s pečovatelskou službou. Technická vybavenost venkova se do zlepšila (vodovody, kanalizace, plyn), tento stav dokládají výsledky šetření ČSÚ. Došlo k výraznému nárůstu počtu obyvatel napojených na kanalizační systémy, počtu čistíren odpadních vod i délky kanalizačních sítí. Přesto řada obcí, především v odlehlejších nebo hůře dostupných oblastech, nemá dosud vodovod a ČOV. V oblastech s členitým terénem nebo s roztržitou sídelní strukturou jsou obvyklé způsoby řešení finančně značně náročné. Vybavenost technickou infrastrukturou je nejnižší v nejmenších obcích (do 199 obyvatel). Celkově bylo vodou z veřejných vodovodů zásobováno v roce 2010 (analýza SRR) 93,1% obyvatel, ale podle počtu obcí je veřejný vodovod zaveden v přibližně 80 % obcí. Na funkční kanalizaci je napojeno 82,6 % obyvatel. Nicméně reálné jednotkové náklady na vybudování infrastruktury v nízko zalidněných lokalitách jsou vyšší oproti hustěji zalidněným lokalitám. Celkem je v ČR 1709 obcí bez kanalizace, přičemž se jedná především o malé obce, tedy do 500 obyvatel.

- **Nízké majetkové a kapitálové vybavení k případné diverzifikaci**

Rozvoj faremní diverzifikace u malých podniků naráží na bariéry omezené kapacity, kapitálové vybavenosti a úvěrového omezení těchto podniků. Malé podniky spíše tendují k mimofaremní lokaci zdrojů příjmů spočívající ve využití volné kapacity farmáře jeho zaměstnáním mimo zemědělský podnik. Prostor pro diverzifikaci podnikajících fyzických osob spočívá zejména v aktivitách, které není efektivní realizovat průmyslovým způsobem, např. řemeslná výroba (7,4 % diverzifikovaných podniků), lesnictví (21,2 % diverzifikovaných podniků).

Zemědělství a související sektory

- **Zaostávání v produktivitě výrobních faktorů**

Produktivita práce v zemědělství je v ČR o 12 % nižší oproti průměru EU a produktivita půdy dokonce o 40 % (měřeno hrubou přidanou hodnotou). Zemědělství a potravinářství podnikatelé často mají důležité a rozšiřující se segmenty trhů, které více odpovídají současným spotřebitelským trendům. Své produkty umisťují na trhu především díky nízké ceně. V pozadí problému je malá znalost trhu a s tím spojené riziko zavádět nové produkty.

České zemědělství zůstává nákladově náročné – mezispotřeba (podíl provozních výdajů na produkci) je relativně vysoká a činí 73 % vytvořené produkce v ČR (průměr za období 2010-2012); produktivita práce měřená hrubou přidanou hodnotou na pracovníka činí 78 % průměru EU; orientace na trh je stále nízká, významnou část důchodu vytváří příjmové podpory, bez nichž by většina podniků byla výrazně ztrátová.

Zhoršující se rentabilita produkce provázená špatnou konkurenceschopností zejména masného zpracovatelského průmyslu, jsou hlavními důvody snižování rozměru domácí výroby. Komodity živočišné výroby ztrácejí svou pozici na domácím trhu. Platí to především v chovu monogastrů reprezentovaných komoditami vepřové maso, drůbeží maso a vejce, přičemž do těchto výrob nesměřují přímé platby i s ohledem na strukturu podniků převážně bez půdy.

Produktivita práce v lesnictví má s výjimkou období hospodářského propadu mezi lety 2008-2009 rostoucí tendenci. Přesto je při srovnání aktuálních dat s průměrem EU přibližně poloviční, a s výjimkou Slovenska také výrazně nižší než v okolních zemích.

- Nedostatečné využívání výsledků vědy a výzkumu v praxi

V současné době je ekonomický růst v České republice založen zejména na absorpci a šíření technologií, které jsou nové ve firmách nebo v zemi, ale nejsou nové ve světě. Vývoj nových domácích znalostí prostřednictvím VaVaI nebo nevýzkumných technických aktivit, stejně jako akumulace znalostí ve veřejném systému VaVaI, není dosud hlavním hybatelem růstu. Navíc vazby na praxi jsou nepružné nebo zcela chybí. Výzkum se potýká s problémem nízkého provázání výzkumných aktivit s podporou jednotlivých soukromých subjektů, což je způsobeno převážně nedostatkem finančních prostředků. Podniky se prvotně zaměřují na běžnou hospodářskou činnost.

V zemědělském odvětví problém navyšuje konzervativní přístup podnikatelů, resp. malá ochota měnit výrobní strukturu, která vede k nedůvěře k výstupům zemědělského VaVaI, malému využívání „on-farm“ výzkumu, používání nevhodných technologií a nedostatečnému propojování zemědělské prvovýroby se zpracováním produktů. Stejně tak v potravinářském odvětví je velmi vysoký podíl podniků bez inovačních aktivit - 43,2 %. Z dotazníkového šetření mezi podnikatelskými subjekty vyplynulo, že není velký zájem o spolupráci, kterou by nabízely výzkumné instituce. Tyto instituce naopak mají za to, že výrobní podniky od nich žádají pouze řešení jejich provozních problémů, na širší projekty chybí finanční zdroje, bez nichž však výzkumné instituce nemohou s výrobcí spolupracovat. Proto dosud mnohdy chybí dlouhodobější spolupráce těchto institucí s podniky, která by umožnila ověřování nových technologií, které přinášejí inovace.

Konzervativním přístupem k inovacím a řešení podnikatelských a veřejných projektů se obecně vyznačuje většina venkovské společnosti. Výjimkou jsou některé větší zpracovatelské podniky, které mají vlastní zdroje a značnou motivaci k inovativním akcím prováděným interně, bez prvku spolupráce.

- Nevhodná věková struktura a odliv pracovních sil v zemědělské a lesnické výrobě

Zemědělství vykazuje dlouhodobě se zhoršující trend nevhodné věkové struktury pracovních sil v porovnání s ostatními sektory národního hospodářství. Jednou z příčin nedostatečné generační obměny a bariér vstupu mladých pracovníků do resortu je nízká atraktivnost práce v zemědělství daná mj. příjmovou disparitou zemědělství vůči národnímu hospodářství (74,6 % v roce 2011). Nižší pružnost v případě vedoucích pracovníků a obecně stávající kvalita lidského kapitálu (ve smyslu znalostí, odpovědnosti, inovativnosti, tvůrčímu přístupu) a pracovní výkonnost manuálních pracovníků často v důchodovém věku pak negativně ovlivňuje míru ochoty k zavádění inovací a dosahované hospodářské výsledky podniků. Přitom nároky na kvalifikaci a kvalitu pracovních sil v zemědělství narůstají – zejména v souvislosti s technickým a technologickým rozvojem. Současně se postupně zlepšuje vzdělanostní struktura, zejména ubývá pracovníků se základním vzděláním a přibývá se středním a vysokoškolským. I přes příznivý vývoj ve vzdělanostní struktuře však vývoj pracovních sil představuje dlouhodobě limit pro zvyšování konkurenceschopnosti.

I v lesním hospodářství se negativně projevuje odliv kvalifikovaných pracovníků, což přímo souvisí s užíváním nových technologií nahrazujících jejich práci, současně je to dáno nárůstem zaměstnávání tzv. OSVČ (osob samostatně výdělečně činných), které provádějí převážně práce v pěstební a těžební činnosti na živnostenské oprávnění (a to zejména v těžbě dřeva, přibližování dřeva, obnově lesa a v péči o lesní kultury). Hlavní příčinou je nestabilita dlouhodobých pracovních příležitostí.

- Nedostatečná majetková a kapitálová vybavenost zemědělských a lesnických podniků

V živočišné výrobě je úroveň stavebních a technologických investic nedostatečná. S ohledem na vnější podmínky došlo k jejímu zhoršování ve všech odvětvích živočišné výroby s výjimkou extenzivního chovu skotu v marginálních oblastech. Stav zemědělských staveb ne vždy plně vyhovuje moderním požadavkům welfare a ochrany životního prostředí. Nízká úroveň investic do živočišné výroby dále ovlivňuje její nákladovost a produktivitu, pohodu zvířat, v konečném důsledku tvorbu přidané hodnoty a tím celkovou konkurenceschopnost jednotlivých odvětví živočišné výroby.

V rostlinné výrobě nejsou některé investice, které by mohly zvýšit efektivitu, z důvodu značných nákladů, vysoké specializace strojů (např. sklízeče brambor/cukrovky, odplevelovací stroje, odkameňovače) a nízké rentability realizovány.

Obdobná situace platí v lesnictví, kdy nízká kapitálová vybavenost lesních podniků patří mezi hlavní příčiny nízké ekonomické životaschopnosti odvětví. Problémy vycházejí zejména z roztržitosti lesních pozemků ve vazbě na velikost lesních majetků a jejich strukturu. Ve vyšší míře se tento negativní stav projevuje především u lesů vlastněných obcemi a fyzickými osobami, a to zejména nízkou konkurenceschopností. U soukromých vlastníků je v současné době průměrná velikost lesních majetků cca 3 ha. Průměrná rozloha obecních lesních majetků je 78 ha. Sekundárně tak může zvyšování konkurenceschopnosti drobných lesních majetků podpořit opatření iniciující sdružování lesů vlastníků malých výměr a spolupráce těchto subjektů ve společném výrobním procesu, např. ve formě sdružení (společné využívání techniky atd.). Sdružování má však řadu překážek (např. přežívající nedůvěra z minulosti, některá pravidla pro sdružování). Lze odhadnout, že v současnosti na území ČR existuje cca 60 sdružení vlastníků lesů různých právních forem, kteří hospodaří cca na 45 000 ha lesa.

Z nízkého finančního zajištění rovněž vyplývá nedostatečná technologická vybavenost dřevozpracujících podniků, nedostatečná technologická a technická vybavenost subjektů, které se zabývají produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, špatný stav lesnické mechanizace a nedostatečná resp. málo obnovovaná lesní infrastruktura např. lesní cesty.

Současný stav techniky a technologií ve školkařských provozovnách zcela nenaplnuje požadavky moderních technologií a omezuje tak výkonnost těchto podniků. Produkce kvalitního sadebního materiálu lesních dřevin vyžaduje i kvalitní technické a technologické zázemí lesních školek. Dle šetření provedeného SVOL a ÚHÚL (Závěrečná zpráva z dotazníkového šetření u subjektů hospodařících v lesích v souvislosti s přípravou PRV 2014-2020, ÚHÚL, 2012) vyplývá, že průměrné stáří běžně používané lesnické techniky je z pohledu účetní odpisovosti ve většině případů za hranicí použitelnosti. Některé z typů strojů využívaných v lesnictví jsou v průměru starší 10 let, některé ze strojů jsou v provozu dokonce více jak 14 let. Zásadním problémem středních a menších pilařských kapacit je jejich podkapitalizace. Z toho vyplývá i ztížená možnost postupně investovat do zvyšování produktivity práce, a to především nákupem nových technologií, neboť v ČR nebyla od r. 1992 díky dominantnímu postavení státního podniku jako producenta suroviny kontinuální kumulace kapitálu, která by umožnila větší investice do nových technologií.

- Nízká přidaná hodnota produkce

České zemědělství a zpracování potravin se obecně vyznačuje produkcí a vývozem výrobků s nízkou přidanou hodnotou a dovozem s vysokou přidanou hodnotou. Roste rozpor mezi potenciálem českého zemědělství a jeho využitím v domácím potravinářském průmyslu. Výsledkem jsou stále rostoucí vývozy zemědělské suroviny a dovozy zpracovaných výrobků (často vyrobených z původně domácí suroviny) a prohlubování záporného salda agrárního zahraničního obchodu. Ve vývoji AZO dochází k následujícím tendencím: Od vstupu ČR do EU došlo ke zvýšení obratu AZO o více než 130 %. Záporné saldo AZO dosahovalo v roce 2011 rekordní výše -35 mld. Kč. V českém agrárním dovozu se pozvolna zvyšuje podíl vysoce zpracovaných výrobků, zatímco ve vývozu lze pozorovat rostoucí tendenci spíše u částečně zpracovaných výrobků. Důležitou českou exportní komoditou je „nezahuštěné mléko a smetana“ a velkoobjemové komodity, jako jsou obiloviny a olejniny. Dynamicky narostl dovoz „masa a drobů“. V posledních dvou letech se hůře vyvážely i tradiční české výrobky jako pivo, slad, chmel.

Tento nepříznivý vývoj vyplývá jak z malé produktivity faktorů, tak z dosahování nízké ceny a malého přidávání hodnoty zemědělské produkci. A konečně, podniky mnohdy nevolí nejvhodnější marketingové strategie, propojování zemědělské prvovýroby se zpracováním je spíše výjimkou.

Obdobná situace platí v lesním hospodářství. Ač ČR disponuje dostatkem dřevní suroviny, její využití a zhodnocení tuzemskými zpracovatelskými kapacitami a rovněž spotřeba a recyklace dřevěných výrobků jsou mimořádně nízké. Více než polovina vytěženého dříví se vyváží v surovém stavu nebo v polotovarech. Ekonomika podniků stojí v drtivé většině jen na příjmech z prodeje jediného produktu – surového dříví. U většiny lesních podniků tyto příjmy představují 80 – 100 % z celkových příjmů. Pouze necelých 40 % soukromých lesních podniků svoji činnost diverzifikuje směrem k přidání hodnoty svým výrobkům, a z toho pouze 7 % diverzifikuje svou činnost do jiného než lesnického odvětví, přičemž situaci komplikuje málo rozvinutý trh s lesnickými nedřevními komoditami a službami.

- Vysoká citlivost podniků na důchodové podpory

K příčinám nízké konkurenceschopnosti zemědělských podniků patří stabilně sílící citlivost na důchodové podpory, protože více než 2/3 přidané hodnoty pochází z podpor a stabilizuje tak zemědělské subjekty. Jejich schopnost trvale působit v sektoru (a částečně na trhu) je díky důchodovým podporám zajištěna, ale bez důchodových podpor by značná část podniků a komodit byla v užším významu nekonkurenceschopná.

- Nedostatečně využívaný marketing

Zemědělské podniky a menší zpracovatelé využívají nástroje marketingu a příležitosti, které nabízí (segmentace trhu, vlastní značky, režimy kvality atd.), ve velmi omezeném měřítku. Nedokážou tak zvrátit negativní trendy rozvoje sektoru jako je nejistota odbytu produkce, nízká realizovaná cena produkce, snižování podílu na trhu atd. Hlavní příčinou, která omezuje marketingové aktivity podniků, je nedostatek finančních zdrojů. Dalším důvodem je do značné míry unifikovaná produkce - pouze část firem dodává na trh značkové výrobky s vyšší prodejností, zatímco ostatní podniky nedisponují vlastními značkovými výrobky, které je propagují a dodávají pouze běžné výrobky a výrobky privátních značek distribučních řetězců. Počáteční rozvoj bio výrobků v ČR také neodpovídal evropským trendům, a to se týká i systémů garance kvality, zejména privátních systémů. V omezené míře jsou také využívány inovace marketingové.

- Nevhodná podnikatelská struktura zpracovatelských podniků

Současná podnikatelská struktura zpracovatelů je nedostatečně efektivní, a tím nekonkurenceschopná. Na jedné straně existují malé a střední podniky (reprezentují 99 % podniků), jako je tomu ve vyspělých zemích EU, které působí na lokálních trzích. Na druhé straně, domácí velké potravinářské podniky, však nejsou schopny plně konkurovat nadnárodním společnostem. Tyto tuzemské podniky zcela nevyužívají výhod z rozsahu a distribuční sítě nakupují významnou část potravin s nižšími cenami od velkých zahraničních společností. Slabší pozice zpracovatelů na trhu vede i k nižší efektivnosti, která může být v některých případech zlepšována přeléváním části přidané hodnoty produkované zemědělstvím. Pouze v některých případech existují velké tuzemské společnosti zasahující do více odvětví a to od zemědělských vstupů, přes vlastní zemědělství až po zpracování a prodej potravinářských výrobků.

- Nedostatečná intenzita provádění pozemkových úprav

Realizace protipovodňových, protierozních a ekologických opatření je v současné době podporována v rámci programů PRV a OP ŽP, proces je však stále pomalý a za vyprojektováním a vypořádáním vlastnických vztahů v katastru nemovitostí zaostává. Alespoň jedno opatření pro ochranu půdy a vody v rámci pozemkových úprav bylo do konce r. 2011 vybudováno pouze v 10 % katastrálních území ČR. Pokud vezmeme v úvahu, že cca 40 % území ČR je ohroženo erozí, je zřejmé, že je nutné urychlit realizaci všech prvků plánů společných zařízení ukončených a ukončovaných pozemkových úprav.

- Nedostatečná kvalita lesní dopravní sítě

Z celkové délky 160 000 km lesní dopravní sítě tvoří její základní kostru celkem 46 800 km lesních odvozních cest, které se využívají v průběhu roku v lesním hospodářství ČR na trvalý nebo sezónní odvoz dřeva automobilovými odvozními prostředky. Lesní cesty (lesní dopravní síť – LDS) mají pro lesní hospodářství zásadní význam, protože zpřístupňují lesní porosty pro hospodaření (pěstební práce, ochrana lesa, doprava dřeva, rekreační potenciál a další související činnosti). Kvalita, resp. hustota LDS je důležitým kritériem pro posouzení dopravního zpřístupnění a budování nových dopravních segmentů. Zároveň nepřímo vyjadřuje potřebnost budování jednotlivých tříd lesních cest a určuje nákladovost výstavby. Optimální hustota LDS se pohybuje okolo 17-21 m/ha, skutečná hustota ale v průměru za ČR (zdroj Národní inventarizace lesů) dosahuje necelých 14 m/ha. Nedostatečnou hustotu LDS v ČR dokládá i srovnání s některými sousedními zeměmi: SK 18,5 m/ha, CH 26,2 m/ha, AT 35,4 m/ha, DE 73,8 – 118 m/ha. Plošný podíl v kategoriích činí: 1L = 2,2 % odvozní – vozovka zpevněná; 2L = 9,3 % odvozní – jednoduchá vozovka s technickou vybaveností; 3L = 17,9 % přibližovací – zemní; 4L = 70,6 % přibližovací a vyklizovací – bez odhumusování a bez technické vybavenosti. Cesty přibližovací (především 4L) vznikají operativně dle potřeby. Mohou být zpevněny a za vhodných podmínek se též uplatnit jako odvozní, ale technickými parametry nesplňují požadavky ČSN pro zařazení do kategorie odvozní cesty.

- Nízká úroveň důvěry v mezipodnikové spolupráci

Obecně platí, že střední a velké zemědělské podniky nemají ochotu spolupracovat a např. se sdružovat do organizací producentů. V ČR existují poměrně velké zemědělské podniky, které v případě prodeje zejména hlavních zemědělských komodit využívají jako prostředníka odbytové organizace jen minimálně, nebo jako členové těchto organizací obchodují zároveň přímo s odběrateli. Také odběratelé často ve snaze vyhnout se obchodování s odbytovými organizacemi a oslabit jejich pozici oslovovaly jednotlivé členy – zem. podniky s nabídkou přímého obchodování. Tím se mnohdy stávalo, že odbytová organizace ztrácela svou pozici na trhu, neboť zprostředkovala prodej jen nepatrného

objemu produkce v regionu a její význam se stával zanedbatelný. Některé organizace v důsledku toho ukončily svou činnost.

Neochota ke spolupráci je také bariérou pro šíření nových poznatků a znalostí. Podniky nemají dostatečnou důvěru ve služby související s transferem znalostí, zejména v jejich přínos při řešení jejich problémů.

- Nedostatečná koordinace vzdělávání zemědělských podniků

Podle průzkumů dosud realizované vzdělávací programy ne zcela dostatečně zohledňují potřeby zemědělské praxe, pokud jde o jejich tematické a strukturální zacílení, často dochází k duplicitám nebo se naopak vyskytují oblasti, které nejsou vzděláváním pokryty vůbec. Např. poradenství není dostatečně zaměřeno na implementaci nově definovaných cílů SZP, jako jsou agroenvironmentální - klimatická opatření (AEO), zlepšení produktivity a efektivnosti zemědělství zaváděním nových technologií a postupů v oblasti ochrany vody, ovzduší a změny klimatu a v oblasti rozvoje venkova. Výzkumy, které byly prováděny v oblasti implementace dobrovolných agroenvironmentálních opatření, potvrzují, že podnikatelům často chybí informace o smysluplnosti těchto opatření, o jejich skutečných a potenciálních efektech a širších souvislostech ochrany přírodních zdrojů a mitigace (odvracení) klimatické změny. Jedná se např. o informace o vlivu způsobu hospodaření a péče o půdu na emise skleníkových plynů, odůvodnění nutnosti plnění podmínek Cross-compliance jako nástroje pro zavedení minimálních standardů (ochrana půdy, vod, biodiverzity ...) či možnosti kontaminace potravin, krmiv, vody a ovzduší rezidui z přípravků na ochranu rostlin.

- Teritoriálně i odborně nerovnoměrné rozložení poradenských služeb

Geografické a strukturální rozložení poradců není v rámci ČR rovnoměrné, což v některých oblastech komplikuje dostupnost poradenské služby. Vzhledem k tomu, že poradenství má významnou úlohu při řešení problematiky spojené se zmírňováním změny klimatu, biologickou rozmanitostí a ochranou vod a půd, problematikou hospodářského a environmentálního profilu lesního podniku, není struktura odborného zaměření a teritoriálního rozložení zcela vyhovující.

Životní prostředí a změna klimatu

- Většina přírodních stanovišť se v ČR nachází v nepříznivém stavu.

Pouze 17 % rozlohy ČR jsou zachovalá přírodní stanoviště, 74 % z nich je v nepříznivém stavu. Z celkové výměry travních porostů cca 1 mil. ha je necelých 300 tis. ha (3,8 % rozlohy ČR) vnímáno jako polopřirozené a přirozené travní porosty, které jsou však z 80 % v nepříznivém stavu. V případě vodních stanovišť je jako přírodní hodnoceno pouze 6 % a 84 % z nich je ve špatném stavu. Podíl přírodních lesních stanovišť je z 95 % v nepříznivém stavu. Pouze 6 % vodních stanovišť ČR je vnímáno jako přírodní, z toho 84 % je v nepříznivém stavu, 16 % v méně příznivém stavu. Oproti roku 2000 se o 30,3 % zvýšilo znečištění vod anorganickými solemi, převážně dusíkem a fosforem.

- Zvýšené náklady na obhospodařování zemědělské půdy v LFA oblastech spojené s rizikem nedostatečné péče o půdu, jejího opouštění a následné degradace.

Zemědělci hospodařící v oblastech s přírodním znevýhodněním mají až o 30 % nižší hospodářský výsledek než zemědělci hospodařící mimo tyto oblasti. Dlouhodobými podporami se daří předcházet degradaci stanovišť způsobené opouštěním půdy, nicméně existuje reálné riziko nevhodného způsobu využití této půdy v případě, že zemědělcům nebude kompenzována újma za přírodní znevýhodnění.

- Půda v oblastech s legislativním omezením (Natura 2000 a ZCHÚ) je ohrožena opouštěním.

V důsledku omezení používání intenzivních technologií hrozí na těchto plochách zvýšené riziko opuštění od hospodaření a následné degradace. Celkem se jedná o 4500 hektarů zemědělské půdy.

- Pokles druhové rozmanitosti vázané na zemědělskou a lesní půdu.

45,5 % druhů vyšších rostlin, 26 % mechorostů a 20-25 % hub se nachází v nějakém stupni ohrožení dle červených seznamů (IUCN). Index běžných ptáků zemědělské krajiny poklesl v letech 1982 – 1997 téměř o polovinu. V případě savců vázaných na zemědělskou půdu je ohroženo 20 % druhů. Populace zajíce polního klesla od roku 1970 o 77%. Snižování biologické rozmanitosti v lesích probíhá na všech úrovních (druhové, genové i ekosystémové) je ovlivněno mnoha faktory, z nichž k nejvýznamnějším patří činnost člověka. Jedná se např. o nešetrné principy hospodaření v lesích (úbytek melioračních a zpevňujících dřevin, snižování ekologické i genové hodnoty porostů atd.). Současný podíl listnatých dřevin tvoří 25 % (stav v roce 2011), přičemž optimálnímu stavu by odpovídala hodnota 36 % a přirozenému stavu 65 %.

- Vysoké zornění zemědělské půdy

V České republice je stále vysoký poměr zornění, i když stále klesá (rok 2007: 71,4 %, podíl obilovin na obdělávané ploše 36,7 %, 2011: 70,9 %, podíl obilovin 34,5%), zatímco poměr zatravnění mírně stoupá (2007: 23 %, 2011: 23,4 %³³).

- Velký podíl půd ohrožených degradací (eroze atd.) včetně nadměrného úniku živin do vod.

Závažnost eroze spočívá ve ztrátě ornice, zhoršování vlastností půd, snižování výnosů, poklesu jednotkové ceny půdy, kompenzaci za poškození majetku v důsledku sesuvů půdy, nutnosti čištění vodních toků a nádrží, zvýšených nákladech na pěstování plodin apod. Na silně erodovaných půdách dochází ke snížení hektarových výnosů až o 75 %³⁴. Rizika jsou posílena nevhodným hospodařením a velikostí půdních bloků (největší v EU).

Středně silně bylo vodní erozí v r. 1999 ohroženo 25 % (s povrchovým odnosem 3,1-4,5 t/ha/rok) a silně až extrémně ohroženo 46 % (4,6-7,5 a více t/ha/rok), silně poškozeno bylo 450 000 ha zemědělských půd³⁵.

Míra acidifikace zemědělské půdy se zvyšuje mimo jiné vstupy ze zemědělského hospodaření (pH pod 5,5: r. 2003 28,2 %, r. 2010 30,9 %)³⁶.

V podmínkách ČR se negativně projevuje technogenní utužení podorničí a spodiny, která se kombinuje s utužením genetického původu, a to zvláště na těžších půdách.

³³ Zpráva o stavu zemědělství ČR, MZe 2007, 2011.

³⁴ Zdroj: Vopravil Jan (2010): Půda a její hodnocení v ČR I. díl, VÚMOP Praha, 148 s.

³⁵ Zdroj: MZe 1999 in Kozák J. a kol. (2009): Atlas půd České republiky, MZe a ČZU Praha.

³⁶ Zdroj: Padesát let agrochemického zkoušení zemědělských půd v ČR, ÚKZÚZ, Brno, 2012.

Do vodních toků vstupuje 3,6 mil. tun erodované ornice za rok a v malých vodních nádržích se ročně usadí 359 tis. m³ sedimentů.

Smyvem ornice do vod dochází k zanášení nádrží. Odstranění sedimentů by si vyžádalo více jak 30 mld. Kč. Splachem živin do půdy dochází k eutrofizaci vod, která sebou nese zvýšené náklady na úpravu surové pitné vody až o 10 Kč na 1m³. Podzemní vody jsou zatíženy dusičnany, amonnými ionty a pesticidy. Zatížení povrchových a spodních vod má za následek nárůst výměry zranitelných oblastí dusíkem na 2,25 mil. ha zemědělské půdy (v r. 2007 – 2,17), což zahrnuje cca 1,84 mil. ha zemědělsky využívané plochy. V těchto oblastech hospodaří 15 899 subjektů.

- Rychlý odtok vody z krajiny

Povodňové události v ČR způsobily od roku 1997 škody ve výši nejméně 174 mld. Kč a ztráty na životech obyvatel (118 obětí).

Zrychlený odtok vody z krajiny způsobuje nedostatek vody s následným dopadem na zemědělské hospodaření. Scénáře dopadů klimatické změny předpovídají na většině území ČR nepokrytí minimálních průtoků.

- Projevující se negativní důsledky klimatické změny na lesní porosty.

Některé klimatické změny mohou vést k posunu lesních vegetačních stupňů (LVS) a změně dřevinné skladby. Reálně by mohlo dojít např. k plošnému rozpadu smrkových porostů ve 3., 4. a 5. LVS, důsledkem čehož může docházet k odumírání porostů. Extrémní meteorologické jevy narušují stabilitu porostů a hospodaření. Poškození lesních porostů dobře indikuje rozsah nahodilých těžeb v posledních letech (v letech 2000-2010 byly zaznamenány nahodilé těžby průměrně ve výši cca 7 mil. m³ za rok). Náchylnost ke kalamitám vychází z vysoké historické zátěže kyselými složkami depozice v lesích a nedostatečné přeměně stávajících porostů náhradních dřevin na cílovou druhovou skladbu.

- Stanovištně nevhodná druhová, prostorová a věková skladba některých porostů lesa a jejich náchylnost k poškození.

Snaha o zvyšování produkce, spolu s rostoucí poptávkou po snadno zpracovatelných sortimentech jehličnatého dříví, vedla v minulosti ke změně druhové skladby převážné většiny lesních porostů. Současný podíl listnatých dřevin tvoří 25 % (stav v roce 2011), přičemž optimálnímu stavu by odpovídala hodnota přibližně 36 % a přirozenému stavu 65 %. Přestože se podíl listnatých dřevin a jedle při obnově lesa zvýšil (v roce 2005 – 41,5 %), zastoupení autochtonních listnatých dřevin a jedle bělokoré v podmínkách ČR je stále ještě nedostatečné.

Na konci 70. a počátkem 80. let minulého století došlo vlivem extrémního dlouhodobého imisního zatížení lesních ekosystémů k plošnému kalamitnímu rozpadu především smrkových porostů na výměře okolo 40 tis. ha lesa a ke vzniku porostů náhradních dřevin (PND).

- Nedostatek kvalitních zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin a jejich nedostatečná ochrana.

K ochraně a reprodukci genofondu lesních dřevin je potřeba zajistit dostatek geneticky kvalitního osiva. Osivo lze získat jak z uznaných zdrojů identifikovaného a selektovaného reprodukčního materiálu, tak i z rodičovských stromů a semenných sadů. V ČR je celkem

cca 100 tis. ha navržených genových základen, z toho cca 54 tis. ha genových základen je vyhlášených. Počet vyhlášených genových základen stále klesá.

U kategorie zdrojů reprodukčního materiálu identifikovaný, která je kvalitativně nejhorší, je v posledních letech zřetelný nárůst množství uznaných zdrojů (v r. 2005 – 41 188 ha; v r. 2011 – 69 859 ha). Naproti tomu u zdrojů reprodukčního materiálu kategorie selektovaný, která by měla být základní a nejrozšířenější kategorií zdrojů používanou pro obnovu lesa a zalesňování, je trend vývoje množství těchto zdrojů přesně opačný (v r. 2005 – 111 812 ha; v r. 2011 – 82 057 ha).

- Nedostatečné usměrňování návštěvnosti lesa infrastrukturou.

Návštěvnost lesa je velmi významným fenoménem v současné společnosti.

Na základě sběru dat v letech 2005 – 2007 byla v roce 2009 vypracována analýza škod působených návštěvníky lesních porostů včetně škod způsobených při pohybu v lesích LČR (50 % lesů ČR). Průměrná roční škoda v období 2005 – 2007 se pohybuje na úrovni 10 mil. Kč, což je 7,4 Kč/ha PUPFL. Lze předpokládat, že obdobná situace, jako u LČR, s.p., platí v rámci celé ČR, a že absolutní výše škod na lesích ČR se pohybuje na úrovni 20 mil. Kč ročně. LČR naplňuje cíle veřejného zájmu (podpora mimoprodukčních funkcí lesů) prostřednictvím investičně zaměřeného Programu 2000, z kterého provádí např. budování turistických odpočinkových míst v lesích, naučných stezek, údržbu vybraných turisticky exponovaných chodníků a cest, vybavení lesů informačními tabulemi atd. V období 2000 – 2010 bylo vynaloženo přes 339 mil. Kč, což při přepočtu na území lesních porostů v ČR činí ca 70 mil. Kč ročně.

Na základě těchto údajů můžeme stanovit roční potřebu na opatření Neproduktivní investice v lesích cca 90 mil. Kč.

- Využití obnovitelných zdrojů v zemědělství zdaleka nedosahuje svého potenciálu.

V současnosti je biomasa využívána poměrně jednostranně a její využívání má nízkou účinnost.

Orientace na způsoby využití biomasy s nízkou účinností (např. pálení dříví, kondenzační elektrárny)

Zemědělství a lesnictví stále představují značný potenciál ve využití biomasy, i když možnosti dřevní biomasy jsou již částečně využívány 26,3-30,4 PJ³⁷.

Nedostatečně je dosud využíván obecně biologicky rozložitelný odpad³⁸. Celková spotřeba energie z těchto zdrojů (zemědělských a lesních) představovala v roce 2011 asi 55 PJ. Národní akční plán pro obnovitelné zdroje pro období 2012-2020 počítá s podstatným navýšením výroby elektřiny a tepla využitím bioplynu (9,13 PJ vyrobené elektřiny s instalovaným výkonem 364 MW a 8,83 PJ spotřebovaného tepla).

- Adaptace zemědělství a lesnictví na změnu klimatu je nedostatečná

Nedostatečná schopnost adaptace zemědělství a lesnictví na očekávané klimatické jevy (přivalové deště, povodně, zvyšování teplot, dlouhá období sucha).

Nevyužitý potenciál v energetických úsporách (snižování úniků energií z budov)

³⁷

Kalkulovaný potenciál vychází z návrhu Akčního plánu pro biomasu; přepočet: PJ = 23,885 ktoe.

³⁸

Např. hmotnost biologicky rozložitelného komunálního odpadu, ukládaného na skládky, se mezi roky 2005 (1,363 mil. t) a 2010 (1,377 mil. t) se proti plánovanému snížení zvýšila. Zdroj: Šestá hodnotící zpráva o plnění Plánu odpadového hospodářství ČR za rok 2010. MŽP 2012.

- Rezervy ve snižování emisí skleníkových plynů (převod orné půdy na trvalé kultury s vyšší sekvestrací uhlíku, nedostatečná kapacita jímek na hnojiva aj.)

Příčinami nedostatečného předcházení negativních vlivů změny klimatu je zejména vysoké zornění (r. 2007: 71,4%, r. 2011: 70,9%³⁹), odvodnění půd, utužení půd, a tím zvýšená spotřeba pohonných hmot při zemědělských operacích, tepelné ztráty u vytápěných budov, nízké využívání obnovitelných zdrojů energie.

- Závislost na konvenčních zdrojích energie, nízká orientace na využití obnovitelných zdrojů energie

Za nejvýznamnější domácí zdroj energie je v ČR považováno hnědé a černé uhlí.

- Uvolňování skleníkových plynů ze zemědělské činnosti

K uvolňování CO₂ dochází zejména při používání fosilních paliv pro vytápění budov, ze spalování pohonných hmot při používání zemědělských strojů a při výrobě hnojiv a krmiv.

- Nevyužitý potenciál v energetických úsporách

Výroba elektřiny v ČR je spojena s vysokými ztrátami kolem 500 PJ energie ročně. Tyto ztráty vznikají z fyzikální podstaty odvedením nízkokapacitního tepla do okolního prostředí. Současně je nevyužit v mnoha lokalitách potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla, kde je poptávka po užitečném teple realizována výtopenickým režimem.

V současnosti je biomasa využívána poměrně jednostranně a její využívání má nízkou účinnost. Většina dříví je pálena v nevyhovujících provozech s účinností pod 40 %. Vyskytuje se nedostatečné využívání biologicky rozložitelného odpadu.

- Nedostatečná modernost a kapacita přenosové soustavy

Rozvodná tepelná zařízení, která umožňují existenci a rozvoj kombinované výroby elektřiny a tepla již v některých případech nevyhovují současným technickým požadavkům na rozvod tepelné energie a docházím ke zvýšeným ztrátám energie.

- Nedostatečná konkurenceschopnost obnovitelných zdrojů energie ve vztahu ke konvenčním zdrojům energie

Většina OZE není bez některé formy veřejné podpory konkurenceschopná vůči konvenčním zdrojům energie. To je způsobeno především tím, že cena i technologie pro využití biomasy je v porovnání s cenou a technologií pro užití tuzemského uhlí vyšší. Rovněž zde mohou hrát roli dodatečné náklady na úpravu biomasy (např. peletizace) a v neposlední řadě relativně vysoký podíl nákladů na dopravu biomasy ve srovnání s uhlím. Bez některé formy podpory není reálné naplnit stanovený cíl v podílu energie z OZE. Ve spojení s vysokou mírou rizikovosti vložených prostředků je stále investice do produkce suroviny a zpracování na výrobu energie bez nějaké formy podpory nerealizovatelná.

- Nedostatečné využití přenosu znalostí ve využívání obnovitelných zdrojů energie

V současné době se vývoj hospodárného užívání přírodních zdrojů opírá především o inovace, a to například v oblasti šetření s energiemi a užívání obnovitelných zdrojů energie.

³⁹ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2007, 2011, MZe ČR. Srovnání se sousedními zeměmi dle Eurostatu: v r. 2010 zornění v ČR 73,1 %, v sousedních zemích v Německu 70,9 %, Rakousku 47,4 %, Polsku 75,3 % a na Slovensku 71,4 %

Přesto je v této oblasti značný prostor pro zlepšení přenosu znalostí, zejména ve využívání obnovitelných zdrojů energie.

Příležitosti

Socioekonomická situace se zaměřením na rozvoj venkova

- Synergické efekty CLLD

Díky změně systému programování, kdy je podpora rozvoje venkova součástí Společného strategického rámce a je umožněna multifondová podpora, se pro venkov rozšíří nabídka z dalších národních a evropských finančních zdrojů (MPSV, MŽP, MŠMT).

- Růst poptávky měst po produkci a nabídce venkova

V současné době roste poptávka obyvatel měst po produktech vyrobených na venkově. Vyhledávají specifické místní produkty a kvalitní a čerstvé potraviny a vracejí se tak k tradičnímu způsobu nakupování, kdy je prodejní řetězec pěstitel nebo výrobce - zákazník zkrácen

na minimum. Potenciál k dalšímu rozvoji má také nabídka specifických služeb nabízených na venkově, zejména pak agroturistika.

- Existence nevyužitých podnikatelských objektů

V současné době se na území České republiky podle studie provedené Ministerstvem průmyslu a obchodu nachází více než 2300 brownfieldů o rozloze zhruba 11 000 ha (tento počet ovšem není konečný, protože studie analyzovala data ze všech krajů kromě Prahy a sledovala brownfieldy od určité minimální velikosti apod.). Protože regenerace brownfieldů probíhala v České republice nesystémově (byl uplatňován především individuální přístup na úrovni obcí), vznikla Národní strategie regenerace brownfieldů spolu s databází, prostřednictvím níž lze získat informace o jednotlivých lokalitách a také možnostech financování.

Zemědělství a související sektory

- Význam inovativních aktivit a spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti

Širší výrobní inovace se jeví nezbytné vzhledem k současné situaci, kdy výrobky s nižší přidanou hodnotou a v nižší cenové hladině do značné míry tvoří komoditní skladbu dodávanou ČR na trhy ostatních členských zemí EU. Zemědělsko-potravinářský sektor dosud plně nevyužívá spolupráci s pracovišti vědy a výzkumu. Ze zahraničních zkušeností vyplývá důležitost intenzivní spolupráce při inovačních aktivitách farmářů a zpracovatelů, vedoucí k efektivnímu investování, snižování nákladů a lepším cenám.

Spolupráce a sdružování vlastníků vytváří z ekonomického hlediska předpoklady pro využití dalších výhod, např. pro získání příspěvků z veřejných zdrojů, pro společné podnikatelské aktivity (výroba energetické štěpky, dřevozpracující provozy, přidružená výroba, služby pro cizí vlastníky lesů apod.), pro získání úvěrů u finančních ústavů, pro dosažení vyššího zpeněžení surového dříví, eventuálně i jiných produktů či služeb při společném odbytu sdružených dodávek (lepší sortimentací a manipulací, výhodnějšími cenami při větších a pravidelných dodávkách apod.).

- Rozvoj nových způsobů odbytu

Zemědělské podniky a menší zpracovatelé reagují na koncentraci a globalizaci hledáním nových způsobů odbytu a tržních nik (koutů) – jde např. o prodej ze dvora, farmářské trhy a prodejní automaty. Rozvíjí se chápání marketingu nikoliv jen jako úkol státu, ale především privátní sféry.

Cesta zvyšování kvality a podpora jedinečných zemědělských produktů je vzhledem k rozmanitosti produktů na trhu stále silněji zdůrazňovaná potřeba spotřebitelů vedoucí ke zvyšování jejich důvěry a uspokojování kvalitativních požadavků na potraviny. Národní značka KLASA platí mezi spotřebiteli za nejznámější a nejdůvěryhodnější značku a zná ji 80 % respondentů. Tato garance zlepšuje tržní příležitosti pro vybrané produkty a následně se projeví ve vyšším odbytu a vyšší ceně. Náklady spojené se vstupem do režimu jakosti garantovaného Národní značkou KLASA - ať už se jedná o náklady na certifikaci nebo na potřebné analýzy nutné ke vstupu a účasti v tomto režimu jakosti, mohou být především pro mikro a malé podniky zásadním problémem, který je odrazuje od tohoto kroku. Součástí většiny režimů kvality je kontinuální vzdělávání, jež přispívá k budování lidského kapitálu. Režimy jakosti podporují inovace produktů a ve výrobě, a to především tím, že jsou zaměřeny na dynamicky se vyvíjející kvalitativní požadavky spotřebitelů.

Roli hraje také důslednější ochrana před nekvalitními dovozy surovin a potravin. Efektivní činnost dozorových orgánů, včetně medializace výsledků úředních kontrol, posiluje na domácím trhu důvěru spotřebitelů v dodržování standardů kvality a zdravotní nezávadnosti potravinářských výrobků.

Rozvoj regionální produkce může být vhodně propojen s dalšími službami, zejména pak s agroturistikou. Nabídkou doplňujících se služeb a produktů zemědělci mohou posílit konkurenceschopnost svých podniků.

- Pronikání odbytových organizací do obchodních řetězců

Český agrární trh nemá tak dlouhodobé zkušenosti s činností a fungováním odbytových organizací, jako tomu je např. v EU 15. Z těchto důvodů dochází v ČR dosud k formování činnosti i postavení odbytových organizací ve výrobní vertikále. Vytváření odbytových organizací je pro některé druhy komodit (např. ovoce, zelenina, vejce) nutností. Jednotliví producenti se nemohou samostatně uplatnit v obchodních řetězcích pro úzkou specializaci, což nevyhovuje požadavkům řetězců. Pouze vytvořené odbytové organizace mají možnost dostát požadavkům řetězců, tj. realizovat kompletaci a centralizaci nabídek včetně provedení tržní úpravy a balení zboží podle požadavků obchodních řetězců.

- Rozvoj malých a středních regionálních výrobců

Malé a střední podniky mohou sehrát významnou roli i z hlediska zaměstnanosti ve venkovských regionech. Platí také pro lesní hospodářství a navazující zpracování dřeva, které napomáhá při udržení zaměstnanosti ve venkovských oblastech s nízkým rozvojem průmyslu a vyšší nezaměstnaností. Malé dřevozpracující provozovny vyrábí speciální sortimenty a zajišťují tím další zaměstnanost v navazujících odvětvích např. stavební řezivo pro místní stavební firmy.

Životní prostředí a změna klimatu

- Mezinárodní podpora (EU) udržitelného rozvoje, ochrany přírody, půdy, vody a ochrany klimatu.

V rámci Společného strategického rámce je ze strany EU navrhována podpora udržitelného rozvoje, ochrany přírody, vody, půdy a ochrany klimatu - TC 4, TC 5, TC 6. Na navržené tematické cíle reaguje i Společná zemědělská politika, přičemž jedním z jejích cílů je udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu.

- Rostoucí zájem společnosti o krajinu, druhovou různorodost, půdu a vodu a uznání role zemědělců v péči o přírodu a krajinu.

Zemědělci poskytují veřejnou službu tím, že o krajinu pečují a současně napomáhají zachovat druhovou rozmanitost. V roce 2009 byly tato služba hodnocena českými daňovými poplatníky. Roční hodnota péče o krajinu byla oceněna ve výši 2,7-4,8 mld. Kč ročně⁴⁰ a zachování druhové rozmanitosti v rozpětí 1,7-1,8 mld. Kč/rok⁴¹

- Rostoucí ochota k revitalizaci vodních toků.

V minulosti byly vodní toky upravovány za účelem rychlého odvedení povodňových průtoků a také v souvislosti s intenzifikací zemědělské výroby do podoby kanalizovaných koryt, což mělo za následek významné snížení délky říční sítě, zvýšení podélných sklonů, zvýšení škod vyvolaných dnovou a břehovou erozí, zánik druhové rozmanitosti odpovídajících biotopů a omezení mnoha přirozených funkcí říčního ekosystému (např. samočisticí funkce). Od roku 1997, kdy bylo území ČR opakovaně zasaženo povodněmi, činí škody na veřejném a soukromém majetku více než 174 mld. Kč.

- Navýšení cílů na využívání biomasy v energetickém mixu

Výroba obnovitelné energie v zemědělství stoupla z 48 977 ktoe v r. 2007 na 405 747 ktoe v r. 2011 a v lesnictví z 1 570 985 ktoe (2007) na 1 607 381 ktoe (2011)⁴².

- Existence trhu s biomasou pro energetické využití

Nabídka dendromasy činí celkem 46 PJ energie (část již využívaná domácnostmi). Při zachování 100% potravinové bezpečnosti může být teoreticky využito více než 600 tis. ha orné půdy a více než 400 tis. ha travních porostů pro výrobu energie v rozsahu 133,9-186,8 PJ⁴³ (včetně zemědělských odpadů).

- Závazný cíl spotřeby energie z obnovitelných zdrojů energie do roku 2020

Národní akční plán pro obnovitelné zdroje (NAP OZE) pro období 2012-2020 počítá s podstatným navýšením výroby elektřiny a tepla využitím bioplynu do roku 2020, celkově 9,13 PJ vyrobené elektřiny s instalovaným výkonem 364 MW) a 8,83 PJ spotřebovaného tepla.

40 Identifikace a měření veřejných statků v zemědělství, Výstup z Výzkumného záměru ÚZEI, ÚZEI, Praha 2010, šetření provedené metodou ochota platit na ekonomicky aktivním obyvatelstvu.

41 Výsledek šetření opírající se o metodu ochoty platit, bylo provedeno v roce 2012 na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (provedeno ve spolupráci MZe a ÚZEI, dosud nepublikováno).

42 Zdroj: MPO: Obnovitelné zdroje energie v roce 2011 a 2007. Výsledky statistického zjišťování.

43 PJ = 1015 J.

- Využití obnovitelných zdrojů energie

Stávající nenaplněný podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie stále vytváří významný prostor pro další využití.

Národní akční plán pro obnovitelné zdroje (NAP OZE) pro období 2012-2020 počítá s podstatným navýšením výroby elektřiny a tepla využitím bioplynu do roku 2020, celkově 9,13 PJ vyrobené elektřiny s instalovaným výkonem 364 MW) a 8,83 PJ spotřebovaného tepla.

Podle Akčního plánu pro biomasu na období 2012-2020 činí souhrnný kvalifikovaně odhadnutý a vypočtený potenciál zemědělské a lesní biomasy pro výrobu energie v ČR v rozpětí 160,2 – 217,2 PJ/rok. Hlavní podíl tohoto potenciálu leží v oblasti zemědělské biomasy (85 %) s komplementárním podílem lesní dendromasy (15 %). Energetický potenciál biologicky rozložitelného komunálního odpadu byl stanoven na 25 PJ/rok. V porovnání s aktuálně využívaným potenciálem biomasy ve výši zhruba 94 PJ/rok, znamená zjištěný celkový energetický potenciál biomasy prakticky dvojnásobek současného stavu.

Hrozby

Socioekonomická situace se zaměřením na rozvoj venkova

- Nepříznivá ekonomická situace a zvyšující se nezaměstnanost

Pokračování nepříznivého ekonomického vývoje může ohrozit nebo omezit podnikání na venkově. Při nižší míře ekonomických aktivit (nižší koncentrace výrobních podniků i podniků nabízející služby) v porovnání s městy pak takový vývoj bude mít ještě více negativní dopad na zaměstnanost, finanční situaci a životní úroveň obyvatel venkova.

- Nedostatečný akcent na řešení problémů venkova

Velké riziko pro rozvoj venkova představuje podceňování venkovských problémů, jejich nesystémové řešení a centralistický přístup.

- Ztráta identity venkova

V posledních letech počet obyvatel na venkově v průměru mírně vzrostl, nicméně nárůst je způsobem zejména trendem stěhování se do tzv. satelitních obcí, které postrádají charakter venkova. Zejména se jedná o dříve typickou pospolitost a semknutí se s lokalitou, vytvoření silné vazby na obec nebo region a větší odpovědnosti za lokalitu. Postupně se dostávají na pokraj hodnoty jako komunitní život, spolupráce, spolkový život, udržování lidových tradic a historických hodnot venkova.

Zemědělství a související sektory

- Vysoká fluktuace cen produkce

V posledních letech se zrychluje proces globalizace a koncentrace kapitálu v navazujících odvětvích zemědělské produkce, tzn. ve zpracovatelském průmyslu a v obchodě. Následně dochází ve zvyšující se míře k řadě poruch na trhu a vytváří se rostoucí tlak na prvovýrobce v oblasti zpeněžování zemědělské produkce. Prvovýrobci jsou výchozím článkem výrobní distribuční vertikály a z těchto důvodů různé neočekávané výkyvy na trhu (cenová volatilita, změna relace mezi nabídkou a poptávkou, změny cen vstupů) dopadají do tohoto odvětví nejcitelněji. Tlak, který je vytvářen při těchto změnách trhu, se promítá prostřednictvím odběratelů negativně do prvovýroby a projevuje se především v ekonomice zemědělských podniků.

- Růst cen energií a primárních vstupů

Obecnou hrozbou do budoucnosti pro všechny zemědělské komodity je růst ceny práce, půdy, energií a dalších vstupů. Růst ceny práce je hrozbou zejména pro pracovně náročné komodity.

- Nedořešené vlastnické vztahy k půdě a k majetku a rozdrobené vlastnictví půdy

Vysoký podíl pronajaté půdy (v průměru kolem 78 %) a najaté práce (podle EUROSTAT 2009 kolem 76 %, zatímco v EU 27 asi 13 %) v českých podnicích omezuje do určité míry jejich „manévrovací prostor“ zejména při řízení peněžních toků a zvyšuje nároky a náklady na management práce.

Neustále se zvyšuje rozdrobenost vlivem dědických řízení po předchozích majitelích lesa. Velká část těchto vlastníků žije daleko od lesa, který vlastní. V lidech přezívá nedůvěra pocházející z negativní zkušenosti získané v době násilné zemědělské kolektivizace venkova. Z toho plynou problémy zasahující do oblasti životního prostředí, pocházející z nízké schopnosti včas řešit otázky spojené s ochranou lesa, účinně a efektivně řešit veškeré práce při hospodaření v lesích

- Nedostatečná infrastruktura

Vliv na konkurenceschopnost má také kvalita fyzické infrastruktury (cestní síť a její stav, přístupnost pozemků), která na venkově není dostatečně rozvinutá. Jedním z hlavních důvodů je organizace užívání půdy, která je dědictvím zcelování pozemků v době kolektivizace zemědělství. Významným důsledkem tohoto procesu jsou i nedořešené vlastnické vztahy, které také nepřispívají ke konkurenceschopnosti českého zemědělství. V tomto procesu vznikly půdní bloky o značné rozloze, které často nerespektují zvláštnosti reliéfu, a současně došlo ke značné ztrátě krajinných prvků, které měly půdoochrannou, vodohospodářskou a estetickou funkci. Současně byly důležitými prvky z hlediska ekologické stability krajiny. Následkem toho je často rozložení a orientace půdních bloků z hlediska hospodaření i z hlediska ochrany přírodních zdrojů neracionální a vyžaduje projektové řešení, jehož cílem je vypořádání vlastnických vztahů a vytvoření tzv. společných zařízení, které mají do jisté míry nahradit funkce chybějících krajinných prvků.

- Globalizace a sílící konkurence v oblasti potravinářství

V podmínkách pokračující globalizace se bude potravinářství dostávat i na domácím trhu do silného konkurenčního prostředí. Do určité míry může zmíněné odvětví čelit konkurenčním tlakům příklonem poptávky po ryze domácích, především regionální produkci, včetně biopotravin. V tomto směru je žádoucí propojit obchodní politiku distribučních řetězců se zpracovateli agrární produkce. K tomu patří i širší zapojení zpracovatelů do systémů jakosti. Také je žádoucí dosáhnout zjednodušení a zpřehlednění potravinového práva, a to zejména v oblasti označování potravin. Cílem zůstává poskytnout co nejúplnější informaci spotřebitelům, co a od koho kupují.

- Obchodní politika a podmínky nadnárodních obchodních řetězců.

Stát prostřednictvím obchodních zastupitelství a institucí zaměřených na podporu exportu nedostatečně systematicky a promyšleně podporuje exportní zájmy českých potravinářů (zejména ve třetích zemích). Český potravinářský export do zemí EU se často potýká s různými formálními i neformálními netarifními obchodními překážkami, které ve svých důsledcích vedou k určitým deformacím jednotného trhu EU. Stát by měl s větší důsledností iniciovat – pokud jsou překážky neoprávněné – jejich odstraňování.

Dalším negativním faktorem jsou požadavky obchodních řetězců na kvalitu, ale zejména cenu výrobků, které se odrážejí v nízké rentabilitě podnikání, která nevytváří vnitřní zdroje na nezbytnou modernizaci podniků.

- Negativní vliv institucionálního prostředí

Problematicky působí špatná funkčnost institucionálního prostředí ve smyslu aplikace právních norem včetně jejich vynutitelnosti, která často působí nekoordinovaně a zprostředkovaně se promítá do vyšších nákladů podnikatelů.

- Ekonomická krize/recese a snižování kupní síly obyvatelstva

Ekonomické trendy, zejména ekonomická krize, mohou mít negativní vliv na ochotu zemědělců poskytovat veřejné statky.

Další snižování reálné kupní síly obyvatelstva (spojené krátkodobě i s růstem DPH na potraviny), se může projevit ve větším důrazu spotřebitelů na cenové než kvalitativní parametry potravinářských výrobků.

- Vysoké náklady vstupu na trh

Co se týká uvádění výrobků na trh, rozpoznala sice část zemědělských podnikatelů (zpracovatelů) potenciál krátkých dodavatelských řetězců (KDR) jako segmentu trhu, avšak vstupuje na tento trh samostatně. Náklady jak na propagaci, tak na distribuci, jsou pak pro jednotlivé podnikatele vysoké (a i ve srovnání s velkoobchodem a obchodními řetězci, které transportují zboží na velké vzdálenosti), což rozvoj KDR blokuje.

Obdobná situace platí i v případě vstupu do režimů jakosti a účasti v těchto režimech. Zemědělci mají obecně velmi nízkou ochotu nést náklady s tím spojené. Cesta zvyšování kvality (vstupu do programů garance jakosti a původu) je alternativou k běžné produkci zejména v oblastech a u produktů, kde ekonomika z rozsahu je limitována zdroji (např. půda, voda) nebo regulacemi. Vstup do programů kvality je však spojen s transakčními a transitivity náklady, jež mohou producenty odrazovat od konverze. Významnými transakčními náklady je získávání informací, transfer znalostí (vývoj kvalitního produktu) a zvyšování kvality práce (kvalifikace a disciplína).

- Demografický propad v oblasti zemědělského školství

Oblast zemědělského středního školství se v následujících letech ocitne v historicky nejvýraznějším demografickém propadu (téměř o třetinu ve srovnání se školním rokem 2006/2007), proto lze očekávat dále prohlubující se rozpor mezi požadavky na trhu práce a nabídkou vzdělávací soustavy. K tomuto problému se navíc připojuje skutečnost, že jen malá část absolventů technických oborů má zájem vykonávat po ukončení školy tu kvalifikaci, pro kterou se vzdělávala. Podobně i z vysokých škol je příliv absolventů do zemědělství minimální. Pouze necelých 20 % ekonomicky aktivních obyvatel v zemědělství pracuje na pozicích v úplné shodě se svým vzděláním a 42 % je v hrubé neshodě. Malý příliv mladých kvalifikovaných lidí do zemědělství pak společně se zhoršující se věkovou strukturou zemědělských pracovníků způsobuje stagnující nebo klesající kapacitu zemědělství přijímat nejnovější poznatky a inovovat. Kvalifikovaných lidí do zemědělství, kteří by odcházející generaci nahradili, je ale velmi málo. 58% všech zemědělců je ve věku 45 let a výše. Lze tedy předpokládat, že během dvaceti let odejde ze zemědělství téměř polovina všech lidí. Pokud nedojde ke změně, tak současná síť zemědělských škol ve většině krajů ČR nezajistí dostatečný počet nových kvalifikovaných pracovníků, resp. nahrazení tohoto úbytku zemědělců by trvalo současným tempem cca 60 let.

Současně ale také dochází ke zhoršování vzdělanostní struktury pracovníků v zemědělství, protože nedostatek kvalifikovaných pracovníků v zemědělství je nahrazován pracovníky z jiných oborů, bez zemědělského vzdělání. Největší počet pracovníků bez zemědělského

vzdělání je na rodinných farmách, kde tato skupina lidí tvoří přes polovinu všech farmářů. Oproti tomu největší počet lidí s vysokoškolským vzděláním je v podnicích právnických osob, ale i zde se tento počet snižuje.

- Nestabilní legislativní rámec pro podporu poradenství

Funkčnost poradenského systému negativně ovlivňují měnící se podmínky pro jejich podporu. Zejména jde o jednorázovost podporovaných poradenských služeb, která znesnadňuje kontinuitu poradenských služeb. Závislost využívání poradenských služeb na veřejné podpoře je dána neochotou zemědělců platit za poradenství (a vzdělávání obecně).

Životní prostředí a změna klimatu

- Změny klimatu

Jak v oblasti zemědělské výroby, tak v oblasti lesního hospodářství brání dalšímu rozvoji klimatické změny. Ty mají za následek posílení působení stávajících škodlivých činitelů jako je častější výskyt extrémních meteorologických jevů včetně dlouhotrvajícího sucha, zvýšený infekční tlak chorob či vyšší počet generací škůdců. Zemědělství podnikatelé se těmto okolnostem hůře přizpůsobují, protože jim chybí zkušenosti s řešením negativních dopadů změny klimatu.

- Vysoký podíl pronajaté půdy.

V současnosti subjekty zemědělské výroby hospodaří ze 76 % na pronajaté půdě, což konzervuje stav a brání rozumnému návratu mozaikovitosti zemědělské krajiny. Zároveň mají nájemci horší vztah k půdě.

- Rostoucí tlak na nezemědělské využití krajiny (zástavba).

Zemědělská půda ubývá ve prospěch zastavěné a ostatní plochy nebo lesních pozemků. V letech 1990 až 2000 byl roční převod zemědělské půdy do nezemědělského užití cca 1 tis. ha, od roku 2000 do roku 2011 docházelo k úbytku zemědělské půdy ve výši 4-5 tis. ha ročně⁴⁴.

- Riziko nárůstu nepůvodních druhů.

Pěstování geograficky nepůvodních druhů dřevin s sebou nese nejen ekologická rizika, ale i prověřené negativní dopady na přírodní prostředí.

- Dopady emisí a klimatických jevů na lesy.

Negativní dopady klimatické změny a extrémních meteorologických jevů, časté vychýlení standardních hodnot počasí, které nepříznivě ovlivňují lesní ekosystémy, jejich stabilitu a produkci i další celospolečenské funkce narušují stabilitu porostů, hospodaření a ovlivňují výši nahodilých těžeb po kalamitách.

Kvantifikace klimatické změny a jejího trendu i dopadů je obtížná, případně z pohledu současného poznání zatím nemožná. Odhady vývoje jsou stále v úrovni spekulací. Lesní společenstva mohou na změny klimatu reagovat pomalým vývojem trvajícím několik desetiletí nebo i déle.

⁴⁴ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2011. MZe ČR.

- Kontaminace půd a vliv prostředků na ochranu rostlin.

Hospodářská činnost člověka vede ke zvýšeným rizikům kontaminace půd. Průměrně překračují maximální přípustné hodnoty sledovaných prvků (vanad, kadmium, arzen aj.), stanovené vyhláškou č. 13/1994 Sb., cca 4 % vzorků. Lze přibližně odvodit, že podíl kontaminované zemědělské plochy se pohybuje kolem 0,8% zemědělské půdy (přepočteno na velikost zemědělské půdy 4 264 tis. ha)⁴⁵. Pro použití potenciálně rizikových materiálů v zemědělství existují v České republice legislativní limity (kaly, sedimenty, hnojiva, půdní pomocné látky) tak, aby jejich aplikací nedocházelo ke kontaminaci půdy. Potenciálním rizikem jsou staré ekologické zátěže, včetně přetrvávání perzistentních prostředků na ochranu rostlin z minulosti (např. DDT).

- Přetrvávající nízký rozsah přirozené obnovy lesů.

Vzhledem k v minulosti probíhajícím zásahům do skladby lesních porostů dnes převládá podíl jehličnatých dřevin (75 %) nad listnatými (25 %). Podíl listnatých dřevin se jejich podporou za posledních 50 let prakticky zdvojnásobil (1950 – 12,5 %, 2005 – 23,7 %).

- Není dostatečně definovaný právní základ pro ochranu půd, politika v ochraně zemědělského půdního fondu není dostatečně provázaná.

Nedostatečně účinná, nedostatečně posuzovaná a málo provázaná politika (např. pozemkové úpravy, plány povodí, v ochraně klimatu, ochraně půd), nedostatečná znalost o protichůdných dopadech nástrojů některých politik.

- Klimatická změna (extrémní lokální srážky, sucho, vyšší riziko eroze), zejména extrémní scénář klimatické změny.

Změna klimatu se projevuje zvyšováním teplot a je provázána celou řadou dalších jevů, které se mohou na regionální úrovni lišit. V některých regionech přináší zvýšení srážek, zatímco v jiných se očekává výrazný úbytek srážek. Přináší sebou také četnější výskyt extrémních povětrnostních jevů, jako jsou přívalové deště (následované často povodněmi) nebo naopak dlouhá období sucha.

- Podceňování závažnosti dopadů klimatických změn na degradaci půd.

Zvyšování teploty vzduchu způsobí prodloužení vegetačního období. Předpokládá se, že se délka velkého vegetačního období v celé České republice prodlouží z 215 dnů v období 1961-1990 na 229 dnů v období 2010-2039 (prodloužení o 14 dnů) a na 256 dnů v období 2070-2099. Lze očekávat prohloubení řady negativních jevů jako je vodní eroze, sucha, přívalové deště s povodněmi atd.

- Dovozní energetická závislost

V případě současného snižování využívání nejvýznamnějšího domácího zdroje energie (hnědé a černé uhlí) vzroste v příštích desetiletích dovozní energetická závislost až do výše 65% do roku 2030 a 70% do roku 2040.

⁴⁵ Zdroj: ÚKZÚZ (2011): Registr kontaminovaných ploch, 2M HNO₃, 1990 – 2009. Brno.

IDENTIFIKACE POTŘEB

Socioekonomická situace se zaměřením na rozvoj venkova

- Podpořit podnikatelské aktivity a nabídku pracovních příležitostí
 - o prioritní oblast 6 A
 - o prioritní oblast 2 A

Potřeba vyplývá z nedostatku pracovních příležitostí na venkově. Zejména malé a střední podniky mohou nabídnout pracovní uplatnění a zároveň jsou iniciátorem ekonomické aktivity na venkově. V důsledku nižší hustoty zalidnění (a také vybavenosti) na venkově je založení a zejména provozování podnikatelské aktivity povětšinou spojeno s vyššími náklady.

- Zvýšit občanskou a technickou vybavenost
 - o prioritní oblast 6 B

Potřeba navazuje na stávající nízkou občanskou vybavenost. Kvalita života na venkově a možnost rozvoje podnikatelských aktivit významně závisí na úrovni občanské vybavenosti. Jedná se jak o vybavenost základní infrastrukturou (silnice, chodníky, vodovody, kanalizace, datová síť atd.), tak o nabídku základních služeb (doprava, zásobování, zdravotní péče a péče o děti atd.)

- Stimulovat další diverzifikaci do nezemědělských činností
 - o prioritní oblast 6 A
 - o priorita 2 A

Pro rozvoj podnikání na venkově je zemědělství významným zdrojem ekonomické aktivity a tím i pracovních příležitostí, přitom je diverzifikace činností zemědělců zatím na poměrně nízké úrovni (jen 15,1% zemědělských podniků se zabývá nezemědělskou činností). Potřeba další diverzifikace je spojená se zajištěním dodatečných zdrojů příjmu a také s možností tvorby pracovních míst.

- Podpořit aktivity CLLD
 - o prioritní oblast 6 B

Je potřebné posílit správně vedenou koordinační činnost v místě působení MAS. Hlubší znalost místních problémů, dovednost zacílení na specifické problémy v místě působnosti MAS jsou výhody implementace projektů formou komunitně vedeného místního rozvoje, který posiluje principy spolupráce, motivace a důvěry.

Zemědělství a související sektory

- Zvýšit účinnost výrobních faktorů
 - o prioritní oblast 1 A, B, C
 - o prioritní oblast 2 A, B, C

Potřeba souvisí se stávající nízkou produktivitou výrobních faktorů v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Zejména je nezbytné zvýšit kapitálovou vybavenost a zlepšit kvalitu pracovní síly, a to jak vzděláváním a tak podporou generační obměny v zemědělství, lesnictví a potravinářství. Spolu s tím je nutné omezit odliv kvalifikované a mladé pracovní síly do lukrativnějšího nezemědělského podnikání mimo venkovské oblasti. Zvýšení účinnosti výrobních faktorů je jedním ze základních předpokladů pro posílení životaschopnosti a konkurenceschopnosti podniků.

- Zvýšit podíl zpracovávaných surovin a přidávání další hodnoty
 - o prioritní oblast 2 A, C
 - o prioritní oblast 3 A

Potřebu je nutné řešit jak na úrovni farem, tak i v případě zpracovatelského průmyslu. Nízký podíl zpracování surovin a nízká přidaná hodnota jsou příčinou nedostatečné konkurenceschopnosti zemědělských i zpracovatelských podniků a v konečném úhrnu pak celého sektoru. Neřešení této potřeby prohlubuje ekonomické potíže podniků a saldo obchodní bilance.

Růst přidané hodnoty zemědělské produkce je potřeba založit na ekonomické jakosti, která nachází uplatnění na trhu, a na inovacích. Zvýšení přidané hodnoty může zajistit zaměření se na jedinečnou produkci, a to zejména při zacílení na konkrétní skupinu spotřebitelů. K tomu je potřeba stimulovat restrukturalizaci a technologickou a technickou vybavenost.

- Posílit postavení prvovýrobců ve výrobní vertikále
 - o prioritní oblast 3 A

V rámci zvyšování konkurenceschopnosti je nezbytné posílení pozice prvovýrobců v distribučních cestách výrobní vertikály. Jedním z řešení může být sdružování prvovýrobců do takových forem odbytových organizací (tj. do odbytových družstev, seskupení producentů, nebo organizací producentů), které by byly schopny odpovídat způsobem zastupovat prvovýrobce při vyjednávání odbytu produkce, zároveň jim poskytovaly i jiné služby a pomohly tím zlepšit jejich postavení na trhu ve vztahu k odběratelům.

Další cestou je propojení obchodní politiky distribučních řetězců se zpracovateli agrární produkce. K tomu patří i širší zapojení zpracovatelů do systémů jakosti. Také je žádoucí dosáhnout zjednodušení a zpřehlednění potravinového práva, a to zejména v oblasti označování potravin. Cílem zůstává poskytnout co nejúplnější informaci spotřebitelům, co a od koho kupují.

- Zajistit efektivní transfer znalostí
 - o prioritní oblast 1 A, B, C

Potřeba navazuje na stávající nedostatečné provázání výsledků výzkumu do praxe a rezervy v transferu znalostí. Efektivní předávání výsledků výzkumu podnikům, využívání inovativních poznatků vědy v praxi, systematické vzdělávání a poradenství přispěje nejen ke zvýšení efektivity pracovní síly, ale je nezbytným předpokladem konkurenceschopnosti podniků.

V rámci poradenského systému je třeba posílit komplexnost poradenství, růst odbornosti a finančně stabilizovat všechny stupně poradenství tak, aby byla zajištěna kontinuita. Dále je nutné rozšířit oblasti poskytovaného poradenství, které chybí. Zejména se jedná o oblasti agroenvironmentální, účinného využívání přírodních zdrojů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny, otázky potravinové bezpečnosti a zvyšování produktivity, welfare zvířat, dále péče o půdu (ochrana proti erozi), organická hmota v půdě a struktura půdy, rostlinolékařství. Je nezbytné zlepšit dosud nerovnoměrné geografické rozmístění poradců, a tím i dostupnost poradenské služby, a rovněž vyrovnat dostupnost poradenské služby i podle jednotlivých oblastí/ podoblastí odbornosti (akreditace).

Je nezbytné zajistit kvalitu vzdělávacích akcí, zlepšit koordinaci a jejich cílení, protože stávající tematické a strukturální zacílení vzdělávacích programů plně nekoresponduje s potřebami zemědělské praxe.

- Urychlit realizaci pozemkových úprav
 - o prioritní oblast 2 A

Převládající nájemní vztah je jedním z vážných problémů, který nepříznivě ovlivňuje postavení zemědělských podniků jako výrobců na zemědělské půdě a který je potřebné řešit mj. urychlením realizace pozemkových úprav. Vlastnictví či naopak pouze nájemní vztah k půdě, na níž zemědělský podnik hospodaří, značně ovlivňuje efektivitu jeho výroby a konkurenceschopnost. Má dopady na výrobní náklady, investiční aktivity (vlastnictví zaručuje jistotu a dlouhodobý charakter podnikání) a v neposlední řadě zájem starat se o půdu s péčí řádného hospodáře. Je proto nezbytné postupně odstraňovat překážky, které vyplývají z rozdrobenosti půdní držby, potíží s identifikací pozemků a z lokalizace pozemků bez možnosti přístupu.

- Zlepšit infrastrukturu v lesnictví
 - o prioritní oblast 2C

Pro rozvoj lesního hospodářství je nezbytné řešit nedostatečné zpřístupnění lesních porostů za účelem zlepšení hospodářských i ekologických podmínek jejich obhospodařování. Nedostatečné a nekvalitní zpřístupnění je nákladově náročnější při hospodaření a zároveň je rizikovým faktorem při řešení kalamit, lesních požárů a způsobuje erozi půdy. V neposlední řadě zpřístupnění lesa řeší usměrňování návštěvnosti a poskytování rekreačních funkcí lesa.

Životní prostředí a změna klimatu

- Zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské a lesní půdě z hlediska druhové různorodosti, zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny, posílit funkční propojení krajiny
 - o prioritní oblast 4 A

Potřeba vychází ze skutečnosti, že stav polopřirozených travních porostů je z 80 % nepříznivý. Mezi závažné problémy patří intenzifikace obhospodařování ve smyslu obnovy travního porostu, narušení vlhkostního režimu půdy a nevhodně zvoleného velkoplošného způsobu využívání porostu a následné změny a ochuzování druhové skladby travních porostů. Je proto nezbytné zajistit cíl zachování či zlepšení stavu těchto cenných ploch prostřednictvím vhodného managementu ošetřování.

- Bránit dalšímu poklesu počtu druhů rostlin a živočichů na zemědělské a lesní půdě
 - o prioritní oblast 4 A

Potřeba vychází ze skutečnosti, že populace bezobratlých, které jsou považovány za nejvíce ohrožené, jsou negativně ovlivňovány, malou nabídkou potravy a úkrytů pro bezobratlé na orné půdě⁴⁶, mulčováním, používáním chemických postřiků, plošnou či termínovou unifikací sečí a v některých oblastech také intenzivní pastvou na pastvinách⁴⁷. V případě vyšších obrátlovců potřeba vychází z úbytku ptáků a savců vázaných na zemědělskou krajinu ve vazbě na změnu struktury využívání krajiny (především ztráta krajinných prvků v zemědělské krajině) a v případě vodních živočichů jde o nepřímé ovlivnění zemědělskou činností skrze eutrofizaci a znečištění vod. Rostlinné druhy ubývají z podobných příčin jako živočišné. Z těchto důvodů je potřeba bránit dalšímu poklesu druhové početnosti

⁴⁶ Zdroj: Česká společnost ornitologická 2010: Zpracování monitoringu přínosu nově navržených agroenvironmentálních opatření (AEO) za rok 2010. Studie pro MZe.

⁴⁷ Zdroj: Daphne ČR (2011): Zodpovězení a podložení otázek vzniklých na základě přípravy nových managementů, chystaných pro agroenvironmentální opatření pro dotační politiku po roce 2014. Studie pro MŽP ČR.

prostřednictvím zvýšení ekologické stability a pestrosti krajiny a zavádění postupů hospodaření šetrných k životnímu prostředí.

- Zachovat zemědělské hospodaření na cenných lokalitách v oblastech Natura 2000 a tzv. stepping stones
 - prioritní oblast 4 A

Potřeba vyplývá z toho, že v oblastech, kde se nacházejí velmi cenné plochy z hlediska druhové různorodosti, které jsou zároveň hůře přístupné, je použití intenzivních technologií při zemědělském hospodaření omezeno a hrozí tedy upuštění od hospodaření kvůli vysokým provozním nákladům a nízkému výnosu. Je nezbytné zajistit pokračující šetrné hospodaření v těchto oblastech.

- Posílit prevenci opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními
 - prioritní oblast 4 A

Potřeba vyplývá z toho, že cca 50 % rozlohy z.p. v ČR se nachází v přírodně znevýhodněných oblastech. Podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých oblastech. V těchto oblastech leží 90% plochy trvalých travních porostů. Je proto nezbytné zajistit pokračování zemědělského hospodaření v těchto oblastech, neboť přírodní a polopřírodní stanoviště na z.p. jsou ohrožena absencí hospodaření a následnou sukcesí.

- Posílit prevenci degradace půdy, zejména snížením rizika vodní a větrné eroze a prevencí acidifikace půd
 - prioritní oblast 4 B, C

Potřeba vychází ze skutečnosti, že vlivem degradačních procesů na půdě dochází ke snižování produkčních schopností půdy, které se obnovují jen velmi pomalu a obtížně. V důsledku eroze, okyselování a utužování půd, jejichž hlavní příčiny jsou především nevhodná organizace a agrotechnika hospodaření na orné půdě, nevhodná volba plodin na svažitě orné půdě i odstraňování krajinných prvků, používání kyselých půdobilných průmyslových hnojiv, účinek imisí a kyselých dešťů, nedostatečná kompenzace bazických prvků odebíraných z půdy plodinami, ztráta obsahu humusu, lokálně intenzivní závlahy, dochází k závažným finančním ztrátám a zvýšeným nákladům na pěstování plodin. Z uvedených důvodů je třeba podporovat takové způsoby zemědělského hospodaření, které budou erozi, acidifikaci a utužení půd předcházet a jejich příčiny eliminovat.

- Posílit retenční schopnost krajiny/půdy
 - prioritní oblast 4 B, C

Potřeba vzniká z důvodu vyššího rizika povodňových událostí a vodní eroze, ke kterému vedly podstatnou měrou zásadní změny v krajinné struktuře spojené s produkčním zemědělstvím, a to v podobě utužení půd, odvodnění, scelení půdních bloků, odstranění protierozních prvků a narušení prvků umožňujících zasakování vody do půdy, které vedou k narušení odtokových poměrů, zejména ke zrychlení odtoku. V důsledku povodňových událostí dochází k významným škodám na majetku i ke ztrátám na životech obyvatel. Vodní eroze spojená s urychleným odtokem vody z krajiny způsobuje smyv ornice do vodních toků, která následně zanáší vodní nádrže, čímž zmenšuje jejich retenční prostor a zhoršuje kvalitu vod. Zároveň jsou některé regiony ČR (zejména Jižní Morava a Rakovnicko) častěji

postiženy obdobím nedostatku vody, přičemž se důsledky tohoto nedostatku srážek nepřímo odráží v zemědělské produkci.

Z těchto důvodů je třeba podporovat takové způsoby zemědělského a lesnického hospodaření, které povedou ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a snížení rizika povodňových událostí. Dále je také nezbytné realizovat účinná opatření technického charakteru pro retenci vody v krajině, která mohou předcházet škodám v případě kalamitní situace, a to především v oblastech ohrožených extrémními klimatickými jevy.

- Snížit zatížení vod smyvem živin, pesticidů a ornici ze zemědělských a lesních půd, redukovat dopady hospodaření z hlediska ochrany vod
 - o prioritní oblast 4 B, C

Potřeba vychází z posouzení stavu vod v ČR. Nevhodné hospodaření vede ke vzniku vodní eroze a smyvům ornice, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin do vodních toků. Následkem těchto vlivů se zvyšuje plocha oblastí zranitelných dusičnany, dochází ke snižování retenčních kapacit nádrží vlivem usazování sedimentů pocházejících ze smyvů ornice. Jejich odstraňování je vysoce nákladná činnost. Dále vlivem smyvů ze zemědělské půdy dochází k eutrofizaci povrchových vod, čímž klesá jejich užitná hodnota, například nevhodností k rekreaci a klesá i kvalita spodních vod. Náklady na úpravu surové pitné vody stoupají až o 10 Kč na 1m³. Od roku 2000 stoupá také znečištění anorganickými solemi.

Z výše uvedených důvodů je nutné provádět preventivní opatření v krajině a podporovat postupy hospodaření snižující riziko vzniku vodní eroze a smyvům

- Bránit degradaci vodních ekosystémů
 - o prioritní oblast 4 B

Potřeba vychází ze skutečnosti, že vodní stanoviště jsou přírodní pouze z 6 % a z toho 84 % je v nepříznivém stavu. Vodní stanoviště ohrožují faktory jako jsou v minulosti nevhodně provedená odvodnění, narovnávání toků a zpevňování břehů a v současnosti nejvíce nevhodné způsoby hospodaření způsobující erozi půdy a splach živin a pesticidů z půdy, a dále bodové zdroje znečištění, kterými jsou například zemědělské provozy, nevhodná pastva na prameništích atd. Z těchto důvodů je nezbytné zachovat trvale udržitelné hospodaření s minimalizací vstupů v oblastech ohrožených erozí, ochranných pásmech vodních zdrojů a v oblastech zranitelných dusičnany.

- Podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí (EZ, IP)
 - o prioritní oblast 4 A, B, C

Potřeba je založena na skutečnosti, že ekologické zemědělství (EZ) ovlivňuje složky životního prostředí komplexně a pozitivně, od tvorby a údržby krajiny přes podporu biodiverzity, zvyšování kvality půdy, prevence půdní eroze, zvyšování kvality a retence vody až po možný potenciál ve zmírňování změn klimatu. Potenciál EZ ještě není dostatečně využit a poskytuje velký prostor pro zvyšování pozitivních dopadů EZ hospodaření na složky životního prostředí, oblast sociální a produkce bioproduktů a biopotravin. Integrovaná produkce (IP) je pěstování a výroba ovoce, zeleniny a vína vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Konkurenceschopnost EZ a IP vůči konvenčnímu zemědělství je zatížena vyššími náklady a nižšími výnosy.

Z uvedených důvodů je nutné podporovat ekologické a integrované hospodaření

- Posílit zdravotní stav, odolnost a ochranu lesních porostů
 - prioritní oblast 4 A, C

Potřeba vyplývá ze skutečnosti, že v minulosti provedená přeměna listnatých či smíšených porostů na čistě jehličnaté snížila nejen biodiverzitu lesních ekosystémů, ale také jejich odolnost vůči extrémním situacím. Změny v půdním prostředí projevující se změnou humusové formy a ochuzením edafonu vedlo k degradaci lesní půdy, snížení stability lesních porostů a v některých případech až k plošnému rozpadu lesních porostů. Je nezbytné navýšit především zastoupení autochtonních listnatých dřevin a jedle bělokoré.

- Odstraňovat následky kalamitních škod a podporovat preventivní opatření
 - prioritní oblast 4 A, B, C

Lesní společenstva mohou na změny klimatu reagovat pomalým vývojem trvajícím i několik desetiletí. Extrémní meteorologické jevy narušují stabilitu porostů a hospodaření a může dojít k nedostatečnému plnění všech funkcí lesa. Proto je nezbytné nejen minimalizovat případné dopady těchto jevů, ale i podporovat technická preventivní opatření v lesních povodích.

- Zajistit dostatek kvalitních zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin
 - prioritní oblast 4 A

Pro optimální zajištění všech funkcí lesa je stěžejní použití geneticky kvalitního osiva a kvalitního reprodukčního materiálu. V současné době je v mnoha případech používáno méně kvalitní osivo a sadební materiál z důvodu jeho nedostatku v návaznosti na pokles ploch lesních porostů s významným podílem cenných regionálních populací lesních dřevin - vyhlášených genových základen. Z uvedeného důvodu je nutno podporovat managementy hospodaření vedoucí s uchování těchto ploch a zajišťující přísun kvalitního sadebního materiálu.

- Snížit spotřebu energie a vody
 - prioritní oblast 5 A, B

Spotřeba energie v zemědělství a v lesnictví mírně stoupá, stejně jako spotřeba vody. Vzhledem k omezenosti těchto zdrojů a jejich zvyšující se ceně a negativnímu vlivu plýtvání s nimi na životní prostředí je potřeba podporovat investiční akce, které jsou šetrné a využívají v tomto smyslu inovace.

- Snížit uvolňování skleníkových plynů v zemědělství a posílit jejich fixaci
 - prioritní oblast 5 E

Potřeba vzniká z nedostatečného předcházení změnám klimatu snížením emisí ze zemědělství, které je způsobeno nevhodným nakládáním se statkovými hnojivy, vysokým zorněním (r. 2007: 71,4%, r. 2011: 70,9%⁴⁸), odvodněním půd, utužením půd, a tím zvýšené spotřebě pohonných hmot při zemědělských operacích, tepelnými ztrátami u vytápěných budov a převažujícím využíváním neobnovitelných zdrojů energie. ČR výrazně převyšuje EU v případě emisí na obyvatele či na HDP. V ČR existují značné rezervy pro další snižování emisí skleníkových plynů. Kvalitu půdy, obsah organického uhlíku a množství emisí skleníkových plynů lze významně ovlivnit způsobem hospodaření.

Z těchto důvodů je nezbytné podporovat způsoby hospodaření napomáhající předcházení nadměrných emisí a přizpůsobení se klimatické změně. Dále je třeba podporovat tepelných ztrát a zvyšování využití obnovitelných zdrojů energie.

⁴⁸ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2007, 2011, MZe ČR. Srovnání se sousedními zeměmi dle Eurostatu: v r. 2010 zornění v ČR 73,1 %, v sousedních zemích v Německu 70,9 %, Rakousku 47,4 %, Polsku 75,3 % a na Slovensku 71,4 %

- Posílit schopnost zemědělství a lesnictví v adaptaci na očekávané změny klimatu.
 - o prioritní oblast 5 E

Změna klimatu se projevuje zvyšováním teplot a prodloužením vegetačního období a je provázána celou řadou dalších jevů (např. častějším výskytem povětrnostních extrémů), které se mohou na regionální úrovni lišit. Do budoucna lze očekávat prohloubení řady negativních jevů, jako jsou přivalové deště s povodněmi nebo naopak dlouhá období sucha. V zemědělství ještě nebyly dostatečně nastartovány přípravy adaptačních opatření, která by negativní dopady dostatečně redukovala.

- Využít potenciál obnovitelných zdrojů energie, zejména pak využití biomasy (např. biomasy pocházející ze zemědělské výroby nebo lesní biomasy a její spalování s vysokou účinností)
 - o prioritní oblast 5 C

Podle návrhu Akčního plánu pro biomasu je možné ze zemědělské půdy zajistit dodávky energie ve výši 161,4 PJ, celková spotřeba energie z těchto zdrojů (zemědělské a lesní) představovala v roce 2011 asi 25-30 PJ, tj. navýšení více než 5x oproti stávajícímu stavu (2011). Při započtení produkce energie z odpadů (BRKO) a lesní biomasy je odhadován celkový potenciál na 187 – 245 PJ za rok, se střední hodnotou 217 PJ, k čemuž došly také další studie⁴⁹.

- Podporovat inovace v oblasti šetření s energiemi a užívání obnovitelných zdrojů energie
 - o prioritní oblast 5 C

Podpora využívání OZE může mít horizontální pozitivní dopady, které jdou napříč prioritami PRV (konkurenceschopnost, životní prostředí, rozvoj venkova). Spotřebu vody a energie a míru využívání obnovitelných zdrojů energie lze zohlednit při výběru inovativních technologií v investičních projektech, podporovaných PRV 2014-2020.

- Podporovat výstavby a modernizace systémů zásobování tepelnou energií a zdrojů kombinované výroby elektřiny a tepla včetně modernizace přenosové soustavy (vedení a transformovny).
 - o prioritní oblast 5 C

Potřeba vyplývá ze současného stavu, kdy dochází k významným ztrátám energie při výrobě elektřiny. Současně v mnoha lokalitách není využit potenciál kombinované výroby elektřiny a tepla. Podporou by došlo ke zvýšení energetické účinnosti podniků a jejich výrobních a technologických procesů včetně snížení energetické náročnosti.

- Stimulovat další diverzifikaci do nezemědělských činností, zejména do energetického využití biomasy.
 - o prioritní oblast 5 C
 - o prioritní oblast 2 A

⁴⁹ Zdroj: Podkladová analýza pro přípravu PRV v programovém období 2014+: „OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE ZE ZEMĚDĚLSKÉ A LESNÍ PŮDY JAKO PŘÍLEŽITOST KE ZMÍRŇOVÁNÍ ÚČINKŮ NA ZMĚNY KLIMATU. 2012.

Potřeba diverzifikace do výroby energie z obnovitelných zdrojů je spojená se zajištěním dodatečných zdrojů příjmu a podporou aktivity podnikatelů v oblasti zvyšování účinnosti při výrobě, přenosu a spotřebě energie. Investicemi do této oblasti by došlo k využívání jinak nepotřebné biomasy, ke zvýšení konkurenceschopnosti OZE ve vztahu ke konvenčním zdrojům energie. Rovněž by docházelo ke zvyšování energetické účinnosti podniků.

POPIS STRATEGIE

PRV jako jeden z nástrojů Společné zemědělské politiky musí korespondovat s širším konceptem evropských strategií, zejména pak prioritami Strategie EU 2020. Na národní úrovni jsou cíle Strategie EU 2020 zohledněny ve Společném strategickém rámci, resp. Dohodě o partnerství. Návaznost cílů PRV na tematické cíle SRR jsou uvedeny v následujícím přehledu:

Tematické cíle Společného strategického rámce	Cíle Programu rozvoje venkova
TC 1 – posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	• Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, jednak využitím poradenských služeb i. prostřednictvím zapojení do EIP. • Zvýšení intenzity inovačního úsilí firem v low-tech oborech; tzn. inovace založené na aplikaci a přizpůsobení moderních technologií (vč. KET) pro využití.
TC 3 - zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků	• Zlepšení řízení a účinnosti strategických procesů (řízení, marketing, inovační management) podpořených firem i prostřednictvím využití poradenských služeb. • Zintenzivnění vytváření sítí, rozvoje klastrů a aplikovaných inovací zejména prostřednictvím inteligentní specializace a dalších forem spolupráce mezi podniky ve všech sektorech národního hospodářství, tedy včetně zemědělství. • Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských, potravinářských a lesnických podniků a to díky dílčím faktorům: ➤ konsolidace vlastnických vztahů k půdě prostřednictvím realizace pozemkových úprav, ➤ zvýšení přidané hodnoty zemědělské produkce, ➤ zvýšení účinnosti výrobních faktorů (kvalitnější technologické vybavení, úspory energie apod.) a zlepšení managementu, ➤ zlepšení organizace trhu a posílení orientace na jakost, inovace, transfer nejnovějších poznatků do praxe, ➤ spolupráce v inovativních projektech. • Zastavení nepříznivého vývoje věkové struktury zejména vedoucích pracovníků

	v zemědělství.
TC 4 - podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství	• Zvýšení podílu produkce/spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. • Snížení energetické náročnosti resp. zvýšení energetické účinnosti výrobních a technologických procesů v zemědělství. • Zlepšení pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.
TC 6 - ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	• Snížení zemědělského znečištění vod. • Zajištěná protipovodňová ochrana založená především na zvýšení retenční schopnosti krajiny a zpomalování přírodního odtoku vody související s lepším hospodaření s vodou v zemědělství a lesnictví. • Zvýšená ochrana přírody a krajiny posilováním její ekologické stability pomocí posilování biodiverzity, zvyšování prostupnosti krajiny a realizovaná vhodná opatření v zemědělství a lesnictví. • Zvýšená ochrana půdy, zejména zemědělské, před erozí a degradací.
TC 8- podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil	• Zvýšení podílu zemědělských podniků, které diverzifikovaly svoji činnost nezemědělskou činností • Vytvoření pracovních míst ve venkovských oblastech
TC 9 - podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě	• Posílení místní rozvojové spolupráce - činnost místních akčních skupin.
TC 10 - Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení	• Zvýšení kvalifikace pracovníků v zemědělství, lesnictví zejména v oblasti účinného využívání přírodních zdrojů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny, zajištění potravinové bezpečnosti a zvyšování produktivity.

Strategie PRV navazuje na výsledky SWOT analýzy a identifikované potřeby v oblasti zemědělství, zpracování potravin, lesnictví, rozvoje venkova a životního prostředí.

Stanovení priorit PRV proběhlo ve dvou fázích. Primárně byly zhodnoceny tři základní oblasti politiky rozvoje venkova, tzn. venkov, zemědělství (včetně souvisejících sektorů) a životní prostředí, a návazně byly posouzeny jednotlivé potřeby uvnitř tematických oblastí. Důvodem tohoto dvoustupňového hodnocení a definování priorit byla jednak značná provázanost problémů, jejich příčin a z toho vyplývajících potřeb, a jednak nesouměřitelnost potřeb mezi tematickými oblastmi.

Při posouzení jak priorit (tzn. tematických oblastí) a jednotlivých potřeb se vychází zejména z následujících hledisek:

- závažnost potřeby, její rozsah

- schopnost sektoru, trhu, prostředí pokrýt potřebu
- rizika a možné dopady při neřešení potřeby
- existence jiných nástrojů než PRV a jejich vhodnost vůči dané potřebě
- hospodárnost řešení potřeby veřejnými zdroji
- veřejný zájem
- prioritizace dané potřeby vůči ostatním potřebám

Venkov:

Analýza venkova a identifikované potřeby poukazují na rozsáhlost problematiky venkova, na množství a závažnost potřeb, které je nanejvýš žádoucí podpořit z veřejných zdrojů. Přesto však ze zkušeností z implementace vyplývá, že PRV při svém omezeném rozpočtu nemůže potřeby venkova pokrýt, ani pokud jde o jejich spektrum, ani pokud jde o jejich rozsah. Strategie podpory venkova bude tedy založená na posouzení jednotlivých potřeb a zacílení se na ty, které nástroje společné zemědělské politiky umí řešit efektivněji než ostatní evropské investiční fondy.

Zemědělství a související sektory:

Oblast zemědělství, lesnictví a výroby potravin je pro PRV jednou z hlavních prioritních, kam bude podpora směřovat, zejména pak s cílem zvýšit konkurenceschopnost těchto sektorů. Analýzy poukazují na zaostávání České republiky v řadě ukazatelů a ačkoliv předchozí programy zaznamenaly v přispění k řešení značný pokrok, je evidentní, že další podpora do konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví je velmi žádoucí.

Životní prostředí a změna klimatu:

Z provedené analýzy a identifikovaných potřeb vyplývá, že ze tří základních oblastí SZP bude v Programu rozvoje venkova České republiky kladen největší důraz na řešení problematiky životního prostředí. Zaměření prioritně na tuto oblast vychází ze skutečnosti, že potřeby identifikované analýzou jsou závažné a svým dopadem ovlivňují území celé republiky. Problematika zachování biodiverzity, zabránění degradaci půd a vody, změna klimatu a další jsou oblasti, které tržním fungováním zemědělské výroby, lesnictví či zpracování potravin nelze řešit, navíc je ochrana životního prostředí celospolečenským veřejným zájmem. Program proto bude věnovat na podporu této oblasti největší část svého rozpočtu.

Zdůvodnění potřeb, které byly vybrány pro podporu z programu, výběr cílů, priorit a prioritních oblastí

Životní prostředí a změna klimatu

- Zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské a lesní půdě z hlediska druhové různorodosti, zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny, posílit funkční propojení krajiny

Z analýzy vyplývá, že cenná stanoviště nejsou v příznivém stavu, přičemž hlavní vliv má intenzivní hospodaření. Podpora vhodných managementů na zemědělské půdě může napomoci k zachování nebo obnovení těchto cenných ploch.

- Bránit dalšímu poklesu počtu druhů rostlin a živočichů na zemědělské a lesní půdě

Z analýzy vyplývá, že dochází k úbytku druhové početnosti nejen rostlin ale i živočichů, a to především z důvodů nevhodného zemědělského a lesního hospodaření. Zachování druhové početnosti je veřejným zájmem, a proto by mělo být podporováno z veřejných zdrojů. Podpora v rámci PRV bude zaměřena např. na vybrané druhy ptáků (chřástal polní a čejka chocholatá), bezobratlé (modrásek) a drobné obratlovce.

- Posílit prevenci degradace půdy

Půda je neobnovitelný přírodní zdroj, s do jisté míry obnovitelnými funkcemi (úrodnost). Degradace půdy způsobuje snižování výnosů ze zemědělské půdy a dále vlivem zhoršování vlastností půd dochází ke snižování jednotkové ceny půdy a má i vliv na ekosystémy závislé na zemědělství. V ČR dochází k její degradaci zejména v důsledku vodní a větrné eroze, acidifikací, dehumifikací a utužením. Nejzávažnější jsou škody způsobené erozí, zejména vodní.

Veřejný zájem na dlouhodobě udržitelném hospodaření pak řadí tuto potřebu mezi hlavní priority programu, zejména pokud se jedná o problematiku vodní a větrné eroze. Tato problematika by nebyla uspokojivě řešena bez podpory z veřejných zdrojů. Pokud se jedná o další degradační procesy, jako je utužení, acidifikace, předpokládá se nepřímý vliv některých nástrojů, zejména šetrných způsobů hospodaření.

- Posílit prevenci opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními

S ohledem na podíl rozlohy, která se nachází v přírodně znevýhodněných oblastech, se jedná o potřebu rozsáhlou a pro podniky zde hospodařící zásadní. Podle analýz by pouze na základě fungování trhu, tedy bez veřejné podpory nebylo možné zajistit pokračování zemědělského hospodaření v těchto oblastech – došlo by k postupné marginalizaci znevýhodněných území a situace by mohla vyústit v opuštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy těchto oblastí.

- Zachovat zemědělské hospodaření na cenných lokalitách v oblastech Natura 2000 a tzv. stepping stones

S ohledem na omezení, která se vztahují na hospodaření na území cenných lokalit a v oblastech Natura, není bez veřejné podpory možné od zemědělců očekávat pokračování

hospodaření. Vzhledem k tomu, že v případě neřešení potřeby hrozí opuštění zemědělské půdy v těchto oblastech, navíc s dopadem na ekosystém, je potřeba závažná a její podpora společensky nezbytná.

- Posílit retenční schopnost krajiny/půdy

Z analýzy vyplývá, že je nezbytné zvýšit retenční schopnost krajiny z důvodu nejen snížení škod způsobených povodněmi, ale i jako prevence před nedostatkem vody v obdobích s nižšími srážkovými úhrny. Tento veřejný zájem není možné bez finanční podpory z PRV zajistit. V rámci PRV budou podporovány způsoby hospodaření na zemědělské půdě posilující retenční schopnost krajiny.

- Snížit zatížení vod smyvem živin, pesticidů a ornici ze zemědělských a lesních půd, redukovat dopady hospodaření z hlediska ochrany vod

V důsledku nevhodných agrotechnických postupů dochází ke smyvům ornice, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin do vodních toků. Smyvem dochází jednak k zanášení vodních nádrží sedimenty a dále k eutrofizaci vod spláchnutými živinami. Tyto vlivy způsobují snížení užitné hodnoty vody a zvyšují náklady na zpracování surové vody na vodu pitnou.

Z těchto důvodů budou v rámci PRV podporována preventivní opatření v krajině a postupy hospodaření snižující riziko vzniku vodní eroze a smyvů půdy. Jedná se o aktivity snižující konkurenceschopnost zemědělců a nelze od zemědělců bez podpory z veřejných zdrojů očekávat realizaci těchto aktivit.

- Bránit degradaci vodních ekosystémů

Hlavním faktorem zhoršujícího se stavu vodních ekosystémů je zemědělské hospodaření. Bez podpory z veřejných zdrojů není možné bránit degradaci vodních ekosystémů. V rámci PRV budou podporována jak plošná preventivní opatření předcházející výše uvedeným vlivům, tak i technická opatření, a to prostřednictvím realizace pozemkových úprav.

- Podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí (EZ, IP)

Šetrné způsoby hospodaření, jako je Ekologické zemědělství a Integrovaná produkce mají komplexní, pozitivní dopad na složky životního prostředí.

Vzhledem k tomu, že tyto způsoby hospodaření jsou oproti konvenčnímu hospodaření zatíženy vyššími náklady a nižšími příjmy, je nutné je podporovat z veřejných zdrojů. Bez této podpory by zemědělci nebyli konkurenceschopní.

- Posílit zdravotní stav, odolnost a ochranu lesních porostů

Přeměna listnatých či smíšených porostů na čistě jehličnaté plynoucí z hospodaření v minulých dekádách je proces, který snižuje nejen biodiverzitu lesních ekosystémů, ale také jejich odolnost vůči extrémním situacím. V rámci lesního hospodaření se jedná o jevy, které mají dlouhodobý charakter – jak vzniku, tak nápravy. Z celkového ekosystémového pohledu je potřeba negativní jevy minulosti eliminovat v co nejkratším termínu. Bez případné podpory této problematiky by nebylo dosaženo pozitivních výsledků v potřebném horizontu a mohlo by dojít i k dalšímu zhoršování zdravotního stavu lesních porostů. Podpory budou

zaměřeny především na zvýšení podílu melioračních a zpevňujících dřevin a jejich ochranu a na rekonstrukci porostů náhradních dřevin v imisních oblastech.

- Odstraňovat následky kalamitních škod a podporovat preventivní opatření

V návaznosti na extrémní meteorologické jevy, pravděpodobně související s klimatickou změnou, dochází především formou větrných kalamit a povodňových situací ke snížení potenciálu lesních porostů. Z důvodu zachování plnění všech funkcí lesa je potřeba podporou tyto jevy minimalizovat popř. v případě přírodní katastrofy bez odkladu poškození napravit. V této oblasti budou podpory čistě zaměřené jenom na oblast PUPFL.

- Zajistit dostatek kvalitních zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin

Geneticky kvalitní osivo a kvalitní reprodukční materiál je stěžejní pro optimální zajištění všech funkcí lesa. Bez podpory vhodného managementu lesních porostů s významným podílem cenných regionálních populací lesních dřevin - vyhlášených genových základen by bylo z důvodu jejich nedostatku používáno méně kvalitní osivo a sadební materiál.

- Snížit spotřebu energie a vody

Spotřeba energie v zemědělství a v lesnictví mírně stoupá stejně jako spotřeba vody. Vzhledem k omezenosti těchto zdrojů a jejich zvyšující se ceně a negativnímu vlivu plýtvání s nimi na životní prostředí je potřeba podporovat investiční akce, které jsou šetrné a využívají v tomto smyslu inovace.

- Snížit uvolňování skleníkových plynů v zemědělství a posílit jejich fixaci

Potřeba vzniká z nedostatečného předcházení změnám klimatu snížením emisí ze zemědělství, které je způsobeno nevhodným nakládáním se statkovými hnojivy, vysokým zorněním (r. 2007: 71,4%, r. 2011: 70,9%⁵⁰), odvodněním půd, utužením půd, a tím zvýšené spotřebě pohonných hmot při zemědělských operacích, tepelnými ztrátami u vytápěných budov a převažujícím využíváním neobnovitelných zdrojů energie. ČR výrazně převyšuje EU v případě emisí na obyvatele či na HDP. V ČR existují značné rezervy pro další snižování emisí skleníkových plynů. Kvalitu půdy, obsah organického uhlíku a množství emisí skleníkových plynů lze významně ovlivnit způsobem hospodaření.

Z těchto důvodů je nezbytné podporovat způsoby hospodaření napomáhající předcházení nadměrných emisí a přizpůsobení se klimatické změně. Dále je třeba podporovat tepelných ztrát a zvyšování využití obnovitelných zdrojů energie.

- Posílit schopnost zemědělství a lesnictví v adaptaci na očekávané změny klimatu.

Změna klimatu se projevuje zvyšováním teplot a prodloužením vegetačního období a je provázena celou řadou dalších jevů (např. častějším výskytem povětrnostních extrémů), které se mohou na regionální úrovni lišit. Do budoucna lze očekávat prohloubení řady negativních jevů, jako jsou přívalové deště s povodněmi nebo naopak dlouhá období sucha.

⁵⁰ Zdroj: Zpráva o stavu zemědělství ČR 2007, 2011, MZe ČR. Srovnání se sousedními zeměmi dle Eurostatu: v r. 2010 zornění v ČR 73,1 %, v sousedních zemích v Německu 70,9 %, Rakousku 47,4 %, Polsku 75,3 % a na Slovensku 71,4 %

V zemědělství ještě nebyly dostatečně nastartovány přípravy adaptačních opatření, která by negativní dopady dostatečně redukovala.

Zemědělství a související sektory

- Zvýšit účinnost výrobních faktorů

Potřeba se průřezově týká všech sektorů, tj. zemědělství, potravinářství i lesnictví, a to ve všech ohledech - produktivitě práce, kapitálové vybavenosti i efektivitě využívání půdy. Ač se podle statistik situace zvolna zlepšuje, je žádoucí podpořit účinnost výrobních faktorů také veřejnými zdroji. V opačném případě není pravděpodobné, že by podniky vlastními silami zvýšily efektivitu výrobních faktorů na úroveň porovnatelnou s průměrem EU. Stávající situace je pak příčinou mnoha problémů zemědělských, potravinářských i lesnických podniků – vysoká nákladovost výroby, nízká rentabilita, omezená investiční schopnost, nízká konkurenceschopnost, nemožnost uspět na trhu atd. Řešení nízké efektivitě výrobních faktorů je pro PRV vzhledem k rozsahu problému a dopadům zásadní.

S ohledem na skutečnost, že řešení této potřeby je zásadní také pro sektor lesnický, a přitom prioritní oblasti vymezené pro podporu rozvoje venkova tento sektor v rámci zvýšení konkurenceschopnosti dostatečně nereflektují, navrhuje Česká republika pro podporu lesnictví s cílem zvýšení konkurenceschopnosti (analogicky zemědělským podnikům) **dodatečnou prioritní oblast 2 C - zvýšení hospodářské výkonnosti všech lesnických podniků, zejména s ohledem na zvýšení míry účasti a orientace na trhu.**

- Zvýšit podíl zpracovávaných surovin a přidávání další hodnoty

S problémem nedostatečného zpracování suroviny do výrobků s vyšší přidanou hodnotou se potýká mnoho zemědělských, potravinářských i lesnických podniků. Zkušenosti z předchozích PRV ukazují, že stimulování k produkci s přidanou hodnotou byla jedna z nejúčinnějších podpor, která mnoha podnikům napomohla k vyšší konkurenceschopnosti na trhu. Nicméně vzhledem k situaci v každém z uvedených sektorů je nezbytné nadále pokračovat v podpoře zvyšování přidané hodnoty produktů. Pro PRV se jedná o jeden z prioritních cílů. Zaměření se na tuto potřebu napomůže řešení několika dalších problémů, zejména pak potřebě posílení postavení prvovýrobců a výrobců ve výrobní vertikále.

S ohledem na skutečnost, že řešení této potřeby je zásadní také pro sektor lesnický, a přitom prioritní oblasti vymezené pro podporu rozvoje venkova tento sektor v rámci zvýšení konkurenceschopnosti dostatečně nereflektují, navrhuje Česká republika pro podporu lesnictví s cílem zvýšení konkurenceschopnosti (analogicky zemědělským podnikům) **dodatečnou prioritní oblast 2 C - zvýšení hospodářské výkonnosti všech lesnických podniků, zejména s ohledem na zvýšení míry účasti a orientace na trhu.**

- Zajistit efektivní transfer znalostí

Řešení potřeby zajištění transferu znalostí je zásadní pro všechny dotčené sektory – zemědělství, potravinářství a lesnictví. Efektivní transfer znalostí je nezbytný předpoklad pro řešení několika dalších problémů – efektivnost výrobních faktorů, zvýšení přidané hodnoty produkce, posílení konkurenceschopnosti, účinné provádění agro-envi managementu atd. Pro PRV je transfer znalostí velice důležitý ve spojení s řadou předpokládaných podpor, proto je potřeba považována za jednu z prioritních.

- Urychlit realizaci pozemkových úprav

Obdobně průřezovým problémem jsou nedokončené pozemkové úpravy s dopady na konkurenceschopnost zemědělských podniků, kvalitu půdy, zejména snížením rizika vodní a větrné eroze, retenční schopnost krajiny atd. Jedná se o aktivity, které bez veřejných zdrojů prakticky nelze zajistit, a urychlení jejich realizace je proto pro PRV zásadní prioritou.

- Zlepšit infrastrukturu v lesnictví

Stejný význam jako pozemkové úpravy pro zemědělství má zajištění dostatečné a kvalitní infrastruktury pro lesní hospodářství. Zpřístupnění lesních porostů je nezbytné nejen pro efektivní hospodaření lesnických podniků, ale také z hlediska veřejného zájmu, např. pro řešení kalamit nebo lesních požárů. Z dosavadních výsledků je patrné, že bez veřejných prostředků není možné dosáhnout dostatečné kvality infrastruktury v lesích, a PRV bude proto přispívat k řešení této potřeby.

- Posílit postavení prvovýrobců ve výrobní vertikále

Potřeba lepšího začlenění zemědělců do výrobní vertikály se průřezově týká téměř všech komodit a převážně většiny podniků, nicméně podle zkušeností je ochota posílit svoji pozici prostřednictvím formalizovaných společných postupů v prodeji (seskupení prvovýrobců či odbytových organizací) spíše nízká. V tomto ohledu by financování sdružování prvovýrobců nebylo dostatečně účinné. PRV však může napomoci podporou neformálních typů spolupráce nebo stimulovat již fungující seskupení k poskytování lepších služeb prvovýrobcům.

Pokud jde o posílení postavení prvovýrobců prostřednictvím zapojení zpracovatelů do systémů jakosti, podle analýz prozatím dostatečně řeší situaci trh s pomocí drobných veřejných intervencí a podpora z PRV tak není v současné chvíli (2013) zcela nezbytná.

Venkov

- Podpořit podnikatelské aktivity a nabídku pracovních příležitostí

Dostatečná nabídka pracovních příležitostí a rozvoj podnikání je základním předpokladem pro udržení obyvatel na venkově a ekonomický rozvoj venkova. Řešení této potřeby je tedy velmi zásadní a z dosavadního vývoje je patrné, že vyžaduje intervenci veřejných zdrojů. V opačném případě hrozí pokračující odliv obyvatel do měst za prací, snižování životní úrovně obyvatel na venkově a prohlubování ekonomických a sociálních rozdílů mezi venkovskými a městskými oblastmi. Vzhledem k omezeným zdrojům EAFRD se bude PRV soustředit pouze na zemědělské podnikatele. Proto je doplňování intervence PRV a jiných fondů (zejména ERDF a ESF) při řešení potřeby velmi žádoucí. Cílem využití prostředků PRV na podporu podnikatelských aktivit a stimulování nabídky pracovních příležitostí bude rozvoj diverzifikace do nezemědělských činností a s ním spojená možnost tvorby nových pracovních míst. Zároveň tak bude řešena identifikovaná potřeba zaměřit se na podporu diverzifikace nezemědělských činností.

- Podpořit aktivity CLLD

Zkušenosti s implementací metody LEADER ukazují, že místní akční skupiny hrají v rozvoji venkova nezastupitelnou roli – na základě místní strategie se realizují projekty, které pomáhají řešit specifické problémy dané lokality lépe, než centrálně řízené programy. Podporou metody LEADER lze dosáhnout vyšší hospodárnosti s veřejnými zdroji – využije se lepšího zacílení intervence, přesnějšího posouzení potřeby projektu pro danou lokalitu a v neposlední řadě synergických efektů jednotlivých programů ESIF. Z těchto důvodů bude PRV podporovat aktivity CLLD.

- Zvýšit občanskou a technickou vybavenost

Na občanské a technické vybavenosti obcí závisí nejen motivace obyvatel žít na venkově, ale také zajištění podmínek pro podnikání na venkově. Z tohoto pohledu je potřeba velmi závažná a týká se naprosté většiny malých obcí ČR. Jak vyplývá i z dosavadní implementace PRV, pro obce není možné občanskou a technickou vybavenost řešit bez podpory státu. Nicméně vzhledem k omezeným zdrojům PRV a zároveň nabídce jiných programů bude účelnější financovat tyto aktivity z jiných investičních fondů, PRV tedy potřebu řešit nebude.

Výběr opatření

Výběr opatření pro prioritu 1 – Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti předávání znalostí a inovací v zemědělství byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření, která jsou vzhledem k vzájemné provázanosti a souladu cílů pro všechny tři prioritní oblasti shodná:

- a) Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech,**
- b) Posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem inovací, mimo jiné za účelem zlepšení řízení v oblasti životního prostředí a environmentálního profilu,**
- c) Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví:**

Opatření Předávání znalostí a informační akce (čl. 14) umožní podpořit vzdělávání, školení a informování zemědělců, vlastníků lesů či osob hospodařících v lesích. Cílem implementace opatření je zlepšení kvalifikace, zvýšení dostupnosti základních odborných informací a rozšíření inovativních postupů v praxi.

Uplatnění systému celoživotního dalšího vzdělávání v zemědělství a lesnictví napomůže ve snaze o zvýšení účinnosti výrobních faktorů, konkrétně o posílení kvalifikované pracovní síly. Zprostředkovaně tak může být zlepšena konkurenceschopnost v zemědělství a lesnictví.

Opatření Poradenství (čl. 15) podpoří další zkvalitňování poradenského systému ve smyslu lepší dostupnosti poradenských služeb a širší nabídky v tématech. Průřezové zaměření tohoto opatření napomůže plnění cílů mnoha jiných podpor SZP - zabezpečení dodržování povinných požadavků, zlepšení transferu znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a potravinářství, lepšímu přizpůsobení se změnám klimatu, ochraně biologické rozmanitosti a mnoho dalších.

Opatření Spolupráce (čl. 35) – přispěje k efektivnímu transferu znalostí a inovací jednak podporou různých forem spolupráce v oblasti zemědělství, lesnictví a v potravinovém řetězci, jednak zapojením PRV do struktury Evropského inovačního partnerství. Stěžejní příspěvek k rozvoji inovací do praxe se očekává od podpory spolupráce při vývoji nových produktů nebo zavádění nových postupů. Kromě přímého účinku na šíření znalostí a inovací bude mít opatření zprostředkovaný vliv na posílení konkurenceschopnosti a lepší zapojení zemědělců do potravinové vertikály.

Celostátní síť pro venkov (čl. 54) bude hrát pro naplnění cílů prioritní oblasti podpůrnou roli, a to zejména aktivitami šíření dobré praxe.

Výběr opatření pro prioritu 2 – Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření:

a) zvýšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména s ohledem na zvýšení míry účasti a orientace na trhu, jakož i zemědělské diverzifikace

Opatření Investice do hmotného majetku (čl. 17), které je pro naplnění cílů priority klíčové, umožní zvýšit celkovou výkonnost zemědělských podniků a tím posílit jejich konkurenceschopnost. Důraz bude kladen na investice směřující k efektivnější výrobě nebo zvýšení přidané hodnoty produkce a jejího uvádění na trh, a to na úrovni zemědělského nebo zpracovatelského podniku.

Opatření Pozemkové úpravy (čl. 17) bude realizováno s cílem zpřístupnění a scelení pozemků, obnovy vlastnických a nájemných vztahů k půdě, zlepšení ochrany půdy z hlediska eroze, zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny. Opatření tak ovlivní nejen konkurenceschopnost zemědělských podniků prostřednictvím snížení nákladů vyplývajících z nedokončených pozemkových úprav, ale také podpoří ochranu půdy a krajiny obecně.

Opatření Spolupráce (čl. 35) podpoří konkurenceschopnost podniků zejména zaváděním nových výrobků a postupů do praxe, dále také různými formami spolupráce hospodařících subjektů, např. za účelem společného pořízení investic nebo obhospodařování menších lesních majetků.

b) usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství a zejména generační obměny v tomto odvětví

Opatření Zahájení činnosti mladých zemědělců (čl. 19) je klíčovým opatřením pro naplnění prioritní oblasti směřující k posílení kvality lidského kapitálu a ke generační obměně v zemědělství. V zájmu efektivní podpory a lepšího zacílení opatření bude stanovena minimální velikost podniku definovaná minimálním rozsahem standardní produkce vymezené pro jednotlivé výrobní specializace, která zajistí dostatečný příjem ze zemědělské činnosti na podnikatele alespoň pro jednoho pracovníka v zemědělství. Pro další zajištění cílenosti podpory pro skupinu mladých podniků bylo navrženo poskytnout prioritu skupině mladých podnikatelů do věku 40 let v rámci opatření Investice do hmotného majetku a) a b) v podobě preferenčního kritéria.

c) zvýšení hospodářské výkonnosti všech lesnických podniků, zejména s ohledem na zvýšení míry účasti a orientace na trhu

Opatření Investice do lesů (čl. 21 e)) napomůže částí podpor zvýšit účinnost výrobního procesu v lesním hospodářství, a to podporou nových lesních technologií, včetně podpory strojů a zařízení pro školkařskou činnost. Další část opatření se zaměří na zvyšování přidané hodnoty lesnickým produktům podporou technického vybavení dřevozpracujících provozoven s vazbou na velikost majetku/podniku, konkrétně na výstavbu či modernizaci malých a středních pilařských provozoven.

Podopatření Lesnická infrastruktura (čl. 17) tvoří analogii pozemkovým úpravám na lesní půdě. Prostřednictvím zkvalitnění lesní cestní sítě dojde nejen k podpoře

konkurenceschopnosti lesnických podniků (snížení nákladů plynoucích z nedostatečných nebo nekvalitních lesních cest a tímto nepřístupných lesních pozemků), ale obdobně k efektům na životní prostředí jako je ochrana lesní půdy před erozí, napomáhání přirozeného vodního režimu v lesích apod. Podpora se prostřednictvím výstavby a rekonstrukce lesních cest včetně souvisejících objektů zaměří na nízkou cestní vybavenost s potřebou zvýšení kvality cest.

Průřezově budou naplňování cílů všech prioritních oblastí napomáhat opatření v oblasti předávání poznatků a vědomostí v zemědělství a lesnictví, zejména opatření Předávání znalostí (čl. 14) a opatření Poradenství (čl. 15). Zvyšování kvalifikace a šíření poznatků vědy a výzkumu do praxe je základním předpokladem zachování životaschopnosti podniků a zvyšování jejich konkurenceschopnosti. Jako podpůrné opatření zejména v oblasti sdílení zkušeností a prezentace příkladů dobré praxe bude sloužit i Celostátní síť pro venkov dle čl. 54.

Výběr opatření pro prioritu 3 – Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření:

- a) zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, zvýšení hodnoty zemědělských produktů, podpory na místních trzích a krátkých dodavatelských řetězců, seskupení a organizací producentů a meziodborových organizací.**

Opatření Investice do hmotného majetku (čl. 17) umožní v části svých podpor zvýšit přidanou hodnotu zemědělské produkce a jejího uvádění na trh, a to na úrovni zemědělského nebo zpracovatelského podniku. Postupné opouštění modelu prodeje prosté suroviny a nahrazení jej zvyšováním přidané hodnoty produkce je jedním ze základních předpokladů pro posilování konkurenceschopnosti jak podniku, tak celého odvětví.

Opatření Spolupráce (čl. 35) napomůže prostřednictvím zavádění nových výrobků a postupů do praxe zvyšování přidané hodnoty výrobků a produkci jedinečných výrobků s dobrým uplatněním na trhu. Různé formy spolupráce pak mohou rozšířit takové postupy mezi větší počet zemědělských subjektů.

Výběr opatření pro prioritu 4 – Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření:

- a) obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny:**

Opatření Zalesňování a zakládání lesů (čl. 22) přispěje (vedle svého hlavního přínosu k naplnění priority 5) zalesněním méně produkčních zemědělských půd ke zvýšení biodiverzity.

Opatření Předcházení poškozování lesů lesními požáry, přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů (čl. 24) podpoří obnovu lesa po kalamitách. Zničené porosty po přírodních katastrofách, především po větrných pohromách, budou prostřednictvím podopatření Obnova lesního potenciálu po kalamitách obnoveny zalesněním a tím bude zachována jejich biodiverzita.

Opatření Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů (čl. 25) obnoví porosty náhradních dřevin v oblastech dlouhodobě poškozených imisemi. Dojde k přeměně nepůvodních druhů, které byly vysazovány v návaznosti na zvýšenou kyselost půd, druhy původními. Mechanickou ochranou bude podpořen zdravotní stav melioračních a zpevňujících dřevin, což povede ke zvýšení jejich podílu v porostech. Podopatření neproduktivní investice posílí biodiverzitu usměrněním návštěvnosti lesních porostů, a to především v lesích se zvýšeným rekreačním potenciálem.

Opatření Agroenvironmentální – klimatické operace (čl. 28) podporuje šetrné způsoby hospodaření příznivě působící na biodiverzitu. Část podpory bude zaměřená na integrovanou produkci, která je komplexním systémem hospodaření na zemědělské půdě s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí. Další část podpory bude směřována na udržitelné obhospodařování travních porostů. V rámci tohoto podopatření budou prováděny jednak základní péče o travní porosty a dále specifická péče v nadstavbových titulech, směřovaná na přesně specifikovaný typ biotopů zemědělci v prioritních oblastech ZCHÚ, ochranných pásmech národních parků, a ptačích oblastí v rámci Natura 2000. Část těchto nadstavbových titulů bude směřována na cenné biotopy ve volné krajině. Dále bude část podpory směřována na podporu biopásů na orné půdě, které mají za cíl podpořit opylovače na zemědělské půdě, poskytnout potravní základu a úkryt drobným obratlovcům a zlepšit migrační propustnost pro hmyz.

Opatření Ekologické zemědělství (čl. 29), podporuje komplexní k životnímu prostředí šetrný způsob hospodaření v systému ekologického zemědělství. Tento způsob hospodaření má pozitivní dopad na biologickou rozmanitost jak na orné půdě, tak na travních porostech a trvalých kulturách.

Opatření Platby v rámci sítě Natura 2000 a vodní rámcové směrnice (čl. 30) pomůže udržet hospodaření v nejceněnějších lokalitách prostřednictvím kompenzací za omezení intenzivních technologií (zejména přísun živin a používání prostředků na ochranu rostlin), která se na hospodaření v těchto lokalitách vztahují. Omezení intenzivních technologií lze identifikovat jak v rámci oblastí Natura 2000 po překrytí s 1. zónou CHKO a NP, tak i mimo oblasti Natura 2000, která na tyto oblasti navazují a jsou součástí 1. zón CHKO a NP. Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy z hlediska ochrany druhové různorodosti. Současně jsou to v některých případech plochy, jejichž management bývá ztížen přírodními podmínkami (reliéf terénu atd.). Na těchto plochách je zvýšené riziko opuštění a následné degradace.

Opatření Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (čl. 31) umožní uchovat hospodaření v oblastech s přírodním a jiným znevýhodněním (zpravidla vysoké přírodní hodnoty). Více než polovina zemědělského půdního fondu v ČR leží v oblastech postižených přírodními znevýhodněními. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých oblastech. Tím ztrácejí svoji konkurenceschopnost. Dlouhodobé snížení ekonomických výsledků zemědělských podniků v oblastech postižených přírodními omezeními by vedlo k postupné marginalizaci těchto území a mohlo by vyústit až v opouštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy závislé na zemědělství v oblastech s přírodními omezeními.

Opatření Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (čl. 34) umožní posílení biologické rozmanitosti podporou zachování listnatých a jedlových lesů a pařezin, a to především v ekologicky hodnotných oblastech a také managementem posilujícím míru zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin. Diverzitu na genové úrovni podpoří podopatření Ochrana a reprodukce genofundu lesních dřevin, které má za účel zachovat nebo zvýšit rozlohu genových základů.

b) lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivem a pesticidy

Opatření Pozemkové úpravy (čl. 17 odst. 1 c)) představuje podporu tvorby společných zařízení v rámci pozemkových úprav, což jsou obvykle trvalé úpravy v krajině chránící vodu i půdu (protierozní ochrana a zásahy zpomalující odtok vody z krajiny).

Opatření Zalesňování a zakládání lesů (čl. 22) přispěje (vedle svého hlavního přínosu k naplnění priority 5) ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a zlepšení malého vodního cyklu prostřednictvím zvyšování výměry lesů.

Opatření Předcházení poškozování lesů lesními požáry, přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů (čl. 24) podpoří obnovu lesa po kalamitách. Na lepší hospodaření s vodou bude zaměřeno především podopatření Zavádění preventivních opatření v lesích, které by mělo v lesních porostech zajistit jak prevenci před přírodními pohromami, tak sanace případných škod po přírodních katastrofách, především povodních. Podopatření by mělo podpořit hrazení bystřin, stabilizaci strží, odstranění povodňových nánosů z koryt, výstavbu retenčních nádrží apod.

Opatření Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů (čl. 25) zlepší hospodaření s vodou, a to především v souvislosti se zlepšením chemismu půd a vod vysazováním původních dřevin (cíleno na imisní oblasti) a ochranou melioračních a zpevňujících dřevin. Výstavbou správně projektovaných stezek v okolí vodních toků v rámci podopatření Neproduktivní investice v lesích může dojít i k pozitivnímu vlivu na tyto toky a jejich povodí.

Opatření Agroenvironmentální – klimatické operace (čl. 28), napomůže, kromě výše uvedených cílů v oblasti zachování biodiverzity, podporou integrované produkce, jakožto komplexního způsobu hospodaření s minimem vstupů, k zlepšení nakládání s hnojivem a pesticidy. Částečný vliv bude mít i obhospodařování travních porostů, v rámci kterého jsou striktně daná omezení způsobu použití hnojiv a dále titul zatravňování orné půdy, v rámci kterého zemědělci nesmí plochy pod tímto titulem po založení travního porostu hnojit.

Opatření Ekologické zemědělství (čl. 29) podporuje komplexní systém hospodaření, který díky používání pouze statkových hnojiv vede, mimo jiné, k obohacování půdy humusem (zadržuje vodu) a snižování rizika znečišťování vody živinami. Z důvodu velmi omezené možnosti použití přípravků na ochranu rostlin se snižuje riziko kontaminace vod těmito látkami.

Opatření Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (čl. 34) umožní lepší hospodaření s vodou ve smyslu zlepšení chemických vlastností vod, a to cílenou podporou původních dřevin (cíleno na imisní oblasti) a melioračních a zpevňujících dřevin, které mají pozitivní účinky na chemismus podzemních vod.

c) předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou

Opatření Pozemkové úpravy (čl. 17 odst. 1 c)) umožňuje obdobně jako u ochrany vod budovat společná zařízení s cílem chránit půdu před erozí. Obvykle se jedná o trvalé úpravy v krajině chránící vodu i půdu (protierozní ochrana a zásahy zpomalující odtok vody z krajiny).

Opatření Zalesňování a zakládání lesů (čl. 22) bude cíleno na zemědělskou půdu, která je ohrožena erozí. Opatření přispěje (vedle svého hlavního přínosu k naplnění priority 5) ke snížení eroze a bude eliminovat negativní návazné jevy, např. snižování kvality půdy, zabránění smyvu orné půdy do vodních toků a zabránění eutrofizace vodních toků.

Opatření Předcházení poškozování lesů lesními požáry, přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů (čl. 24) podpoří obnovu lesa po kalamitách. Zničené porosty po přírodních katastrofách, především po větrných pohromách, budou velmi rychle obnoveny zalesněním. Preventivní opatření nebo odstraňování škod po povodních na malých vodních tocích a v jejich povodích zajistí předcházení a zabránění vodní erozi a odnosu splavenin do nižších částí toků.

Opatření Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů (čl. 25) zlepší hospodaření s půdou, a to především v souvislosti se zlepšením fyzikálních vlastností a chemismu půd vysazováním původních dřevin (cíleno na imisní oblasti) a ochranou melioračních a zpevňujících dřevin. Výstavbou správně projektovaných stezek v okolí vodních toků v rámci podopatření Neproduktivní investice v lesích může dojít i k eliminaci erozních jevů na lesní infrastruktuře a vodních tocích a v jejich povodích.

Opatření Agroenvironmentální – klimatické operace (čl. 28), Část podpor tohoto opatření je vhodná k prevenci degradace půd, protože zajišťuje ochranu půd proti erozi (např. zatravňování, pěstování meziplojin. Příznivý způsob hospodaření s půdou je rovněž podporován v rámci integrované produkce.

Opatření Ekologické zemědělství (čl. 29) v rámci svého uceleného systému hospodaření snižuje riziko eroze půdy a zároveň vede k zvyšování obsahu humusu v orné půdě, které se následně příznivě projeví na snížení rizika degradace půdy.

Opatření Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (čl. 34) bude minimalizovat erozi půdy podporou vhodných typů porostů (listnaté a jedlové lesy a pařeziny) a melioračních a zpevňujících dřevin, které mají meliorační účinky na půdy.

Průřezově budou naplňování cílů priority napomáhat opatření v oblasti předávání poznatků a vědomostí v zemědělství a lesnictví, zejména opatření Předávání znalostí (čl. 14) a opatření Poradenství (čl. 15), která prostřednictvím zvyšování znalostní úrovně zemědělců, osob hospodařících v lesích a vlastníků lesů napomůže uplatňování vhodných způsobů při hospodaření. Jako podpůrné opatření zejména v oblasti sdílení zkušeností a prezentace příkladů dobré praxe bude sloužit i opatření dle č. 55 Celostátní síť pro venkov.

Výběr opatření pro prioritu 5 – Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti účinného využívání zdrojů a podpory přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v zemědělství, potravinářství a lesnictví byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření:

a) efektivnější využívání vody v zemědělství a b) efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin

Opatření Investice do hmotného majetku (čl. 17) zčásti napomůže naplňování prioritních oblastí s cílem úspory vody a energie v zemědělské a zpracovatelské výrobě. U investic podporovaných s cílem zefektivnění výroby se dají předpokládat efekty v úspoře vody a energií. Avšak vzhledem k tomu, že opatření primárně cílí na konkurenceschopnost a tvorbu přidané hodnoty, příspěvek opatření k této prioritě bude spíše vedlejšího charakteru.

c) usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství

Opatření Spolupráce (čl. 35) může částí svých podpor přispět k naplňování cílů této prioritní oblasti. Jedná se zejména o spolupráci zemědělských podniků s dalšími subjekty v oblasti zpracování odpadů nebo využití energie z obnovitelných zdrojů.

Opatření Investice do nezemědělských činností (čl. 19) se zaměřuje na posílení diverzifikace zemědělských podniků do jiných druhů aktivit včetně využití zemědělské produkce/odpadů z ní k výrobě obnovitelných zdrojů energie.

d) snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství

Opatření Investice do hmotného majetku (čl. 17) zčásti přispěje k řešení problematiky skleníkových plynů a amoniaku pocházejících ze zemědělství. Jedná se zejména o skladování druhotných odpadů zemědělské výroby a také obecně o stavby a rekonstrukce staveb v živočišné výrobě. Avšak vzhledem k tomu, že opatření primárně cílí na konkurenceschopnost a tvorbu přidané hodnoty, příspěvek opatření k této prioritě bude spíše vedlejšího charakteru.

e) podpora ukládání a pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví

Opatření Zalesňování a zakládání lesů (čl. 22) umožní zmírnit dopady klimatických změn např. sekvestrací uhlíku a v případě vhodného zacílení dojde i k minimalizaci erozních vlivů, udržení či zvýšení biodiverzity, zvýšení retence vody v krajině a zlepšení malého vodního cyklu.

Opatření Agroenvironmentální – klimatické operace (čl. 28), Část podpor tohoto opatření je vhodná pro podporu ukládání uhlíku v půdě, a tím snížení množství uvolňovaného CO₂, které je stále ještě vysoké, zejména pak opatření na zatravnění.

Výběr opatření pro prioritu 6 – Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti

Pro naplňování cílů a potřeb v oblasti sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech byla na základě analýzy a posouzení potřeb vybrána následující opatření:

a) usnadnění diverzifikace, vytváření a rozvoje malých podniků a pracovních míst

Opatření Investice do nezemědělských činností (čl. 19) se zaměřuje na posílení diverzifikace zemědělských podniků do jiných druhů aktivit s cílem získat další zdroje příjmů z podnikání a rozdělit podnikatelské riziko plynoucí ze zemědělské výroby do dalších oblastí. Diverzifikace může přinést efekty mj. prostřednictvím tvorby pracovních příležitostí na venkově a užšího propojení zemědělské výroby a dalšího podnikání na venkově. Jedná se zejména o nabídku služeb agroturistiky nebo využití zemědělské produkce/odpadů z ní k výrobě obnovitelných zdrojů energie a další.

b) posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech

Opatření LEADER (čl. 43-44) nabízí díky metodě implementace místní rozvojové strategie zdola-nahoru řadu příspěvků k prioritním oblastem rozvoje venkova. Znalost místního prostředí a využití potenciálu dané lokality povede k realizaci akcí, které budou nejlépe reagovat na konkrétní místní problémy, a podpora PRV tak může být efektivnější než při plošném centrálním řízení.

Strategie pro implementaci inovací

Analýza konstatuje značné rezervy a tímto i potenciál v rozvoji inovací v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Zároveň identifikuje bariéry inovací, kterými jsou zejména nedostatky v systému přenosu znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví, nedostatečná integrita, chybějící systematické sledování potřeb inovací a znalostí a slabé vazby mezi výzkumem a praxí.

Další překážky rozvoje inovací jsou obecné charakteristiky, resp. slabé stránky sektorů zemědělství, potravinářství a lesnictví. Jedná se např. o nedostatečnou kapitálovou vybavenost podniků, nepříznivou věkovou strukturu zaměstnanců, tradiční konzervativnost při řízení podniků a výrobních postupů a rovněž nízkou ochotu spolupráce.

Z analýzy dále vyplývá, že rozvoj inovací může napomoci při řešení řady potřeb identifikovaných v jednotlivých sektorech, především nízké produktivitě výrobních faktorů, nedostatečné přidané hodnotě produkce a nízké konkurenceschopnosti. Z tohoto je rozvoj inovací velmi žádoucí a PRV ho chápe jako průřezové téma s důležitými synergickými efekty.

Pokud jde o prioritu „Předávání poznatků v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech“, předpokladem rozvoje inovací je vybudování integrovaného znalostního systému v zemědělství a lesnictví. Značný prostor je ve vyvíjení nových forem transferu znalostí, které by jednak zefektivnily samotný transfer znalostí a jednak by pomohly zvyšování účinnosti politik, konkurenceschopnosti atd. Jedná se např. o cílené poradenství pomocí nových nástrojů v oblasti biodiverzity, ochrany půd, marketingu apod. v zemědělství a lesnictví. PRV se v tomto ohledu zaměří na podporu poradenství a opatření k předávání znalostí a informací.

V rámci priority „Životaschopnost zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů“ lze identifikovat nižší intenzitu inovací v oblasti technologické, v oblasti marketingových strategií a v podnikovém managementu. Velmi významný potenciál pro inovace, na který se PRV zaměří především, existuje v oblasti tvorby přidané hodnoty u produktů v zemědělství, v potravinářství a zpracování dřeva. Dále je značný prostor pro inovace prostřednictvím různých forem spolupráce, včetně těch, které by pomohly překonat neochotu zemědělců spolupracovat na projektech, sdružovat se a sdílet svoje inovace s ostatními podnikateli v zemědělství a lesnictví. Proto se PRV zapojí do aktivit Evropského inovačního partnerství a bude motivovat zakládání a práci operačních skupin, řešících inovativní projekty ve vybraných oblastech zemědělství, potravinářství nebo lesnictví.

U priority „Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím“ lze identifikovat rezervy ve využití inovací zejména ve způsobu zavádění metod hospodaření, prospěšných životnímu prostředí, např. v ochraně půd. Další dostatečně nevyužitý potenciál v inovacích je v nalezení účinnějších metod zainteresování zemědělců a lesníků do ochrany životního prostředí, např. nové metody, jak povzbudit zájem zemědělců, zejména o ochranu druhové různorodosti. Zvláště náročnou oblastí je nutná institucionální změna, která by vedla k inovativním způsobům zapojení zemědělců do ochrany přírodních

zdrojů (např. kontrakt na ochranu vod v povodích vodárenských nádrží), nicméně takové aktivity jsou mimo kompetenci PRV.

V případě priority „Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu“ byly identifikovány rezervy využívání inovací zejména v technologické oblasti, zejména při využívání obnovitelných zdrojů energie.

V rámci rozvoje venkova, tj. priorit „Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech“ jsou také možnosti více rozvíjet inovace, zejména pak různými formami spolupráce. Významnou roli hrají v tomto ohledu místní akční skupiny.

V procesu rozvoje inovací PRV využije strukturu Celostátní sítě pro venkov, a to zejména šířením příkladů dobré praxe v oblasti inovací a posilováním vazeb a informovanosti mezi partnery v rozvoji venkova.

POPIS VYBRANÝCH OPATŘENÍ

Souhrn opatření vybraných k realizaci potřeb

Článek nařízení	Název a kód opatření	Název a kód podopatření
14	Předávání znalostí a informační akce 1.1	
15 1. a)	Poradenství 2.1	
17 a), b), c)	Investice do hmotného majetku 4.1, 4.2	Investice do zemědělských podniků 4.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů 4.2
	Pozemkové úpravy 4.3	
19 1. a) i)	Zahájení činnosti mladých zemědělců 6.1	
19 1. b)	Investice do nezemědělských činností 6.4	Investice do nezemědělských činností 6.4
		Podpora cestovního ruchu 6.4
		Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie 6.4
21 1. a), 22	Zalesňování a zakládání lesů 8.1, 8.2	
21 1. c), 24 1. a), d)	Předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů 8.5	Zavádění preventivních opatření v lesích 8.5
		Obnova lesních porostů po kalamitách 8.5
21 1. c), 25	Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů 8.6	Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin 8.6
		Neproductivní investice v lesích 8.6
		Přeměna porostů náhradních dřevin 8.6
17 c) 21 1. e), 26	Investice do lesů 4.3, 8.7	Lesnická infrastruktura 4.3
		Technika a technologie pro lesní hospodářství 8.7
		Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost 8.7
		Technické vybavení dřezpracujících provozoven 8.7
28	Agroenvironmentální klimatické operace 10.1	Postupy šetrné k životnímu prostředí 10.1
		Ošetřování travních porostů 10.1
		Péče o krajinu 10.1
29	Ekologické zemědělství 11.2	
30	Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě 12	Platby v rámci sítě Natura 2000 na zemědělské půdě 12.1
31	Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními 13.1, 13.2	Platby pro horské oblasti 13.1
		Platby pro jiné než horské oblasti, které čelí značným přírodním omezením 13.2
21 1. d), 34	Lesnicko – environmentální a klimatické služby a ochrana lesů 15.1, 15.2	Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD 15.1
		Zachování porostního typu hospodářského souboru 15.1

		Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin 15.2
35	Spolupráce 16 (16.1, 16.3, 16.4, 16.5, 16.6)	Podpora vývoje nových produktů, postupů, procesů a technologií 16.3
		Podpora horizontální a vertikální spolupráce 16.4, 16.5, 16.6)
		Zřizování a fungování operačních skupin EIP 16.1
31(CPR) 44 (RD)	LEADER 19	Realizace integrované strategie území 19.3
		Realizace projektů spolupráce 19.5, 19.6
		Činnost místních akčních skupin 19.7
52(CPR)	Technická pomoc 20.1	Technická pomoc 20.1
51-55	Celostátní síť pro venkov 20.2	Celostátní síť pro venkov 20.2

1. Název opatření

Opatření: Předávání znalostí a informační akce

Kód opatření 1.1

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 14 odstavec 1 a) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) čl. 6 návrhu prováděcích předpisů
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 1 Podpora přenosu znalostí a inovací v zemědělství, lesním hospodářství a ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1A podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1C podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností, prioritní oblast 2B usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství, a zejména generační obnovy v tomto odvětví.

Priorita 3 podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, prioritní oblast 3A zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělských produktů, a podporou místních trhů a krátkých dodavatelských řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací.

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivem a pesticidy; prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5A efektivnější využívání vody v zemědělství, prioritní oblast 5B efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin, prioritní oblast 5C usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství, prioritní oblast 5D snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství

a zlepšování kvality ovzduší, prioritní oblast 5E lepší pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Opatření může nepřímo zlepšovat a zároveň může přispívat k šíření povědomí o projektech inovativního charakteru.

4. Členění opatření

Opatření není dále členěno.

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Příspěk k udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.

Specifické cíle:

Podpořit zavádění a předávání inovací v zemědělství, potravinářství, lesnictví ve venkovských oblastech.

Posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství, lesnictví ve venkovských oblastech.

Podpořit celoživotní vzdělávání a odbornou přípravu v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Operativní cíl:

Podpořit aktivity v oblasti odborného vzdělávání, získávání dovedností, demonstrační činnosti a informačních akcí.

6. Zaměření

Opatření je zaměřeno na zvyšování znalostí a dovedností a předávání informací pracovníkům v zemědělském, potravinářském a lesnickém odvětví a vlastníkům zemědělské a lesní půdy formou vzdělávacích aktivit, kurzů atd. Účelem je zvyšování odborné způsobilosti jednotlivých pracovníků v daném odvětví s cílem zvýšit míru využívání nových metod výroby založených na výsledcích vědy a výzkumu, inovačních postupů a v neposlední řadě postupů respektujících požadavky na ochranu přírody a krajiny a udržitelné hospodaření.

Odborné vzdělávání by mělo směřovat ke zvyšování kvalifikace pracovníků v resortu, (např. získání min. zemědělské kvalifikace, dosažení odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin, absolvování inseminačních kurzů atd.).

Informační akce, získávání dovedností a demonstrační akce by se pak měly zaměřit na poskytování informací a předávání zkušeností z následujících oblastí: udržitelné a efektivní zemědělské, potravinářské a lesnické výroby, ekonomika zemědělské výroby, krátkých dodavatelských řetězců, zemědělských postupů příznivých pro klima a životní prostředí, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, biologické rozmanitosti, ochrany vod a půdy, péče o půdu a vodu, Cross-compliance, bezpečnosti potravin a hygieny při manipulaci s potravinami, obnovitelných zdrojů energie, ekologie, krajinotvorby - tvorby životního prostředí, zakládání nových lesních porostů s vyhovující druhovou skladbou a péče o geneticky kvalitní porosty, integrované ochrany rostlin, hospodářského a

environmentálního profilu lesnických podniků, udržitelného lesního hospodářství, bezpečnosti práce a dalších témat, které lze aplikovat v zemědělské výrobě a lesnictví.

Odborné vzdělávání a informační akce provádí subjekt, který je akreditován Ministerstvem zemědělství. Akreditační řízení je otevřené a nediskriminační a vychází z legislativních požadavků na odpovídající lidské zdroje vzdělávacího subjektu, a to zejména s ohledem na kvalifikaci zaměstnanců a jejich pravidelné vzdělávání se.

7. Způsobilé výdaje

- technické zabezpečení
- cestovní výdaje
- výukové materiály a pomůcky
- výdaje spojené s činností lektorů
- výdaje na vlastní organizaci a zajištění vzdělávací akce včetně výdajů na občerstvení a ubytování účastníků v rámci akce

8. Definice žadatele

Subjekt akreditovaný k této činnosti Ministerstvem zemědělství.

- Vzdělávací subjekt má vzdělávání v předmětu činnosti.
- Vzdělávací subjekt připravuje vzdělávací aktivity v součinnosti s garantem. Garant absolvoval VŠ obor zaměřený na vzdělávání dospělých, nebo absolvoval kurz zaměřený na vzdělávání dospělých
- Vzdělávací subjekt byl aktivní v oblasti vzdělávání alespoň v minulých třech po sobě jdoucích letech před akreditací s tím, že vzdělávací aktivity byly zaměřeny na resortní problematiku.
- Vzdělávací subjekt musí prokázat, že má dostatek pracovníků k zabezpečení vzdělávacích aktivit, pracovníci jsou odborníci v daném oboru vzdělávání a jsou sami pravidelně vzděláváni.

9. Kritéria přijatelnosti

- projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření
- projekt lze realizovat na území České republiky
- projekt se nevztahuje na akce, které tvoří součást běžných programů nebo systémů středního a vyššího vzdělávání
- účastníkem vzdělávací akce může být pouze zemědělský podnikatel, výrobce potravin zpracovávající zemědělské produkty, vlastník zemědělské a lesní půdy nebo osoba hospodařící v lesích, nebo jejich zaměstnanec
- v případě zemědělského podnikatele - fyzické osoby - může být účastníkem i spolupracující osoba, která se na hospodaření zemědělského podnikatele podílí
- žadatel může v jednom kole příjmu žádost podat na toto opatření pouze jednu žádost
- žadatel musí o pořádání akce informovat prostřednictvím portálu Farmáře
- minimální počet účastníků na akci je 15 osob

10. Výběrová kritéria

- projekt je ekonomicky efektivní

- projekt je realizován ve více krajích ČR
- projekt využívá aktivačních metod výuky
- pozitivní administrativní historie žadatele

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to do výše až 100 % způsobilých výdajů.

Maximální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 1 mil. Kč na projekt. Minimální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 50 000 Kč na projekt.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: *bude doplněno*

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Všechny podmínky v opatření jsou stanoveny na základě legislativních požadavků a formulovány tak, aby byly jasné a jednoznačné. V národním prováděcím dokumentu bude ke každé z podmínek stanoven způsob jejího naplnění a prokázání žadatelem a rovněž postup ověření a kontroly Platební agenturou. V maximální možné míře bude dodržována zásada nezatěžovat žadatele nadměrnými administrativními požadavky, např. využitím existujících informačních systémů.

14. Doplnkové informace specifických podmínek

Stanovení vhodné kapacity pro vzdělávací akce a školení.

Specifikace minimální kvalifikace subjektů poskytujících služby v oblasti předávání znalostí.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet účastníků vzdělávacích akcí – priorita 2	
	Počet účastníků vzdělávacích akcí – priorita 3	
	Počet účastníků vzdělávacích akcí – priorita 4	
	Počet účastníků vzdělávacích akcí – priorita 5	
	Celkové veřejné výdaje – priorita 2	
	Celkové veřejné výdaje – priorita 3	
	Celkové veřejné výdaje – priorita 4	
	Celkové veřejné výdaje – priorita 5	
Výsledek	Podíl celkových veřejných výdajů na opatření k celkovému rozpočtu PRV	

1. Název opatření

Opatření: Poradenství

Záměry: a) Poradenství k prioritě 2
b) Poradenství k prioritě 3
c) Poradenství k prioritě 4
d) Poradenství k prioritě 5

Kód opatření 2.1

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 15 odstavec 1 a) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) čl. 7 návrhu prováděcích předpisů
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Záměr a)

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností, prioritní oblast 2B usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství, a zejména generační obnovy v tomto odvětví.

Záměr b)

Priorita 3 podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, prioritní oblast 3A prosazování dobrých životních podmínek zvířat.

Záměr c)

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivý a pesticidy; prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

Záměr d)

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5A efektivnější využívání vody v zemědělství, prioritní oblast 5B efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin, prioritní oblast 5C usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství, prioritní oblast 5D snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství a zlepšování kvality ovzduší, prioritní oblast 5E lepší pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Opatření přispívá k naplňování cílů Priority 1 podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti, prioritní oblast 1A podpora inovací a znalostní základny ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1B posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, prioritní oblast 1C podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

4. Členění opatření

Záměry:

- Poradenství k prioritě 2
- Poradenství k prioritě 3
- Poradenství k prioritě 4
- Poradenství k prioritě 5

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k dosažení konkurenceschopného zemědělství a lesnictví

Příspěk k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství a lesnictví

Usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu, a zlepšit životaschopnost podniku

Prosazováním dobrých životních podmínek zvířat zlepšit začlenění prvovýrobců do potravinového řetězce

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí

Podpořit efektivnější využívání vody v zemědělství

Podpořit efektivnější využívání energie v zemědělství, potravinářství a lesnictví směrem k přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku

Podpořit využívání energie z obnovitelných zdrojů při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v zemědělství, potravinářství a lesnictví

Podpořit využívání vedlejších produktů výroby a rozvíjet tak biohospodářství

Při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku a rozvoji bio-hospodářství podpořit využívání nepotravinářských surovin

Podpořit snižování emisí skleníkových plynů ze zemědělství a přispět tak k účinnějšímu využívání zdrojů v zemědělství, potravinářství a lesnictví

Podpořit lepší pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku

Operativní cíl:

Poskytování odborných individuálních poradenských služeb

6. Zaměření

Opatření se zaměřuje na využívání poradenských služeb zemědělci k naplnění požadavků uvedených v nařízení EP a Rady o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky č. .../2013 (jedná se o požadavky uvedené v hlavě III Zemědělský poradenský systém, čl. 12, odstavec 2 a 3), na poradenské služby zemědělcům a vlastníkům a nájemcům lesa ke zvýšení konkurenceschopnosti podnikání při jeho trvalé udržitelnosti s ohledem na životní prostředí a zmírňování vlivů změn klimatu a na poradenství mladým zemědělcům k zahájení zemědělské činnosti.

Poradenství se bude týkat taktéž záležitostí souvisejících s hospodářskou, zemědělskou a environmentální výkonností podniku.

Záměr a) Poradenství k prioritě 2

Poradenství se týká restrukturalizace a modernizace zemědělských/lesnických podniků a zahájení zemědělské činnosti mladých zemědělců

Záměr b) Poradenství k prioritě 3

Poradenství se týká dobrých životních podmínek zvířat

Záměr c) Poradenství k prioritě 4

Poradenství se týká biologické rozmanitosti (vč. oblastí sítě Natura 2000), hospodaření s vodou, půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí

Záměr d) Poradenství k prioritě 5

Poradenství se týká účinného využívání zdrojů a přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, tj:

- efektivnější využívání vody v zemědělství,
- efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin
- usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství,
- snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství a zlepšování kvality ovzduší,
- lepší pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví

7. Způsobitelné výdaje

- náklady za poskytnutí poradenské služby

8. Definice žadatele

Poradce akreditovaný MZe (fyzická osoba) nebo právnická osoba zaměstnávající alespoň jednoho poradce akreditovaného MZe. Výběr poradců probíhá prostřednictvím výzev k předkládání návrhů. Výběrové řízení se řídí právními předpisy o zadávání veřejných zakázek a je otevřené pro veřejné i soukromé subjekty. Je nezaujaté a vylučuje zájemce ve střetu zájmů.

9. Kritéria přijatelnosti

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Poradenské služby pro zemědělce jsou spojeny s nejméně s jednou prioritou Unie v oblasti rozvoje venkova a zahrnují alespoň jeden z těchto prvků:
 - a) povinnosti na úrovni zemědělských podniků vycházející z povinných požadavků na hospodaření a/nebo norem dobrého zemědělského a environmentálního stavu stanovených v kapitole I hlavy VI nařízení (EU) č. .../2013,
 - b) případně zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, jak je stanoveno v hlavě III kapitole 2 nařízení (EU) č. .../2013, a udržování zemědělských ploch podle čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č./2013,
 - c) opatření na úrovni zemědělského podniku stanovená v PRV, jejichž cílem je modernizace zemědělského podniku, zvyšování konkurenceschopnosti, zapojení dalších odvětví, inovace, orientace na trh, jakož i podpora podnikání
 - d) požadavky pro provádění čl. 11 odst. 3 rámcové směrnice o vodě,
 - e) požadavky pro provádění článku 55 nařízení (ES) č. 1107/2009, zejména dodržování obecných zásad integrované ochrany rostlin podle článku 14 směrnice 2009/128/ES; nebo
 - f) případně normy bezpečnosti práce nebo bezpečnostní normy související se zemědělským podnikem,
 - g) konkrétní poradenství pro zemědělce, kteří poprvé zahajují činnost.
- Poradenství se může týkat rovněž jiných záležitostí, zejména informací týkajících se zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, biologické rozmanitosti a ochrany vod podle přílohy I nařízení (EU) č. .../2013 nebo záležitostí, které souvisejí s hospodářskou a environmentální výkonností zemědělského podniku, včetně aspektů konkurenceschopnosti. Může zahrnovat rovněž poradenství týkající se vytvoření krátkých dodavatelských řetězců, ekologického zemědělství a zdravotní stránky chovu zvířat.
- Poradenství pro vlastníky a nájemce lesů zahrnuje alespoň příslušné povinnosti podle směrnic 92/43/EHS, 2009/147/ES a rámcové směrnice o vodě. Může zahrnovat rovněž záležitosti spojené s hospodářskou a environmentální výkonností lesnických podniků.
- Při poskytování poradenských služeb jsou dodržovány povinnosti týkající se nezveřejňování informací uvedené v čl. 13 odst. 2 nařízení (EU) č.nařízení/2013.
- Poradce doloží kvalifikaci k poskytování podporované poradenské služby (definovanou Směrnicí) včetně absolvování pravidelných školení.
- Žadatel zajišťující poradenské služby musí být aktivní v poskytování poradenských služeb alespoň v posledních třech po sobě jdoucích letech před podáním žádosti o dotaci na toto opatření (bude uznáno poskytování poradenských služeb pro zemědělství a/nebo lesnictví).
- Žadatel se musí účastnit vzdělávacího programu poradců akreditovaných MZe (je prověřováno dle podmínek Směrnice), za právnické osoby se účastní zaměstnanci – poradci akreditovaní MZe.
- Podporovaná poradenská služba smí být stejnému podniku (konečnému uživateli poradenské služby) poskytnuta do maximální výše podpory 1 500 EUR za rok.

10. Výběrová kritéria

- poradenská služba je danému konečnému uživateli poskytnuta poprvé
- poradenská služba je poskytnuta mladému zemědělci
- poradenská služba je zemědělci s max. pětiletou historií v EZP

- poradenská služba je realizována v nitrátově zranitelné oblasti
- poradenská služba je realizována ve zvláště chráněném území přírodní rezervace, národní přírodní rezervace, národního parku nebo chráněné krajinné oblasti
- poradenská služba je poskytována příjemci dotací z agro-envi opatření
- věrohodnost žadatele (poskytovatele poradenské služby)

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 80% způsobilých výdajů.

Maximální výše dotace, čerpaná na poradenské služby poskytnuté jednomu podniku (konečnému uživateli poradenské služby), činí 1 500 EUR/rok. Poradenské služby v této hodnotě mohou být podniku poskytnuty více akreditovanými poradci.

Maximální výše podpory na jednoho příjemce podpory (v případě právnických osob na 1 akreditovaného poradce zapojeného v tomto opatření) činí 1 mil. Kč ročně.

Příspěvek EZFRV činí 85% veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

Výběr subjektů poskytujících poradenství:

Výzvy k předkládání návrhů musí dodržovat platná vnitrostátní pravidla pro zadávání veřejných zakázek (*bude doplněn stručně text ze zákona č. 137/2006 Sb. jak to bude probíhat.*

Náležitá pozornost musí být věnována stupni dosaženého vzdělání žadatele (*budou doplněny požadavky na vzdělání a praxi ze Směrnice.*

Výzvy k předkládání návrhů nesmí zůstat otevřené déle, než je nutné pro posouzení žádostí a měly by zajistit konkurenční, otevřený a transparentní postup.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet podpořených projektů záměr a)	
	Počet podpořených projektů záměr b)	
	Počet podpořených projektů záměr c)	
	Počet podpořených projektů záměr d)	
	Počet příjemců poradenské služby záměr a)	
	Počet příjemců poradenské služby záměr b)	
	Počet příjemců poradenské služby záměr c)	
	Počet příjemců poradenské služby záměr d)	
Výsledek	Podíl podpořených zemědělských/lesních podniků na celkovém počtu	
	Podíl celkových veřejných výdajů na opatření k celkovému rozpočtu PRV	

1. Název opatření

Opatření: Investice do hmotného majetku

Podopatření: 1. Investice do zemědělských podniků

2. Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Kód opatření: 4.1, 4.2

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 17 odstavec 1 a) a b) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) čl. 4 návrhu delegovaných aktů
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 2 zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských a lesních podniků, prioritní oblast 2A usnadnění restrukturalizace zemědělských podniků, které se potýkají se závažnými strukturálními problémy, zejména podniků s nízkou mírou účasti na trhu, podniků orientovaných na trh v určitých odvětvích a podniků, u nichž je zapotřebí zemědělská diverzifikace.

Priorita 3 podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, prioritní oblast 3A zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělských produktů, a podporou místních trhů a krátkých dodavatelských řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací.

Priorita 1 podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1B posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, mimo jiné za účelem zlepšeného řízení v oblasti životního prostředí a environmentálního profilu;

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5B efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin, prioritní oblast 5C usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství, prioritní oblast 5D snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Opatření přispívá k zavedení inovativních technologií a postupů, přispívá k zlepšení ochrany ovzduší a klimatu, snížení spotřeby energií a vody, využívání obnovitelných zdrojů.

4. Členění opatření

Podopatření:

- Investice do zemědělských podniků
- Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěvek k dosažení konkurenceschopného zemědělství a potravinářství.

Specifické cíle:

Usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu, a zlepšit životaschopnost podniku.

Podpořit přidávání hodnoty zemědělským výrobkům a tak zlepšit konkurenceschopnost výrobců potravin a krmiv, respektive zemědělských a zpracovatelských podniků.

Prosazování dobrých životních podmínek zvířat a zlepšení začlenění prvovýrobců do potravinového řetězce.

Operativní cíl:

Podpořit investice do zemědělských podniků vedoucích k restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků.

Usnadnit vývoj a zavádění jak výrobních, tak procesních inovací.

Podpora zpracování zemědělských produktů a marketingu výrobků a distribuce zemědělských a potravinářských výrobků i alternativními cestami (krátké dodavatelské řetězce).

6. Zaměření

Smyslem tohoto opatření je vytvářet podmínky pro rozvoj konkurenceschopnosti zemědělských podniků, které investují do modernizace a výstavby nových staveb a zařízení v živočišné výrobě. Investice by měly vést zejména ke snížení výrobních nákladů, modernizaci, zlepšení parametrů užitkovosti a pohody zvířat, zvyšování kvality vyráběné produkce s jejím vyšším oceněním a zlepšení ochrany ovzduší a klimatu, snížení spotřeby energií a vody. Investice by měly současně napomoci zlepšit konkurenceschopnost živočišné výroby, protože investice v zemědělských podnicích za účelem zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšího přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem, tam kde je obnova zásadní pro další činnost, vede ke snížení nákladů na výrobu.

Dále budou podporovány investice v rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů. Investice by měly současně napomoci zlepšit výkonnost zemědělské prvovýroby.

V oblasti zpracování zemědělských produktů by opatření mělo zejména povzbudit pořizování technologických investic, které povedou k vyšší přidané hodnotě produktů nejen snížením výkonové spotřeby, ale i zvyšováním kvality produkce, zaváděním nových a inovativních výrobních metod. Opatření by mělo stimulovat celkový rozvoj potravinářského odvětví a zvýšení konkurenceschopnosti agro-potravinářského odvětví. Podpora by měla být směřována rovněž k rozšíření krátkých dodavatelských řetězců a alternativních prodejů produkce a pořízení moderních technologií. Konkrétně by se mělo jednat o investice vedoucí ke snížení výrobních nákladů a zvýšení kvality produkce. Podpora by měla být zaměřena na investice do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů, včetně finální úpravy, balení a označování výrobků, dále na nehmotné investice jako je know-how, marketing apod.

Program umožňuje realizaci komplexních projektů.

7. Způsobitelné výdaje

Investice do zemědělských podniků

1. Investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou výrobu (podpora se týká chovu skotu, prasat, ovcí, koz, drůbeže, králíků a koní), kterými jsou:
 - výstavba nebo rekonstrukce ustájovacích prostor a chovatelských zařízení,
 - pořízení technologií pro živočišnou výrobu ,
 - výstavba nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro druhotné produkty živočišné výroby vč. jejich úpravy a zpracování,
 - výstavba nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro krmiva a steliva pro přímou spotřebu v podniku.
2. Investice do zemědělských staveb a technologií pro rostlinnou výrobu, kterými jsou:
 - výstavba a rekonstrukce staveb pro skladování produktů rostlinné produkce (způsobitelné nejsou sklady obilovin a olejnin) včetně technologií,
 - výstavba a rekonstrukce nosných konstrukcí trvalých kultur včetně protikroupových systémů (v rámci ovocných sadů a chmelnic),
 - výstavba a rekonstrukce skleníků, fóliovníků, kontejneroven včetně souvisejících technologií,
 - výstavba a rekonstrukce dalších zahradnických staveb (pařeniště, stacionární kompostéry, technologie na sušení léčivých rostlin, pěstírny hub a školky na ovocné a okrasné druhy včetně révy vinné a sadby chmele atp.) včetně souvisejících technologií,
 - založení porostů trvalých kultur (vč. výsadby ovocných sadů a chmelnic).
3. Investice do pořízení speciálních mobilních strojů pro zemědělskou výrobu (způsobitelné není pořízení traktorů)
4. Investice do zpracování a využití záměrně pěstované i zbytkové a odpadní biomasy pro vlastní spotřebu
5. Investice do čištění odpadních vod jako součást projektu dle bodů 1. – 4.

Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování zemědělských produktů (podpora se netýká zpracování vinných hroznů a medu), a to:

- výstavba, modernizace a rekonstrukce budov (včetně nezbytných manipulačních ploch) a pořízení pozemků,
- pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků (včetně technologií souvisejících s dohledatelností produktů) a uvedení zpracovávaných produktů na trh,

- investice vedoucí ke zvyšování a monitorování kvality produktů (vč. speciálních dopravních prostředků určených k přepravě potravin),
- investice související s uváděním zemědělských a potravinářských produktů na trh (včetně marketingu),
- investice do čištění odpadních vod jako součást projektu zaměřeného na investice do zpracování zemědělských produktů.

8. Definice žadatele

Investice do zemědělských podniků

Zemědělský podnikatel.

Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nebo výrobce krmiv, který splňuje definici mikro, malého, nebo středního podniku.

9. Kritéria přijatelnosti

Investice do zemědělských podniků

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření, v případě, že projekt plní cíle obou podopatření, bude zařazen do podopatření dle převažujících výdajů.
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu s cost-benefit analýzou a dalším vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova.
- Pokud půjde o projekt založený na spolupráci ve výzkumu a vývoji (v rámci čl. 35), je podpora podmíněna prokázáním využití těchto výsledků spolupráce.
- Žadatel splnil podmínku finančního zdraví u projektů nad 1 mil. Kč celkových výdajů.
- Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané opatření pouze jednu žádost *(bude ještě diskutováno v další fázi přípravy dokumentu)*.

Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření, v případě, že projekt plní cíle obou podopatření, bude zařazen do podopatření dle převažujících výdajů
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu s cost-benefit analýzou a dalším vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova
- Pokud půjde o projekt založený na spolupráci ve výzkumu a vývoji (v rámci čl. 35), je podpora podmíněna prokázáním využití těchto výsledků spolupráce
- Žadatel splnil podmínku finančního zdraví u projektů nad 1 mil. Kč celkových výdajů
- Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané podopatření pouze jednu žádost *(bude ještě diskutováno v další fázi přípravy dokumentu)*.
- Výrobní proces se musí týkat zpracování surovin uvedených v příloze I Smlouvy o fungování EU, rovněž výstupní produkt pak musí být v této příloze uveden, zpracování se však nesmí týkat produktů rybolovu.

10. Výběrová kritéria

Investice do zemědělských podniků

- žadatelem je mladý zemědělec
- realizací projektu nedojde k zabránění zemědělské půdy
- zatížení půdy dobytčími jednotkami (poměr VDJ/ha)
- vyšší efektivita projektu (nižší náklady na realizaci projektu, než umožňují nastavené limity)
- investice přímo navazuje na výsledky činnosti Operační skupiny EIP (např. nákup inovované technologie, pořízení licence, know how)
- projekt je zaměřen na welfare zvířat
- žadatel žádá v tomto opatření poprvé
- projekt je do 5 mil. Kč celkových výdajů
- projekt je realizován formou spolupráce

Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

- žadatel uplatňuje certifikovaný systém bezpečnosti a kvality potravin/krmiv
- projekt je zaměřen na investice do uvádění na trh zemědělských produktů s cílem zkrácení dodavatelského řetězce
- projekt je zaměřen na zvýšení efektivitu výroby (energetická úspora, snížení nákladů na zpracování, snížení množství vody potřebné ke zpracování apod.)
- výsledkem projektu bude snížení objemu biologického odpadu ze zpracování (např. efektivnější využití suroviny, využití dosavadního odpadu ke zpracování – výrobě nového výrobku, konkrétně např. využití syrovátky, odpadů ze zpracování zeleniny na krmiva)
- investice přímo navazuje na výsledky činnosti Operační skupiny EIP (např. nákup inovované technologie, pořízení licence, know how)
- projekt je zaměřen na rozšíření produktů uváděných na trh zemědělským podnikatelem do určité velikosti (např. nově zpracování vlastního mléka, masa, vajec, resp. diverzifikace a navýšení příjmů zemědělce z prodeje vlastních výrobků)
- žadatel žádá v tomto opatření poprvé
- projekt je do 5 mil. Kč celkových výdajů
- projekt je realizován formou spolupráce

11. Typ a výše podpory

Investice do zemědělských podniků

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to do výše 40 % způsobilých výdajů.

Tuto míru podpory je možné zvýšit o 10 % pro:

- mladé začínající zemědělce;
- oblasti čelící přírodním omezením dle článku 32;
- investice realizované na základě operace podpořené v rámci čl. 35.

Míra podpory však může dosáhnout maximálně 60 % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to do výše 40 % způsobilých výdajů.

Tuto míru podpory je možné zvýšit o 10 % pro investice realizované na základě operace podpořené v rámci čl. 35.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

Definice místních trhů, krátkých dodavatelských řetězců, neproduktivních investic, kolektivního investování, integrovaných projektů, definice velikosti investic způsobilých k restrukturalizaci zemědělských podniků, definice a identifikace oblastí Natura 2000 a dalších oblastí vysoké přírodní hodnoty způsobilých k podpoře

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Celkové veřejné výdaje v zemědělských podnicích	
	Celkové investice v zemědělských podnicích	
	Počet podniků podpořených pro investice v zemědělských podnicích	
	Počet podporovaných operačních skupin EIP	
	Počet projektů na zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	
	Celkové veřejné výdaje do zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	
	Celkové investice na zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	
Výsledek	% zemědělských podniků s podporou z PRV do investic pro restrukturalizaci vůči všem zemědělským podnikům (2A)	
	Zvýšení hrubé přidané hodnoty v podpořených podnicích	
	Zvýšení příjmů z prodeje vlastních výrobků zemědělských podniků do velikosti MSP	

1. Název opatření

Opatření: Pozemkové úpravy

Záměry:

- a) Zaměření území a všech polohopisných prvků a další geodetické práce prováděné za účelem zpracování návrhu pozemkových úprav
- b) Vytyčení nově navržených pozemků na základě schváleného návrhu pozemkových úprav
- c) Vyměřování pozemků na základě § 21a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- d) Realizace plánů společných zařízení na základě schváleného návrhu pozemkových úprav

Kód opatření: 4.3

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 17 odstavec 1 c) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A usnadnění restrukturalizace zemědělských podniků, které se potýkají se závažnými strukturálními problémy, zejména podniků s nízkou mírou účasti na trhu, podniků orientovaných na trh v určitých odvětvích a podniků, u nichž je třeba zemědělská diverzifikace

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivem a pesticidy; prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

V rámci pozemkových úprav jsou projektována a realizována opatření sloužící k ochraně půdy (prevence vodní a větrné eroze, degradace půdy vyplavováním živin, zamokřením aj.), vody (neškodný odvod vody a její retence, protipovodňová opatření aj.), a ostatních složek životního prostředí (zfunkčnění ÚSES)

4. Členění opatření

Záměry:

- Zaměření území a všech polohopisných prvků a další geodetické práce prováděné za účelem zpracování návrhu pozemkových úprav
- Vytyčení nově navržených pozemků na základě schváleného návrhu pozemkových úprav
- Vyměřování pozemků na základě § 21a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- Realizace plánů společných zařízení na základě schváleného návrhu pozemkových úprav

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěvek k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví

Příspěvek k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich zemědělskou diverzifikaci a zlepšit životaschopnost podniku

Zvýšit výměru ZPF s realizovanou pozemkovou úpravou

Obnovit a zachovat biologickou rozmanitost, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělských činností vysoké přírodní hodnoty, a současný stav evropské krajiny

Lepší hospodaření s vodou

Lepší hospodaření s půdou a zvládání problémů souvisejících s erozí

Operativní cíl:

Realizace projektů pozemkových úprav

6. Zaměření

Předmětem opatření bude provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. Nedílnou součástí pozemkových úprav je i realizace plánu společných zařízení, což jsou opatření zajišťující zpřístupnění pozemků, opatření k ochraně životního prostředí a zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability krajiny, protierozní, protipovodňová opatření pro ochranu půdního fondu a vodohospodářská opatření.

7. Způsobitelné výdaje

Podporu lze poskytnout na následující typy projektů:

Geodetické projekty (záměry a, b, c):

- zaměření území a všech polohopisných prvků a další geodetické práce prováděné za účelem zpracování návrhu pozemkových úprav,
- vytyčení nově navržených pozemků na základě schváleného návrhu pozemkových úprav,
- vyměřování pozemků na základě § 21a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Realizace plánů společných zařízení na základě schváleného návrhu pozemkových úprav (záměr d):

- opatření ke zpřístupnění pozemků,

- protierozní opatření pro ochranu půdního fondu,
- vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochraně území před záplavami,
- opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability krajiny

8. Definice žadatele

Pobočky krajských pozemkových úřadů

9. Kritéria přijatelnosti

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Rozsah geodetických prací musí být v souladu s potřebami vytvoření návrhu pozemkových úprav.
- Vytyčování nově navržených pozemků musí být provedeno na základě schváleného návrhu pozemkových úprav.
- Realizace společných zařízení musí být v souladu se schválenými návrhy pozemkových úprav, společná zařízení zahrnují územní systém ekologické stability (ÚSES), opatření zajišťující zpřístupnění pozemků, protierozní opatření pro ochranu půdního fondu, opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a prevenci před povodněmi a záplavami, k retenci vody v krajině.
- Vyměrování pozemků na základě § 21 a) zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů musí být provedeno na základě požadavků vlastníků.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

10. Výběrová kritéria

- alespoň část projektu je realizována v záplavovém území dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých dalších zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů
- projekt je v souladu s platnou a schválenou rozvojovou strategií území (mikroregionu), do kterého spadá
- pozemková úprava s vyšší výměrou
- projekt realizace společných zařízení řeší ochranu zemědělské půdy před erozí nebo sídla či území před povodní
- projekt realizace společných zařízení řeší návaznost na obdobné opatření (historicky existující i nově vybudované) ke zpřístupnění pozemků, vodohospodářské, protierozní, ÚSES

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 100% způsobilých výdajů

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet projektů	
	Počet podpořených žadatelů	
	Celkový objem veřejných výdajů	
	Celkový objem investic	
Výsledek	Nárůst plochy s realizovanými pozemkovými úpravami	

1. Název opatření

Opatření: Zahájení činnosti mladých zemědělců

Kód opatření: 6.1

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 19 odstavec 1 písmeno a) i) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) čl. 8 návrhu prováděcího nařízení č. xy/ 2013, čl. 2 a 5 odst. 1a) návrhu delegovaných aktů
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 2 Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2B usnadnění vstupu dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství, a zejména generační obnovy v tomto odvětví Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

4. Členění opatření

Opatření není členěno na podopatření.

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Specifické cíle:

Příspěk ke generační obnově v zemědělství.

Usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví zemědělství.

Operativní cíl:

Podpořit zahajování činnosti mladých zemědělců formou podpory investic do zemědělského podniku.

6. Zaměření

Opatření se zaměřuje na stimulaci zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory investic nezbytných pro realizaci podnikatelského plánu.

7. Způsobilé výdaje

1. Investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou výrobu (podpora se týká chovu skotu, prasat, ovcí, koz, drůbeže, králíků a koní), kterými jsou:
 - výstavba nebo rekonstrukce ustájovacích prostor a chovatelských zařízení včetně souvisejících technologií,
 - výstavba nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro druhotné produkty živočišné výroby včetně souvisejících technologií,
 - výstavba nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro krmiva a steliva pro přímou spotřebu v podniku.
2. Investice do zemědělských staveb a technologií pro rostlinnou výrobu, kterými jsou:
 - výstavba a rekonstrukce staveb pro skladování produktů rostlinné produkce (způsobilé nejsou sklady obilovin a olejnin) včetně souvisejících technologií,
 - výstavba a rekonstrukce nosných konstrukcí trvalých kultur včetně protikroupových systémů (v rámci ovocných sadů a chmelnic),
 - výstavba a rekonstrukce skleníků, fóliovníků, kontejneroven včetně souvisejících technologií,
 - výstavba a rekonstrukce dalších zahradnických staveb (pařeniště, stacionární kompostéry, technologie na sušení léčivých rostlin, pěstírny hub a školky na ovocné a okrasné druhy včetně sadby chmele atp.) včetně souvisejících technologií,
 - založení porostů trvalých kultur (vč. výsadby ovocných sadů a chmelnic).
3. Investice do pořízení speciálních mobilních strojů pro zemědělskou výrobu
4. Investice spojené s úpravou a zpracováním vlastní produkce zemědělské výroby včetně staveb na jejich skladování
5. Náklady na vypracování podnikatelského plánu

8. Definice žadatele

Zemědělský podnikatel, který splňuje definici mikro nebo malého podniku.

Žadatelem může být fyzická osoba, která dosáhla ke dni ke dni zaregistrování Žádosti o dotaci věku 18 let a zároveň k témuž dni nedosáhla věku 40 let, dosáhla minimální zemědělské kvalifikace, nebo za stanovených podmínek dosáhne, a zahajuje zemědělskou činnost poprvé.

V případě právnické osoby musí být tato řízena mladým začínajícím zemědělcem, který splňuje definici žadatele fyzické osoby, plní funkce statutárního orgánu a podílí se na základním jmění z více než 50 %.

9. Kritéria přijatelnosti

- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu.
- Podnikatelský plán lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Podnikatelský plán je v souladu se zaměřením a cíli opatření .
- Provádění podnikatelského plánu musí být zahájeno do devíti měsíců ode dne vydání rozhodnutí o udělení podpory.
- Minimální velikost podniku pro vstup do opatření je dána dosažením minimální hodnoty standard output po realizaci podnikatelského plánu.

Požadovaná minimální hodnota standardní produkce na podnik (v přepočtu na FWU) stanovená dle výrobního zaměření:

Výrobní zaměření	Standardní produkce (zaokrouhleno)
jednotky	Kč/FWU
Polní výroba	500 000
Zahradnictví	290 000
Vinohradnictví	370 000
Ovocnářství a ostatní trvalé kultury	440 000
Produkce mléka	680 000
Chov skotu	290 000
Chov prasat a drůbeže	440 000
Smíšená výroba	450 000
Celkem	390 000

- Žadatel plní definici aktivního zemědělce dle čl. 9 nařízení Rady xx/2013 k přímým platbám do 18 měsíců od zahájení činnosti.
- Žadatel plní minimální zemědělskou kvalifikaci, žadatel má možnost doplnění kvalifikace v termínu do 36 měsíců od rozhodnutí o poskytnutí podpory.

10. Výběrová kritéria

- součástí podnikatelského plánu je realizace investic v hodnotě přesahující výši poskytnuté dotace
- realizací projektu nedojde k vyjmutí půdy ze zemědělského půdního fondu
- realizací projektu dojde k navýšení VDJ a ha v budoucnosti nebo zatížení půdy dobytčími jednotkami

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na realizaci podnikatelského plánu maximálně do výše 40 tis. EUR.

Dotace bude vyplácena ve dvou splátkách s tím, že výše první splátky činí maximálně 50 % předpokládané dotace. Vyplacení druhé splátky je podmíněno správným provedením podnikatelského plánu (bude proplacena po jeho realizaci).

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

- v případě, že je žadatelem právnická osoba, musí být tato řízena mladým začínajícím zemědělcem, který splňuje definici žadatele fyzické osoby
- za zahájení zemědělské činnosti se považuje, že žadatel není nebo je maximálně xy měsíců evidován jako zemědělský podnikatel
- v podnikatelském plánu musí být uvedeny minimálně následující údaje:
 - počáteční situace žadatele
 - milníky a cíle pro rozvoj činnosti zemědělského podniku
 - údaje o činnosti vyžadované pro rozvoj činnosti zemědělského podniku (investice, školení, poradenství atd.)
- žadatel jako vedoucí podniku musí tento podnik řídit a zároveň se podílet na základním jmění z více než 50 %

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Celkové investice	
	Celkové veřejné výdaje	
	Počet příjemců (podniků), kteří obdrželi podporu na zahájení činnosti mladých zemědělců	
Výsledek	Podíl zemědělských podniků s podpořeným podnikatelským plánem pro mladé zemědělce	
	<i>Podíl pracovníků v podpořených zemědělských podnicích na celkové zaměstnanosti v zemědělství</i>	
	<i>Standard output realizovaný podpořenými podniky</i>	
	<i>Počet nově vytvořených pracovních míst</i>	

1. Název opatření

Opatření: Investice do nezemědělských činností

Podopatření: 1. Investice do nezemědělských činností

2. Podpora cestovního ruchu

3. Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

Kód opatření: 6.4

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 19 odstavec 1 b) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahující se k opatření*
- c) *bude doplněn předpis upravující poskytování veřejné podpory v rámci opatření podpory.*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1 Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Investice do nezemědělských činností a Podpora cestovního ruchu

Priorita 6 podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, prioritní oblast 6A usnadnění diverzifikace, vytváření a rozvoje malých podniků, jakož i pracovních míst.

Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5C usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství.

3.2 Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

3.3 Příspěvek k průřezovým cílům

Opatření přispívá k zavedení inovativních technologií a postupů, přispívá k zlepšení ochrany ovzduší a klimatu, přispívá k využívání obnovitelných zdrojů.

4. Členění opatření

Podopatření:

- Investice do nezemědělských činností
- Podpora cestovního ruchu
- Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Prispět k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.
Prispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.

Specifické cíle:

Podpořit vytváření pracovních míst.

Usnadnit diverzifikaci.

Podpořit efektivnější využívání energie z obnovitelných zdrojů při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Operativní cíl:

Podpořit stavební a technologické investice v zemědělských podnicích s cílem diverzifikovat příjmy do nezemědělských činností

6. Zaměření

Investice do nezemědělských činností

Podopatření se zaměřuje na diverzifikaci činností zemědělských subjektů ve smyslu zahájení a rozvoje nezemědělské podnikatelské činnosti (na příslušné ekonomické činnosti dle CZ-NACE).

Podpora cestovního ruchu

Podopatření se zaměřuje na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti cestovního ruchu zejména v agroturistice. Podpora je určena na vybudování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytovací zařízení se stravovacím zařízením včetně vybudování rekreačních a sportovních zařízení s možností revitalizace venkovských brownfields. Podporou do agroturistiky a venkovské turistiky bude využit potenciál zemědělských farem, které tak mohou poskytnout pracovní příležitosti i pro nekvalifikované pracovní síly.

Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

Podopatření je určeno na investice do zařízení pro zpracování energetické biomasy za účelem výroby alternativních paliv (peletárny) a zařízení pro výrobu tepla i kombinované výroby tepla a elektřiny (kotelny, výtopny na biomasu) a do bioplynových stanic.

7. Způsobilé výdaje

Investice do nezemědělských činností

- stavební obnova (přestavba, modernizace, statické zabezpečení) či nová výstavba provozovny
- úprava povrchů, náklady na výstavbu příjezdové cesty, náklady na výstavbu odstavných stání v souvislosti s projektem
- nákup strojů, technologií a dalšího vybavení sloužícího pro nezemědělskou činnost
- projektová dokumentace

Podpora cestovního ruchu

- stavební obnova (přestavba, modernizace, statické zabezpečení) či nová výstavba malokapacitního ubytovacího zařízení (včetně stravování a dalších budov a ploch v rámci turistické infrastruktury, budování koupališť a plováren)

- úprava povrchů, náklady na výstavbu příjezdové cesty, náklady na výstavbu odstavných stání v souvislosti s projektem
- nákup a výsadba doprovodné zeleně v souvislosti s projektem
- nákup zařízení, vybavení, hardware, software v souvislosti s projektem
- projektová dokumentace

Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

- stavební obnova (přestavba, modernizace, statické zabezpečení) či nová výstavba provozovny (vyjma bioplynových stanic?)
- úprava povrchů, náklady na výstavbu příjezdové cesty, náklady na výstavbu odstavných stání v souvislosti s projektem
- nákup strojů, technologií a dalšího vybavení sloužícího pro nezemědělskou činnost
- projektová dokumentace

8. Definice žadatele

Zemědělský podnikatel

9. Kriteria přijatelnosti

Investice do nezemědělských činností

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané podopatření pouze jednu žádost.
- V případě zpracování nebo uvádění produktů na trh, nejsou výstupními produkty výlučně produkty uvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

Podpora cestovního ruchu

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Veškeré výdaje musí být realizovány ve vazbě na malokapacitní ubytovací zařízení (malokapacitním ubytovacím zařízením se rozumí zařízení s kapacitou do 60 lůžek).
- Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané podopatření pouze jednu žádost.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané podopatření pouze jednu žádost.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

10. Výběrová kriteria

Investice do nezemědělských činností

- projekt se sníženou mírou podpory
- projekt vytváří pracovní místa, stanovená minimálním počtem pracovních hodin ročně
- projekt je realizován v regionu s ekonomickým znevýhodněním
- projekt je realizován v menší obci
- projekt je realizován ve vybraných oblastech venkova dle typologie ČR

- projekt je menšího rozsahu
- projekt využívá OZE
- realizací projektu nedojde k zabránění zemědělské půdy
- žadatel vykazuje příjmy ze zemědělské prvovýroby
- žadatel provozuje zemědělskou činnost již delší dobu
- žadatel žádá v tomto opatření poprvé
- žadatelem je mladý začínající zemědělec
- žadatelem je fyzická osoba ve věku do 40 let
- sídlo žadatele je ve stejné obci, ve které je projekt realizován

Podpora cestovního ruchu

- projekt se sníženou mírou podpory
- projekt vytváří pracovní místa stanovená minimálním počtem pracovních hodin ročně
- projekt je realizován v regionu s ekonomickým znevýhodněním
- projekt je realizován v menší obci
- projekt je realizován ve vybraných oblastech venkova dle typologie ČR
- projekt je menšího rozsahu
- projekt využívá tepelné energie z OZE
- projekt využívá stávající zemědělský areál pro diverzifikaci
- realizací projektu nedojde k zabránění zemědělské půdy
- žadatel vykazuje příjmy ze zemědělské prvovýroby
- žadatel je vlastníkem lesa s danou minimální výměrou
- žadatel žádá v tomto opatření poprvé
- žadatel zahajuje podnikání v cestovním ruchu
- žadatel je ekologický podnikatel
- žadatelem je mladý začínající zemědělec
- žadatelem je fyzická osoba ve věku do 40 let
- sídlo žadatele je ve stejné obci, ve které je projekt realizován

Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

- projekt se sníženou mírou podpory
- projekt vytváří pracovní místa, stanovená minimálním počtem pracovních hodin ročně
- projekt je realizován v regionu s ekonomickým znevýhodněním
- projekt je realizován v menší obci
- podíl dotace a instalovaného tepelného výkonu
- předmětem projektu je zařízení na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla
- realizací projektu nedojde k zabránění zemědělské půdy
- žadatel vykazuje příjmy ze zemědělské prvovýroby
- žadatel provozuje zemědělskou činnost již delší dobu
- žadatel žádá v tomto opatření poprvé
- žadatelem je fyzická osoba ve věku do 40 let
- sídlo žadatele je ve stejné obci, ve které je projekt realizován

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 25 - 60 % způsobilých výdajů dle regionální mapy podpory.

Bude upraveno v návaznosti na aktualizaci předpisu upravujícího veřejnou podporu

Podpora může být poskytnuta:

- a) v režimu „de minimis“
- b) na základě Obecného nařízení o blokových výjimkách

Maximální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 5 mil. Kč na projekt (vyjma projektů týkajících se bioplynových stanic).

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období:

Bude doplněno po stanovení rozpočtu pro dané opatření

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Všechny podmínky v opatření jsou stanoveny na základě legislativních požadavků a formulovány tak, aby byly jasné a jednoznačné. V národním prováděcím dokumentu bude ke každé z podmínek stanoven způsob jejího naplnění a prokázání žadatelem a rovněž postup ověření a kontroly Platební agenturou. V maximální možné míře bude dodržována zásada nezatěžovat žadatele nadměrnými administrativními požadavky, např. využitím existujících informačních systémů.

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

Výčet hlavních oblastí diverzifikace.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Hodnota
Výstup	Celkové veřejné výdaje	
	Celkové investice	
	Počet projektů	
	Počet příjemců (podniků), kteří obdrželi podporu na investice do nezemědělských aktivit	
Výsledek	Celkové investice do produkce obnovitelné energie	
	Počet vytvořených pracovních míst (včetně OSVČ)	

1. Název opatření

Opatření: Zalesňování a zakládání lesů

Kód opatření: 8.1, 8.2

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 21 odstavec 1 písm. a) a čl. 22 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/2013
- b) čl. 6 delegovaného aktu
- c) bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5E podpora ukládání a pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy, prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (*cíl SZP*).

4. Členění opatření

Opatření není dále členěno.

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěvek k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.

Specifické cíle:

Podpořit lepší pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku.

Operativní cíl:

Zalesnění vymezené zemědělské půdy přispívá k posílení sekvestrace uhlíku a jeho dlouhodobé ukládání v dřevní hmotě.

6. Zaměření

Podpora je zacílena na vymezenou zemědělskou půdu v LPIS, která je definována jako vhodná k zalesnění (363 545 ha) a způsobilá pro přímou platbu, resp. SAPS.

7. Způsobilé výdaje

- náklady na založení lesního porostu na zemědělské půdě
- náklady na péči o založený porost včetně výchovných zásahů po dobu 5 let
- náhrada za ukončení zemědělské činnosti po dobu 10 let
- podporu nelze poskytnout na výsadbu rychle rostoucích dřevin a vánočních stromků

8. Definice žadatele

Veřejní a soukromí vlastníci a nájemci půdy a jejich sdružení.

V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Podpora na zalesnění pozemků, jejímž vlastníkem jsou veřejné orgány, kryje pouze náklady na založení lesního porostu.

Pozn.: Žadatelem nemohou být státní lesy (LČR, VLS).

9. Kritéria přijatelnosti

- Zalesnění lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Minimální výměra zalesňované zemědělské půdy je 0,5 ha, nejde-li o plochu navazující na stávající lesní pozemek.
- Zalesnění bude provedeno na základě projektu stanovištně vhodnými druhy dřevin.

Pozn. Projekt na zalesnění je podmíněn schválením odborným lesním hospodářem, v oblastech Natura 2000 také schválením orgánu ochrany přírody.

- Pozemek, který žadatel hodlá zalesnit na vymezeném území vhodném k zalesnění, musí být evidován v LPIS minimálně po dobu 1 roku.
- Na pozemek, který bude zalesňován, musí žadatel předložit rozhodnutí o převedení do pozemků určených pro plnění funkcí lesa dle platné národní legislativy.
- Podpora je u vlastníků s vlastnictvím lesních pozemků nad 50 ha, resp. s lesním hospodářským plánem podmíněna předložením relevantních údajů z lesního hospodářského plánu nebo rovnocenného nástroje o souladu s udržitelným obhospodařováním lesů vymezeným ministerskou konferencí o ochraně lesů v Evropě v roce 1993. Zajištěno projektem zalesnění.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření.

10. Výběrová kritéria

Nejsou definována.

11. Typ a výše podpory

Podpora na zalesňování zemědělské půdy se poskytuje jako paušální platba ve výši XXX EUR/ha [xxx Kč/ ha] vymezené zemědělské půdy.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů.

Míra podpory bude stanovena v souladu s pravidly veřejné podpory (po jejich revizi) a v návaznosti na oznámení opatření Evropské komisi v souladu s čl. 108 SFEU.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Bude doplněna kalkulace plateb

V souladu s nařízením o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/2013 je podpora stanovena pro:

- a) náklady na založení
- b) roční prémii jako příspěvek na krytí nákladů na péči
- c) roční prémii jako příspěvek na krytí ušlých příjmů

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

Definice určité velikosti (zemědělských) podniků, jejichž podpora bude podmíněna předložením lesního hospodářského plánu nebo rovnocenného nástroje

Popis projektu zalesnění.

V roce 2014 budou hrazeny pouze staré závazky podle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a nařízení Rady (ES) č. 1257/1999.

Žadatel na zemědělských pozemcích musí hospodařit v souladu s GAEC a SMR.

Žadatel se zavazuje plnit podmínky opatření po dobu závazku.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet podpořených žadatelů	
	Výměra zalesněných ha	
Výsledek	Podíl zalesněné plochy pod závazkem	

1. Název opatření

Opatření: Předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a katastrofickými událostmi a obnova poškozených lesů

Podopatření: Zavádění preventivních opatření v lesích

Podopatření: Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Záměr a) Obnova lesních porostů po kalamitách

Záměr b) Odstraňování škod způsobených povodněmi

Kód opatření: 8.5

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 21 odst. 1 c), čl. 24 odst. 1 a) a d) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Zavádění preventivních opatření v lesích

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivý a pesticidy a prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Zavádění preventivních opatření v lesích

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivý a pesticidy.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (cíl SZP)

4. Členění opatření

Podopatření: Zavádění preventivních opatření v lesích

Podopatření: Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Záměr a) Obnova lesních porostů po kalamitách

Záměr b) Odstraňování škod způsobených povodněmi

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Prispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.

Specifické cíle:

Zavádění preventivních opatření v lesích

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Operativní cíl:

Podpora území postiženého kalamitními jevy a povodněmi.

6. Zaměření

Opatření je zacíleno na PUPFL, které zároveň splňují definici lesa dle evropské legislativy, na území celé ČR (mimo Prahu) (cca 2,6 mil. ha) a vodní toky, popř. jejich části a vodní útvary, které bezprostředně sousedí výše uvedenými pozemky a jsou ve správě subjektu hospodařícího v lesích.

Zavádění preventivních opatření v lesích

Opatření má podpořit realizaci preventivních opatření před povodňovými situacemi a nepřímo tímto také podpořit následné snížení rozsahu škod způsobených těmito extrémními jevy.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Obnova po uznaných kalamitách je očekávaná na ploše řádově tisíců hektarů.

7. Způsobilé výdaje

Podpora v rámci tohoto opatření se neposkytuje k uhrazení ušlých příjmů v důsledku přírodní katastrofy.

- Projektová dokumentace.

Zavádění preventivních opatření v lesích

- Výstavby a opravy retenčních nádrží a objektů hrazení bystřin.
- Preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, např. zkapacitnění koryta vodního toku, stabilizace koryta, zabezpečení břehů.
- Protierozní opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích – např. hrazení a stabilizace strží, zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Záměr a) Obnova lesních porostů po kalamitách

- Odstraňování poškozených lesních porostů ve stáří do 40 let po kalamitách určených k rekonstrukci.
- Příprava ploch po kalamitních těžbách před zalesněním (např. odstranění vývratových koláčů, naorávání, zraňování, terénní úpravy, chemická příprava půdy).
- Umělá obnova sadbou a sítí na plochách po kalamitních těžbách.
- Ochrana založených porostů.

Záměr b) Odstraňování škod způsobených povodněmi

- Odstraňování škod způsobených povodněmi nebo přívalovými dešti na malých vodních tocích a v jejich povodích - sanace břehových nátrží a výmolů, odstranění povodňových nánosů z koryt vodních toků, průtočných nádrží a přilehlých pozemků, odstranění povodňových nánosů v povodí vodních toků, usměrnění koryta vodního toku, oprava poškozených vodních děl (např. hrází).
- Odstraňování škod způsobených povodněmi nebo přívalovými dešti na objektech hrazení bystřin a hrazení a stabilizace strží, na lesních cestách a souvisejících objektech.

8. Definice žadatele

Soukromí a veřejní vlastníci a nájemci lesa a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Pozn.: Žadatelem mohou být státní lesy (LČR, VLS).

9. Kritéria přijatelnosti

- Podpora je u vlastníků s vlastnictvím lesních pozemků nad 50 ha, resp. s lesním hospodářským plánem podmíněna předložením relevantních údajů z lesního hospodářského plánu nebo rovnocenného nástroje o souladu s udržitelným obhospodařováním lesů vymezeným ministerskou konferencí o ochraně lesů v Evropě v roce 1993.

Zavádění preventivních opatření v lesích.

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy na PUPFL definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy, na vodních tocích, popř. jejich částech a vodních útvech bezprostředně přiléhajících k výše uvedeným pozemkům, které jsou ve správě subjektu pověřeného hospodařením v lesích.

- Způsobilé operace musí být v souladu s plánem na ochranu lesů, který vypracují členské státy.
- U lesnických podniků nad určitou rozlohu je podpora podmíněna předložením lesního hospodářského plánu/osnovy s podrobným rozvedením cílů v oblasti prevence.
- Žadatel doloží souhlasné stanovisko MŽP.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Záměr a) Obnova lesních porostů po kalamitách

- Podpora je podmíněna úředním uznáním výskytu přírodní katastrofy ze strany příslušných orgánů veřejné správy, a rovněž skutečnosti, že tato katastrofa nebo opatření přijatá v souladu se směrnicí 2000/29/ES za účelem eradikace nebo zabránění dalšímu šíření choroby rostlin nebo škůdce zapříčinila zničení nejméně 20 % příslušného lesního potenciálu.
- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy na lesních pozemcích definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy.
- Jedná se o kalamity způsobené abiotickými vlivy, tj. klimatickými a dalšími faktory (bořivý vítr, přívalové deště a povodňové situace, mokrý sníh, požáry, sucho apod.).
- Minimální způsobilá výměra u obnovy lesního porostu po kalamitě je 0,5 ha.
- Žadatel doloží standardizované stanovisko potvrzující kalamitní rozsah poškození způsobeného abiotickými vlivy.
- Při obnově nelze využít výjimku odst. 3 § 10 vyhlášky č. 84/1996 Sb., podle které lze v určitých případech u obnovy po nahodilých těžbách snížit minimální podíl MZD.

Záměr b) Odstraňování škod způsobených povodněmi

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy na PUPFL definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy, na lesních cestách nebo na vodních tocích, popř. jejich částech a vodních útvarech bezprostředně přiléhajících k výše uvedeným pozemkům, které jsou ve správě subjektu pověřeného hospodařením v lesích.
- Podpora je podmíněna úředním uznáním výskytu přírodní katastrofy ze strany příslušných orgánů veřejné správy, a rovněž skutečnosti, že tato katastrofa nebo opatření přijatá v souladu se směrnicí 2000/29/ES za účelem eradikace nebo zabránění dalšímu šíření choroby rostlin nebo škůdce zapříčinila zničení nejméně 20 % příslušného lesního potenciálu.
- Jedná se o kalamity způsobené abiotickými vlivy, tj. klimatickými a dalšími faktory (povodňové situace).
- Žadatel doloží potvrzení vodoprávního úřadu o výskytu povodně. V dokumentu musí být uvedena časová identifikace povodně a škody či závady, jejichž odstranění je předmětem projektu. Datum průběhu povodně nesmí být starší 2 let od data podání žádosti o dotaci.

10. Výběrová kritéria

- Požadovaná míra podpory.
- Převažující kategorie lesa.

Zavádění preventivních opatření v lesích

- Plocha povodí, kterou úprava řeší.

Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Záměr a) Obnova lesních porostů po kalamitách

- Výše škod na lesním potenciálu.

Záměr b) Odstraňování škod způsobených povodněmi

- Plocha povodí, kterou úprava řeší.

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 100 % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

Míra podpory bude stanovena v souladu s pravidly veřejné podpory (po jejich revizi) a v návaznosti na oznámení opatření Evropské komisi v souladu s čl. 108 SFEU.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

U podopatření Zavádění preventivních opatření v lesích na úrovni resortu MZe doplňkovost s podporami vyplácenými podle § 35 Lesního zákona na protipovodňová opatření ve veřejném zájmu a národními dotacemi. Doplňkovost s OPŽP.

U podopatření Obnova lesního potenciálu záměr a) na úrovni resortu MZe/krajů možná doplňkovost s podporami vyplácenými na obnovu lesních porostů. Podpora z PRV bude cílena na obnovu po kalamitních situacích, podpora z krajských dotací bude cílena na obnovu v rámci běžného hospodaření v lesních porostech. Nutno stanovit rozhraní u tohoto opatření a opatření podle čl. 26 „Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin“. Opatření budou implementována pouze v případě eliminace veškerých překryvů.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet podpořených aktivit	
	Počet podpořených podniků	
	Výše vyplacených podpor	
Výsledek	Podíl podpořených aktivit/podniků	

1. Název opatření

Opatření: Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů

Podopatření: 1. Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
2. Neproduktivní investice v lesích
3. Přeměna porostů náhradních dřevin

Kód opatření: 8.6

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 22 odst. 1 písm. d), čl. 25 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1 Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.2 Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

Neproduktivní investice v lesích

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

Přeměna porostů náhradních dřevin

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy.

3.3 Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (cíl SZP)

4. Členění opatření

Podopatření: 1. Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
2. Neproduktivní investice v lesích
3. Přeměna porostů náhradních dřevin

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Prispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.

Specifické cíle:

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Neproduktivní investice v lesích

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Přeměna porostů náhradních dřevin

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Operativní cíl:

Podpořit zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty ekosystému.

6. Zaměření

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Opatření je zacíleno na lesní pozemky definované dle zákona o lesích a evropské legislativy na území celé ČR (mimo Prahu). Opatření je zaměřeno na podporu ochrany melioračních a zpevňujících dřevin od doby výsadby do stádia zajištění. Opatření přispěje k zajištění plnění mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů. V rámci celé České republiky se jedná o plochu ochráněných kultur v rozsahu 10 tis. ha/rok, což představuje přibližně 3 500 km oplocení ročně.

Neproduktivní investice v lesích

Opatření je zacíleno na PUPFL, které zároveň splňují definici lesa dle evropské legislativy na území celé ČR (mimo ZCHÚ, oblasti Natura 2000 a Prahu). Opatření je zaměřeno na podporu zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností pro posílení úrovně hospodaření při využití společenského potenciálu lesů. Opatření bude cíleno na lesní porosty se zvýšenou rekreační funkcí.

Přeměna porostů náhradních dřevin

Opatření je zacíleno na lesní pozemky definované dle zákona o lesích a evropské legislativy na území lesních porostů náhradních dřevin v imisních oblastech A nebo B (více jak 20 tis. ha lesa) stanovených dle vyhlášky č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí.

7. Způsobilé výdaje

- Projektová dokumentace.

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

- Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin při založení porostu - částečná úhrada nákladů na mechanickou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin.

Neproduktivní investice v lesích

- Opatření k posílení rekreační funkce lesa (značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů a významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, apod.).
- Opatření k usměrňování návštěvnosti území (zřizování parkovacích míst, odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, apod.).
- Opatření k údržbě lesního prostředí (zařízení k odkládání odpadků apod.), opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (např. mostky, lávky, zábradlí, stupně, apod.).
- Nákup pozemků maximálně do částky odpovídající 10 % celkových způsobilých výdajů.

Přeměna porostů náhradních dřevin

- Snížení zakmenění nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy.
- Příprava ploch před zalesněním - mechanická a chemická přípravy půdy včetně rozhrnování valů.
- Umělá obnova sadbou.
- Hnojení lesních dřevin při výsadbě.
- Ochrana založeného porostu.

8. Definice žadatele

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Soukromí a veřejní vlastníci lesa a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení. Žadatelem nemohou být státní podniky.

Pozn.: Žadatelem nemohou být státní podniky (LČR, VLS).

Neproduktivní investice v lesích

Soukromí a veřejní vlastníci lesa a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Pozn.: Žadatelem mohou být státní lesy (LČR, VLS).

Přeměna porostů náhradních dřevin

Soukromí a veřejní vlastníci lesa a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Pozn.: Žadatelem mohou být státní lesy (LČR, VLS).

9. Kritéria přijatelnosti

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy na lesních pozemcích definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy.
- Podpora je u vlastníků s vlastnictvím lesních pozemků nad 50 ha, resp. s lesním hospodářským plánem podmíněna předložením relevantních údajů z lesního hospodářského plánu nebo rovnocenného nástroje o souladu s udržitelným obhospodařováním lesů vymezeným ministerskou konferencí o ochraně lesů v Evropě v roce 1993.

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

- Ochranu lze zavádět pouze pro meliorační a zpevňující dřeviny vysazené v souladu s projektem zalesnění.
- Zastoupení MZD na ochranné ploše 100 % v době realizace projektu.
- Zastoupení MZD do doby udržitelnosti projektu neklesne pod 80 % životaschopných jedinců dle projektu zalesnění.

Přeměna porostů náhradních dřevin

- Projekt musí být realizován na území České republiky kromě hlavního města Prahy na lesních pozemcích definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy, které jsou ve správě subjektu pověřeného hospodařením v lesích.
- Pozemky, na kterých je projekt realizován, se nacházejí v pásmu ohrožení imisemi A nebo B dle vyhlášky č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí.
- Porostní skupina, na které lze realizovat projekt splňuje následující kritéria:
- Stanovené zastoupení náhradních dřevin (*Picea pungens*, *Betula* spp., *Larix* spp.), aktuální věk maximálně 40 let.
- Žadatel doloží standardizované stanovisko potvrzující splnění dvou výše uvedených kritérií.
- Podpora je podmíněna úředním uznáním, že se jedná o lesní porosty s podílem náhradních dřevin nad 20 % z celkového podílu dřevin.

10. Výběrová kritéria

Požadovaná míra podpory.

Neproductivní investice v lesích

Projekt je realizován v lesích s určitou převažující funkcí.

Přeměna porostů náhradních dřevin

Třída zastoupení náhradních dřevin.

11. Typ a výše podpory

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

Míra podpory bude stanovena v souladu s pravidly veřejné podpory (po jejich revizi) a v návaznosti na oznámení opatření Evropské komisi v souladu s čl. 108 SFEU.

Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 50 % způsobilých výdajů.

Neproduktivní investice v lesích

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 100 % způsobilých výdajů.

Přeměna porostů náhradních dřevin

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 100 % způsobilých výdajů.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek**14. Doplnkové informace specifické pro opatření**

Na úrovni resortu MZe/krajů možná doplňkovost s podporami vyplácenými na obnovu lesních porostů a obnovu lesů v imisních oblastech.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Hodnota
Výstup	Počet podpořených aktivit	
	Počet podpořených podniků	
	Výše vyplacených podpor	
Výsledek	Podíl podpořených aktivit/podniků	

1. Název opatření

Opatření: Investice do lesů

Podopatření: 1. Lesnická infrastruktura

2. Technika a technologie pro lesní hospodářství

3. Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

4. Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Kód opatření: 4.3, 8.7

2. Právní základ pro poskytování podpory

Lesnická infrastruktura

- a) čl. 17 odstavec 1 c) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

Technika a technologie pro lesní hospodářství

- a) čl. 21 e) a čl. 26 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *Bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

- a) čl. 21 e) a čl. 26 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

- a) čl. 21 e) a čl. 26 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Lesnická infrastruktura

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2C zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2C zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2C zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2C zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Lesnická infrastruktura

Prioritní oblast 4C obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Prioritní oblast 4C obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím

Prioritní oblast 5C podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Prioritní oblast 4C obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Prioritní oblast 6A podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech

Prioritní oblast 5C podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Lesnická infrastruktura

Opatření přispěje k průřezovému cíli životní prostředí tím, že bude zmírňovat erozi půdy na lesních cestách.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Opatření přispěje k průřezovému cíli životní prostředí, tím že bude podporovat přírodě šetrné technologie.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Opatření přispěje k průřezovému cíli klimatické změny a životní prostředí tím, že bude snižovat energetickou náročnost provozů a bude podporovat moderní technologie.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Opatření přispěje k průřezovému cíli klimatické změny a životní prostředí tím, že bude snižovat energetickou náročnost provozů a bude podporovat moderní technologie.

4. Členění opatření

Podopatření:

- Lesnická infrastruktura
- Technika a technologie pro lesní hospodářství
- Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost
- Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Přispět k dosažení konkurenceschopného lesnictví (všechna podopatření)

Specifické cíle:

Lesnická infrastruktura

Zvýšit konkurenceschopnost lesního hospodářství a /nebo dřevozpracujících podniků a trvale udržitelného hospodaření v lesích.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících s lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou a zvládnutí problémů souvisejících s erozí.

Zpřístupnit porosty jak pro hospodářské účely, tak pro účely ochrany lesa a rekreaci.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Zvýšit konkurenceschopnost lesního hospodářství.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Zvýšit konkurenceschopnost lesního hospodářství.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Zvýšit konkurenceschopnost dřevozpracujících podniků.

Podpořit využívání energie z obnovitelných zdrojů při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v lesnictví.

Operativní cíl:

Lesnická infrastruktura

Podpořit rekonstrukce a budování lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Podpořit investice do strojů a technologií využívaných v lesním hospodářství.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Podpořit investice do strojů a technologií využívaných při produkci reprodukčního materiálu lesních dřevin.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Podpořit investice do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování surovin (přidávání hodnoty).

Podpořit využívání energie z obnovitelných zdrojů.

6. Zaměření

Lesnická infrastruktura

Opatření se zaměřuje na podporu rekonstrukcí a budování lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Budování kvalitních lesních cest zároveň přispívá ke zmírnění následků eroze v lesích.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Opatření se zaměřuje na podporu strojů a technologií využívaných v lesním hospodářství. Prioritně se budou podporovat ty stroje, které jsou šetrné k životnímu prostředí.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Opatření se zaměřuje na podporu strojů a technologií využívaných při produkci reprodukčního materiálu lesních dřevin. Hlavním cílem tohoto opatření je snížení časové a energetické náročnosti činností spojených s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a zvýšení ekonomické životaschopnosti a konkurenceschopnosti školkařských subjektů.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Opatření se zaměřuje na podporu strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování surovin (přidávání hodnoty), zároveň přispěje k tvorbě nových pracovních míst.

7. Způsobilé výdaje

Lesnická infrastruktura

- investice, které souvisejí s rekonstrukcí a výstavbou lesních cest včetně souvisejících objektů a technického vybavení
- projektová dokumentace
- nákup pozemků maximálně do částky odpovídající 10 % celkových způsobilých výdajů

Technika a technologie pro lesní hospodářství

- stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování
- stroje ke zpracování potěžebních zbytků
- stroje pro přípravu půdy před zalesněním

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

- stroje potřebné na přípravu půdy a péči o půdu
- speciální stroje pro školkařskou výrobu prostokořenného sadebního materiálu
- speciální technologická zařízení pro výrobu krytokořenného sadebního materiálu

- závlahové systémy
- dočasná úložiště vyzvednutého sadebního materiálu

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

- výstavba či modernizace provozu na zpracování lesnických produktů, včetně zůstatkové biomasy pro energetické a jiné účely - stavba a technologické vybavení (včetně software a nákupu licence)
- nákup pozemků maximálně do částky odpovídající 10 % celkových způsobilých výdajů náklady na zadávací řízení
- projektová dokumentace

8. Definice žadatele

Lesnická infrastruktura

Fyzické nebo právnické osoby, sdružení s právní subjektivitou, obce nebo jejich svazky, **hospodařící v lesích, které** jsou ve vlastnictví nebo v nájmu: soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, krajů, obcí nebo jejich svazků.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Fyzické nebo právnické osoby, sdružení s právní subjektivitou, obce nebo jejich svazky, hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví nebo v nájmu: soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, krajů, obcí nebo jejich svazků.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Fyzické nebo právnické osoby, které se zabývají pěstováním sadebního materiálu lesních dřevin určeného pro umělou obnovu lesa a zalesňování, popřípadě pro lesnické rekultivace, výsadbu lesních dřevin na zemědělskou půdu a ozeleňování krajiny.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Fyzické nebo právnické osoby podnikající v lesnictví nebo souvisejícím odvětví, které splňují definici mikro, malého, nebo středního podniku.

9. Kritéria přijatelnosti

Lesnická infrastruktura

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření.
- *Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané opatření pouze jednu žádost.*

Technika a technologie pro lesní hospodářství

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření.

- Žadatel je vlastníkem/nájemcem lesních pozemků a hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu nebo převzaté platné lesní hospodářské osnovy, a to na minimální výměře 3 ha.
- *Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané opatření pouze jednu žádost.*
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu s cost-benefit analýzou a dalším vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření.
- Žadatel má platnou licenci dle zákona č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), ve znění pozdějších předpisů)
- Žadatel je evidován v systému evidence reprodukčního materiálu (ERMA) jako provozovatel školkařské činnosti.
- *Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané opatření pouze jednu žádost.*
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu s cost-benefit analýzou a dalším vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření.
- Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním. Za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary (např. výroba řeziva a jeho základní opracování).
- *Žadatel může v jednom kole příjmu žádostí podat na dané opatření pouze jednu žádost*
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu s cost-benefit analýzou a dalším vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova.

10. Výběrová kritéria

Lesnická infrastruktura

- projekt je zaměřen na výstavbu nové cesty
- realizací projektu dojde ke zvýšení kategorie lesní cesty/ vyšší potenciál využití (podle zásoby zpřístupněných lesních porostů)
- lesní cesta navazuje nebo vyúsťuje na stávající cestní síť typu 1L či 2L nebo jinou nelesní cestu obdobných parametrů
- součástí projektu je protierozní opatření
- součástí projektu jsou informační cedule pro záchranný integrovaný systém

Technika a technologie pro lesní hospodářství

- snížení provozních nákladů
- velikost investice v závislosti na velikosti obhospodařovaného lesního majetku
- podíl rozlohy lesních pozemků (ha) uvedené v LHP/LHO vůči celkové rozloze obhospodařovaných zemědělských pozemků evidovaných v LPIS

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

- snížení provozních nákladů
- velikost investice v závislosti na velikosti podniku/ha produkční plochy
- podpora intenzivní technologie výroby krytokořenného sadebního materiálu metodou „vzdušný stříh“

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

- snížení provozních nákladů
- vytvoření nových pracovních míst

11. Typ a výše podpory

Lesnická infrastruktura

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše ... % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů.

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 50 % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů.

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše ... % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů.

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 50 % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Všechny podmínky v opatření jsou stanoveny na základě legislativních požadavků a formulovány tak, aby byly jasné a jednoznačné. V národním prováděcím dokumentu bude ke každé z podmínek stanoven způsob jejího naplnění a prokázání žadatelem a rovněž postup ověření a kontroly Platební agenturou. V maximální možné míře bude dodržována zásada nezatěžovat žadatele nadměrnými administrativními požadavky, např. využitím existujících informačních systémů.

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

15. Kvantifikované cíle

Lesnická infrastruktura

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet subjektů s podporou pro lesnickou infrastrukturu (4.3)	
	Počet projektů na investice do lesnické infrastruktury (4.3)	
	Celkové investice (4.3)	
	Celkové veřejné výdaje (4.3)	
Výsledek	Celková délka rekonstruovaných cest	
	Celková délka nově postavených cest	
	Celková plocha zpřístupněných lesních porostů	
	Hustota lesní dopravní sítě	
	Bude doplněn specifický výsledkový indikátor k cíli zvýšení konkurenceschopnosti lesnických podniků	

Technika a technologie pro lesní hospodářství

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet subjektů s podporou na investice do lesnických technologií (8.7)	
	Počet projektů na investice do lesnických technologií (8.7)	
	Celkové investice (8.7)	
	Celkové veřejné výdaje (8.7)	
Výsledek	Bude doplněn vhodný ekonomický ukazatel ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků	

Stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
výstup	Počet subjektů s podporou na investice do lesnických technologií (8.7)	
	Počet projektů na investice do lesnických technologií (8.7)	
	Celkové investice (8.7)	
	Celkové veřejné výdaje (8.7)	
výsledek	Bude doplněn vhodný ekonomický ukazatel ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků	

Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
výstup	Počet subjektů s podporou na investice do zpracování/marketingu lesnických produktů (8.7)	
	Počet projektů na investice do zpracování/marketingu lesnických produktů (8.7)	
	Celkové investice (8.7)	
	Celkové veřejné výdaje (8.7)	
výsledek	Bude doplněn vhodný ekonomický ukazatel ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků –	
	Počet vytvořených pracovních míst	

1. Název opatření

Opatření: Agroenvironmentálně-klimatické opatření

Podopatření:

1. Integrovaná produkce ovoce
2. Integrovaná produkce révy vinné
3. Integrovaná produkce zeleniny
4. Ošetřování travních porostů
5. Zatravňování orné půdy
6. Pěstování mezipločin
7. Biopásky
8. Ochrana čejky chocholaté

Pozn.: Zkratka AECEM v textu označuje agronevironmentálně-klimatické opatření

Kód opatření: 10.1

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 28 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013;
- b) *článek 7 a 9 delegovaného aktu*

V roce 2014 budou hrazeny pouze staré závazky podle čl. 36 a) bodu iv) nařízení Rady (ES) 1698/2005.

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1 Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy a prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.2 Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5E podpora ukládání a pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví.

3.3 Příspěvek k průřezovým cílům

Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů.

Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik.

4. Členění opatření

Podopatření integrovaná produkce ovoce

Podopatření integrovaná produkce révy vinné

Podopatření integrovaná produkce zeleniny

Podopatření ošetřování travních porostů

Podopatření zatravňování orné půdy

Podopatření pěstování meziplojin**Podopatření biopásy****Podopatření ochrana čejky chocholaté****5. Cíle opatření****Celkový cíl:**

Přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy, pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Operativní cíle:

Zachovat podíl plochy obhospodařované v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření cílených na biodiverzitu. Zvýšit podíl plochy obhospodařované v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření cílených na management vody. Zvýšit podíl plochy obhospodařované v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření cílených na ochranu půdy. Zachovat podíl plochy obhospodařované v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření, které přispívají k sekvestraci uhlíku.

Zachování, případně zvýšení počtu podniků a obhospodařované plochy zemědělské půdy se závazkem v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření.

6. Zaměření

Opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření se živinami a prostředky na ochranu rostlin, úpravy operací na půdě a struktury plodin/kultur ve prospěch složek životního prostředí.

Podopatření jsou cílena na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy a určitou kulturu (Integrovaná produkce, Biopásy). Podopatření Ošetřování travních porostů je cíleno jak do volné krajiny, tak do oblastí zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, Natura 2000 a na vymezené plochy s cennými biotopy mimo výše uvedená území s vyšší přírodní hodnotou. Podopatření Zatravňování orné půdy bude omezeno jen na vybrané plochy orné půdy, jako jsou erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti dusičnany nebo zvláště chráněná území. Podopatření Pěstování meziplojin je cíleno jen na ornou půdu ve zranitelných oblastech dusičnany nebo do ochranných pásem vodních zdrojů. Podopatření Ochrana čejky chocholaté bude zaměřeno pouze na vymezená hnízdiště čejky na orné půdě.

Očekávaná celková rozloha pod opatřeními: 989 080 ha

Podopatření	Možný rozsah	Očekávaný rozsah	Cílenost
Integrovaná produkce ovoce	17 900 ha	11 456 ha	Sady

Integrovaná produkce révy vinné	19 000 ha	11 472 ha	Vinice
Integrovaná produkce zeleniny	12 600 ha	6 082 ha	Orná půda
Ošetřování travních porostů	977 000 ha	861 070 ha	Travní porosty
Zatrávňování orné půdy	267 000 ha	39 000 ha	Orná půda
Pěstování mezipločin	92 500 ha	55 000 ha	Orná půda
Biopásy	8 000 ha	4 000 ha	Orná půda
Ochrana čejky chocholaté	4 000 ha	1 000 ha	Orná půda

7. Způsobilé výdaje

- Za způsobilý výdaj může být v rámci AEEM považováno dobrovolné provádění podmínek jdoucích nad baseline AEEM v rámci jednoho či více AEEM závazků.
- Způsobilé výdaje jsou stanoveny na základě dodatečných nákladů a ušlých příjmů vznikajících v důsledku přijatých závazků.
- Při stanovení způsobilých výdajů AEEM je vyloučeno dvojí financování vzhledem k stanoveným zemědělským postupům příznivým pro klima a životní prostředí podle čl. 43 nařízení č. 1307/2013.
- Při stanovení způsobilých výdajů AEEM je vyloučeno dvojí financování vzhledem k závazkům podporovaným v rámci opatření Ekologické zemědělství podle čl. 29 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013.

8. Definice žadatele

Příjemcem podpory jsou uživatelé půdy evidované v LPIS, kteří se dobrovolně zaváží k provádění podmínek v rámci jednoho či více AEEM závazků.

9. Výběrová kritéria

Nejsou definována

10. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako účelová platba poskytovaná na hektar oprávněné plochy evidované v LPIS.

Kalkulace platby zahrnuje 100 % ze způsobilých výdajů. Míra podpory může být snížena.

Platby budou stanoveny s ohledem na maximální částky stanovené v příloze II nařízení č. 1305/2013 o podpoře rozvoje venkova z EZFRV. V jednom případě je využita možnost, že maximální částky mohou být v řádně odůvodněných případech zvýšeny s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

Podopatření	Titul	Výše platby
Integrovaná produkce ovoce	-	
Integrovaná produkce révy vinné	Základní ochrana vinic	
	Nadstavbová ochrana vinic	
Integrovaná produkce zeleniny	-	
Ošetřování travních porostů	Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	
	Mezofilní a vlhkomilné louky – hnojená varianta	
	Mezofilní a vlhkomilné louky – nehnojená varianta	
	Horské a suchomilné louky – hnojená varianta	
	Horské a suchomilné louky – nehnojená varianta	
	Trvale podmáčené a rašelinné louky	
	Ochrana modrásků	
	Ochrana chřástala polního	
	Suché stepní trávníky a vřesoviště	
	Druhově bohaté pastviny	
Zatravňování orné půdy	Zatravňování orné půdy- běžná směs	
	Zatravňování orné půdy - druhově bohatá směs	
	Zatravňování orné půdy regionální směsí	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru běžná směs	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru - druhově bohatá směs	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru - regionální směs	
	Zatravňování drah soustředěného odtoku	
Pěstování meziplovin	-	
Biopásy	Krmné biopásy	
	Trávobylinné biopásy	
	Nektarodárné biopásy	
Ochrana čejky chocholaté	-	

11. Rozpočet

bude doplněno

12. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Výpočet platby – bude doplněno

13. Doplnkové informace specifické pro opatření

13.1. Společné podmínky pro všechna podopatření

- Délka závazku AECM:
 - Závazky budou uzavírány jako pětileté.
 - Závazky navazující na pětiletý závazek mohou být uzavřeny i na kratší dobu než pět let. Toto nelze uplatnit u podopatření Zatravňování orné půdy.
- Baseline AECM:
 - cross compliance (Hlava VI, kapitola 1 nařízení č. 1306/2013 (horizontální nařízení),
 - minimální zemědělská činnost (čl. 4 odst. 1 písm. c) druhá a třetí odrážka nařízení č. 1307/2013 (přímé platby),
 - minimální požadavky na hnojiva,
 - minimální požadavky na přípravky na ochranu rostlin,
 - další závazné požadavky stanovené vnitrostátními předpisy.
- Přezkum závazků AECM:
 - V případě změny některé z částí baseline bude přezkoumán dopad na AECM. Závazky AECM se v případě prokázaného dopadu přizpůsobí. Příjemci podpory AECM, který po přizpůsobení závazku AECM, oznámí, že je pro něj úprava nepřijatelná, bude závazek AECM ukončen. V takovém případě však nebude po příjemci podpory požadováno vrácení již poskytnuté dotace.
- Poradenství/vzdělávání v AECM:
 - Žadatelům v AECM budou vhodnou formou poskytnuty informace k plnění závazku.
- Změna plochy se závazkem AECM :
 - U podopatření Integrovaná produkce zeleniny a Pěstování mezplodin může docházet k meziroční změně plochy pod závazkem v souvislosti se střídáním plodin v osevním postupu.
- Přeměna závazku v AECM:
 - V průběhu období závazku AECM lze u některých závazků povolit jejich přeměnu v jiný závazek. Toto se týká přeměny závazků:
 - v podopatření Ošetřování travních porostů – přeměna na jiný závazek pouze v rámci podopatření,
 - v podopatření Integrovaná produkce ovoce – přeměna na závazek v opatření Ekologické zemědělství,
 - v podopatření Integrovaná produkce révy vinné – přeměna na závazek v opatření Ekologické zemědělství,
 - v podopatření Integrovaná produkce zeleniny – přeměna na závazek v opatření Ekologické zemědělství,
 - v AECM – zalesnění plochy v opatření Zalesňování a zakládání lesů.

13.2. Podopatření Integrovaná produkce ovoce

Charakteristika podopatření

Integrovaná produkce ovoce je komplexní systém hospodaření v sadech s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí. V podopatření je vyloučeno souběžné pěstování v systému konvenčním a integrovaném u jednoho zemědělce.

Cílem je podpora hospodaření šetrného ke složkám životního prostředí a poskytujícího základ pro produkci kvalitního ovoce zabezpečujícího nejvyšší požadavky na bezpečnost potravin.

Podopatření je zaměřeno na ovocné sady evidované v LPIS, kde se pěstují vybrané druhy ovocných stromů, nebo keřů.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra ovocných sadů evidovaných v LPIS je 0,5 ha.

Závazky podopatření

Závazky podopatření jsou stanoveny takto:

- nepoužívat stanovené účinné látky v přípravcích na ochranu rostlin,
- neaplikovat herbicidy v meziřadí ovocného sadu,
- provést každoročně ve stanoveném termínu (do 15.8.) mechanickou údržbu meziřadí a manipulačních prostor sadu,
- provést každoročně řez ovocných stromů (1.6.–15.8.) a keřů (1.5.–30.6.) a ořezanou nadrcenou hmotu rovnoměrně rozprostřít po ploše sadu ve stanoveném termínu (do 15.8.),
- provést minimálně jednou za období závazku rozboru půdy za účelem stanovení obsahu vybraných prvků,
- provést každoročně rozbor ovoce za účelem stanovení obsahu vybraných prvků,
- provést každoročně vyhodnocení údajů z monitoringu meteorologických ukazatelů a škodlivých organismů, absolvovat každoročně školení k rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce v minimálním stanoveném rozsahu.

Doplňkové podmínky podopatření

Doplňkové podmínky podopatření jsou stanoveny takto:

- zajistit minimální stanovenou hustotu stromů/keřů v sadech (jádroviny - min. 600 ks/ha, peckoviny – min. 400 ks/ha, bobuloviny – min. 200 ks/ha)
- provést každodenně ve stanoveném období (1.3.–30.9.) monitoring vybraných meteorologických ukazatelů,
- provést každodenně ve stanoveném období (1.3.–30.9.) monitoring škodlivých organismů.

13.3. Podopatření Integrovaná produkce révy vinné

Charakteristika podopatření

Charakteristika podopatření

Integrovaná produkce révy vinné je komplexní systém hospodaření ve vinicích s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí. V podopatření je vyloučeno souběžné pěstování v systému konvenčním a integrovaném u jednoho zemědělce. Cílem je podpora hospodaření šetrného ke složkám životního prostředí a poskytujícího základ pro produkci kvalitní révy vinné zabezpečující nejvyšší požadavky na bezpečnost potravin.

Podopatření je zaměřeno na vinice evidované v LPIS a je rozděleno na dva tituly:

- Základní ochrana vinic.
- Nadstavbová ochrana vinic.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra vinic evidovaných v LPIS je 0,5 ha.

13.3.1. Titul Základní ochrana vinic

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- nepoužívat stanovené účinné látky v přípravcích na ochranu rostlin,
- provést pouze omezený počet aplikací přípravků na ochranu rostlin proti plísni révové (max. roční počet aplikací 8, max. počet aplikací za závazek 30),
- provést pouze omezený počet aplikací přípravků na ochranu rostlin proti padlí révy (max. roční počet aplikací 8, max. počet aplikací za závazek 30),
- používat proti obalečům pouze stanovené postupy ochrany vinice (biologická ochrana nebo vybrané účinné látky),
- používat proti roztočům pouze stanovené postupy ochrany vinice (nevztahuje se na výsadby mladší 3 let),
- provést pouze omezený počet aplikací herbicidů v příkmenném pásu vinice (max. roční počet aplikací 2),
- neprovádět aplikaci herbicidů v meziřadí,
- provést každoročně ve stanoveném termínu mechanickou údržbu meziřadí a manipulačních prostor vinice (do 15.8.),
- provést každoročně prosvětlení révy provést každoročně prosvětlení révy ve stanoveném termínu (1.6.-30.9.),
- založit nejpozději ve třetím roce závazku minimálně v každém druhém meziřadí porost stanovenou směsí bylin,
- absolvovat každoročně školení k rozšíření znalostí o systému integrované produkce révy vinné v minimálním stanoveném rozsahu.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- nepoužívat ročně v průměru více jak 3 kg mědi/ha vinic,
- zajistit minimální stanovenou hustotu keřů révy vinné ve vinici (min. 1800 ks/ha).

13.3.2. Titul Nadstavbová ochrana vinic

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- nepoužívat stanovené účinné látky v přípravcích na ochranu rostlin,
- provést pouze omezený počet aplikací přípravků na ochranu rostlin proti plísni révové (max. roční počet aplikací 8, max. počet aplikací za závazek 20),
- provést pouze omezený počet aplikací přípravků na ochranu rostlin proti padlí révy (max. roční počet aplikací 8, max. počet aplikací za závazek 20),
- používat proti obalečům pouze stanovené postupy ochrany vinice (pouze biologická ochrana),

- používat proti roztočům pouze stanovené postupy ochrany vinice (nevztahuje se na výsadby mladší 3 let),
- nahradí 2 aplikace přípravků na ochranu rostlin proti plísni šedé biologickými preparáty,
- provést pouze omezený počet aplikací herbicidů v příkmenném pásu vinice (max. roční počet aplikací 2),
- neprovádět aplikaci herbicidů v meziřadí,
- provést každoročně ve stanoveném termínu mechanickou údržbu meziřadí a manipulačních prostor vinice (do 15.8.),
- provést každoročně prosvětlení révy ve stanoveném termínu (1.6.-30.9.),
- založit nejpozději ve třetím roce závazku minimálně v každém druhém meziřadí porost stanovenou směsí bylin,
- absolvovat každoročně školení k rozšíření znalostí o systému integrované produkce révy vinné v minimálním stanoveném rozsahu.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- nepoužívat ročně v průměru více jak 3 kg mědi/ha vinic,
- zajistit minimální stanovenou hustotu keřů révy vinné ve vinici (min. 1800 ks/ha).

13.4. Podopatření Integrovaná produkce zeleniny

Charakteristika podopatření

Integrovaná produkce zeleniny je komplexní systém hospodaření na orné půdě s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí. V podopatření je vyloučeno souběžné pěstování v systému konvenčním a integrovaném u jednoho zemědělce. Cílem je podpora hospodaření šetrného ke složkám životního prostředí a poskytujícího základ pro produkci kvalitní zeleniny zabezpečujícího nejvyšší požadavky na bezpečnost potravin.

Podopatření je zaměřeno na ornou půdu evidovanou v LPIS, na které bude v průběhu závazku pěstován některý ze stanovených druhů zeleniny.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha.

Závazky podopatření

Závazky podopatření jsou stanoveny takto:

- nepoužívat stanovené účinné látky v přípravcích na ochranu rostlin,
- provést minimálně jednou za období závazku rozbor půdy za účelem stanovení obsahu vybraných prvků,
- provést každoročně rozbor zeleniny za účelem stanovení obsahu vybraných prvků,
- používat pouze certifikované osivo/sadbu v minimálním stanoveném objemu.

Doplňkové podmínky podopatření

Doplňkové podmínky podopatření jsou stanoveny takto:

- provést každodenně ve stanoveném období (1.3.–30.9.) monitoring vybraných meteorologických ukazatelů,

- provést každodenně ve stanoveném období (1.3.–30.9.) monitoring škodlivých organismů,
- dodržet celkový roční limit přívodu dusíku v průměru na plochu v podopatření,
- dodržovat stanovené limity hnojení dusíkem pro jednotlivé druhy zeleniny.
- provést každoročně vyhodnocení údajů z monitoringu meteorologických ukazatelů a škodlivých organismů.

14.5 Ošetřování travních porostů

Charakteristika podopatření

Podopatření ošetřování travních porostů je zaměřeno na udržitelné obhospodařování biotopů na trvalých travních porostech.

V ČR jsou jako oblasti s vysokou přírodní hodnotou (dále jen „prioritní oblasti“) definována zvláště chráněná území (ZCHÚ), ochranná pásma národních parků (OP NP), Natura 2000 a vymezené cenné biotopy ve volné krajině. V prioritních oblastech je vhodný nadstavbový titul vymezen orgány ochrany přírody v LPIS. Toto vymezení je pro příjemce závazné. Základní titul obecná péče o extenzivní louky a pastviny může být povolen i v prioritních oblastech, ale pouze na základě souhlasu orgánu ochrany přírody uvedeného v LPIS.

Ve volné krajině, mimo prioritní oblasti, může žadatel vstoupit do základního titulu obecná péče o extenzivní louky a pastviny. Ve volné krajině lze rovněž dobrovolně zvolit některý z nadstavbových titulů pro prioritní oblasti, je-li na daném půdním bloku vymezen v LPIS.

Některé nadstavbové tituly mají v LPIS stanovené podmínky jako je termín první seče, možnost aplikace hnojiv, termín nebo možnost pastvy. Toto vymezení je pro příjemce závazné.

V určitých případech lze konkrétní podmínky údržby travních porostů (počet a termíny sečí) modifikovat na základě souhlasu orgánu ochrany přírody. Stejně tak některé činnosti, které by mohly ovlivnit charakter biotopu, jsou povoleny pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Podopatření je rozděleno na deset titulů. Jejich zaměření je specifikováno v tabulce.

Název titulu	Zaměření
Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	Volná krajina ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině pouze s povolením OOP.
Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené	ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Horské a suchomilné louky hnojené	ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině

Horské a suchomilné louky nehnojené	ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Trvale podmáčené a rašelinné louky	Volná krajina ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Ochrana modrásků	Volná krajina ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Ochrana chřástala polního	Volná krajina ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Suché stepní trávníky a vřesoviště	Volná krajina ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině
Druhově bohaté pastviny	ZCHÚ, OP NP, Natura 2000, cenné biotopy ve volné krajině

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra travních porostů evidovaných v LPIS je 2 ha.

14.5.1 Titul Obecná péče o extenzivní louky a pastviny

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- v případě údržby travního porostu pasením sekat nedopasky ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- v případě údržby travního porostu sečením provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou,
- v případě použití herbicidů provádět pouze bodovou aplikaci,
- v případě údržby travního porostu sečením na blocích nad 20 ha (bez vnitřního krajinného prvku) ponechat min. 3 až 10 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),

- zajistit minimální údržbu travního porostu (dvakrát seč s odklizem biomasy nebo pastva) ve stanovených termínech (do 31.7. a do 31.10.),
- v případě hnojení nepoužívat k hnojení upravené kaly, odpadní vody a kejdu, s výjimkou kejdy skotu,
- v případě hnojení aplikovat hnojivy ročně maximálně 95 kg N/ha půdního bloku,
- v případě hnojení aplikovat hnojivy ročně maximálně 55 kg N/ha plochy zařazené v tomto titulu,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přisev bez povolení orgánu ochrany přírody (platí pouze pro prioritní oblasti).

14.5.2 Titul Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- v případě hnojení používat k hnojení pouze hnůj anebo kompost,
- provést první seč s odklizem biomasy ve stanoveném termínu dle LPIS (do 30.6., od 15.6. do 31.7., do 31.7., od 15.7. do 31.8.),
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou,
- na blocích nad 20 ha (bez vnitřního krajinného prvku) ponechat v první seči min. 3 až 10 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- zajistit minimální údržbu travního porostu (dvakrát seč s odklizem biomasy) ve stanovených termínech (první seč - do 30.6., od 15.6. do 31.7., do 31.7., od 15.7. do 31.8., druhá seč – do 31.7.),
- v případě hnojení aplikovat hnojivy ročně maximálně 75 kg N/ha půdního bloku,
- v případě hnojení aplikovat hnojivy ročně maximálně 55 kg N/ha plochy zařazené v tomto titulu,
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) provést přepasení travního porostu nejdříve čtyři týdny po seči, přívod N pastvou není považován za aplikaci hnojiva,
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) neprovádět příkrm, neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přisev bez povolení orgánu ochrany přírody.

14.5.3 Titul Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- neaplikovat hnojiva, v případě povolení (dle LPIS) lze provádět přepasení,
- provést první seč s odklizem biomasy ve stanoveném termínu dle LPIS (do 30.6., od 15.6. do 31.7., do 31.7., od 15.7. do 31.8.),
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou,

- na blocích nad 20 ha (bez vnitřního krajinného prvku) ponechat v první seči min. 3 až 10 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- zajistit minimální údržbu travního porostu (dvakrát seč s odklizem biomasy) ve stanovených termínech (první seč - do 30.6., od 15.6. do 31.7., do 31.7., od 15.7. do 31.8., druhá seč – do 31.7.),
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) provést přepasení travního porostu nejdříve čtyři týdny po seči, přívod N pastvou není považován za aplikaci hnojiva,
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) neprovádět příkrm, neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přisev bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.5.4 Titul Horské a suchomilné louky hnojené

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- povinně aplikovat hnojivy jednou za závazek ročně maximálně 55 kg N/ha půdního bloku,
- používat k hnojení pouze hnůj anebo kompost,
- provést první seč s odklizem biomasy ve stanoveném termínu dle LPIS (do 31.7., od 15.7. do 31.8., od 15.8. do 30.9.),
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou,
- na blocích nad 20 ha (bez vnitřního krajinného prvku) ponechat v první seči min. 3 až 10 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- zajistit minimální údržbu travního porostu (jednou seč s odklizem biomasy) ve stanoveném termínu (do 31.7., od 15.7. do 31.8., od 15.8. do 30.9.),
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) provést přepasení travního porostu nejdříve čtyři týdny po seči, přívod N pastvou není považován za aplikaci hnojiva.
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) neprovádět příkrm,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přisev bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.5.5 Titul Horské a suchomilné louky nehnojené

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- neaplikovat hnojiva, v případě povolení (dle LPIS) lze provádět přepasení,
- provést první seč s odklizem biomasy ve stanoveném termínu dle LPIS (do 31.7., od 15.7. do 31.8., od 15.8. do 30.9.),
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou,
- na blocích nad 20 ha (bez vnitřního krajinného prvku) ponechat v první seči min. 3 až 10 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- zajistit minimální údržbu travního porostu (jednou seč s odklizem biomasy) ve stanoveném termínu (do 31.7., od 15.7. do 31.8., od 15.8. do 30.9.),
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) provést přepasení travního porostu nejdříve čtyři týdny po seči, přívod N pastvou není považován za aplikaci hnojiva.
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) neprovádět příkrm,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přisev bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.5.6 Titul Trvale podmáčené a rašelinné louky

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- zajistit minimální údržbu travního porostu (jednou seč s odklizem biomasy) ručně nesenou, nebo ručně vedenou mechanizací (například kosa, motorová kosa, křovinořez),
- provést seč s odklizem biomasy ve stanoveném termínu dle LPIS (od 15.5. do 7.7., od 15.6. do 7.8., od 15.7. do 7.9., od 15.8. do 30.9.).

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- neaplikovat hnojiva,
- nepřepásat plochu podmáčené a rašelinné louky,
- udržovat zřetelnou hranici podmáčené a rašelinné louky v terénu,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu a přisev travního porostu,
- neprovádět válení a smykávání travního porostu bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.5.7 Titul Ochrana modrásků

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku,
- neaplikovat hnojiva,
- ponechat v první seči min. 15 až 20 % plochy bloku neposečené, neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku, při sečení v druhé seči se vynechá min. 15 až 20 % plochy bloku na jiném místě,
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- zajistit minimální údržbu travního porostu (jednou nebo dvakrát seč s odklizem biomasy) ve stanoveném termínu dle LPIS (do 10.6., od 1.9. do 30.9.),
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu, přísev travního porostu, válení a smykování travního porostu bez povolení orgánu ochrany přírody,
- v případě povoleného přepasení (dle LPIS) provést přepasení travního porostu nejdříve od stanoveného termínu, přepasení může nahradit druhou seč.
-

14.5.8 Titul Ochrana chřástala polního

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku
- neaplikovat hnojiva,
- zajistit minimální údržbu travního porostu (jednou seč s odklizem biomasy) ve stanoveném termínu (od 15.8.),
- seč lze nahradit pastvou, je-li to povoleno (dle LPIS),
- v případě přepasení sekat nedopasky ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět seč travního porostu více než jedním žacíím strojem najednou,
- provádět seč od středu k okrajům nebo z jedné strany bloku na druhou.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- přepasení travního porostu lze provést nejdříve čtyři týdny po seči,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu, přísev travního porostu, válení a smykování travního porostu bez povolení orgánu ochrany přírody.

14.5.9 Titul Suché stepní trávníky a vřesoviště

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku
- neaplikovat hnojiva,
- zajistit pastvu ovce anebo kozami ve stanoveném termínu dle LPIS (od 1.5. do 31.10., od 15.4. do 30.6., od 15.7. do 30.9., od 15.4. do 30.6. a od 1.8. do 30.9.),
- pastvu lze zajistit i skotem, je-li to povoleno (dle LPIS),

- zajistit každoročně pastvou býložravců přívod minimálně 5 kg N/ha půdního bloku, a maximálně 50 kg N/ha půdního bloku,
- sekat nedopasky ve stanoveném termínu na PB, které stanoví orgán ochrany přírody (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°).
- ve zvláště odůvodněných případech lze na základě souhlasného stanoviska orgánu ochrany přírody nahradit pastvu sečí, min přívod 5 kg N/ha není v tomto případě vyžadován.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- nepřekročit zatížení býložravců 8 DJ/ha půdního bloku v jednom dni,
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu a přísev travního porostu,
- neprovádět válení a smykování travního porostu bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.5.10 Titul Druhově bohaté pastviny

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet max. intenzitu býložravců 1,3 DJ/ha travního porostu po celou dobu závazku
- neaplikovat hnojiva,
- sekat nedopasky ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- v případě použití herbicidů provádět pouze bodovou aplikaci.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- zajistit každoročně pastvou býložravců přívod minimálně 10 kg N/ha půdního bloku,
- nepřekročit zatížení býložravců 10 DJ/ha půdního bloku v jednom dni,
- zajistit pastvu ve stanoveném termínu (do 31.10.),
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu a přísev travního porostu bez povolení orgánu ochrany přírody.
-

14.6 Podopatření Zatravňování orné půdy

Charakteristika podopatření

Podopatření zatravňování orné půdy podporuje převod orné půdy na travní porost. Cílem je zpomalit povrchový odtok vody z orné půdy, což povede k minimalizaci sezónních nedostatků vody a zabrání krátkodobému zvýšení průtoků v tocích. Dalším efektem je snížení rizika eroze půdy. Převod orné půdy na travní porost přispívá také ke zmírňování

dopadů klimatických změn podporou sekvestrace uhlíku.

V rámci podopatření jsou používány čtyři druhy směsí pro zatravnění – běžná, druhově bohatá, regionální a speciální směs pro zatravnění drah soustředěného odtoku. Použití regionální směsi nebo druhově bohaté směsi pro zatravnění přispěje ke zvyšování biologické různorodosti a ekologické stability krajiny. Tyto směsi lze použít jen k zatravnění v ZCHÚ a OP NP. Složení těchto směsí musí být před použitím schválené orgánem ochrany přírody.

Podopatření je zaměřeno na ornou půdu evidovanou v LPIS a je rozděleno na sedm titulů. Jejich konkrétní zaměření v rámci orné půdy je specifikováno v tabulce.

Název titulu	Zaměření
Zatravnění orné půdy – běžná směs	Půdy silně a mírně erozně ohrožené Půdy ve zranitelných oblastech dusičnany
Zatravnění orné půdy - druhově bohatá směs	Půdy silně a mírně erozně ohrožené v ZCHÚ a OP NP Půdy ve zranitelných oblastech dusičnany v ZCHÚ nebo OP NP
Zatravnění orné půdy – regionální směs	Půdy silně a mírně erozně ohrožené v ZCHÚ a OP NP Půdy ve zranitelných oblastech dusičnany v ZCHÚ nebo OP NP
Zatravnění orné půdy podél vodního útvaru – běžná směs	Půdy podél vodních útvarů Půdy v ochranných pásmech vodních zdrojů
Zatravnění orné půdy podél vodního útvaru – druhově bohatá směs	Půdy podél vodních útvarů v ZCHÚ a OP NP Půdy v ochranných pásmech vodních zdrojů v ZCHÚ nebo OP NP
Zatravnění orné půdy podél vodního útvaru – regionální směs	Půdy podél vodních útvarů v ZCHÚ a OP NP Půdy v ochranných pásmech vodních zdrojů v ZCHÚ nebo OP NP
Zatravnění drah soustředěného odtoku	Plochy drah soustředěného odtoku vymezené v LPIS

14.6.1 Titul Zatravnění orné půdy – běžná směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravněvané orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravněvaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravněvaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravněvací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravněvané plochy do vysetí zatravněvací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět obnovu travního porostu.

14.6.2 Titul Zatravnění orné půdy – druhově bohatá směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravněvané orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravněvaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravněvaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění druhově bohatou směsí (složení schváleno orgánem ochrany přírody) čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31. 5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravněvací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravněvané plochy do vysetí zatravněvací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět obnovu travního porostu,

- provést případný dosev travního porostu pouze stejnou směsí, jakou bylo provedeno zatravnění.

14.6.3 Titul Zatravnění orné půdy – regionální směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravněvané orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravněvaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravněvaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění regionální směsí (složení schváleno orgánem ochrany přírody) čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravněvací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravněvané plochy do vysetí zatravněvací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět obnovu travního porostu,
- provést případný dosev travního porostu pouze stejnou směsí, jakou bylo provedeno zatravnění.

14.6.4 Titul Zatravnění orné půdy podél vodního útvaru - běžná směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravněvané orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravněvaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravněvaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Zatravnit alespoň 15 metrů široký pás podél hranice s vodním útvarem.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,

- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravnovací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravnované plochy do vysetí zatravnovací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°)
- neprovádět obnovu travního porostu.

14.6.5 Titul Zatravnování orné půdy podél vodního útvaru – druhově bohatá směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravnované orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravnovaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravnovaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Zatravnit alespoň 15 metrů široký pás podél hranice s vodním útvarem.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění druhově bohatou směsí (složení schváleno orgánem ochrany přírody) čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravnovací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravnované plochy do vysetí zatravnovací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět obnovu travního porostu,
- provést případný dosev travního porostu pouze stejnou směsí, jakou bylo provedeno zatravnění.

14.6.6 Titul Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru – regionální směs

Kriteria přijatelnosti titulu

Minimální vstupní výměra zatravňované orné půdy evidované v LPIS je 0,5 ha, přičemž souvislá zatravňovaná plocha musí mít minimální velikost 0,1 ha.

Zatravňovaná plocha v rámci půdního bloku nesmí mít v LPIS v období od 1.1.2007 evidovanou kulturu travní porost.

Zatravnit alespoň 15 metrů široký pás podél hranice s vodním útvarem.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění regionální směsí (složení schváleno orgánem ochrany přírody) čistosevem nebo formou podsevu do krycí plodiny ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravňovací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravňované plochy do vysetí zatravňovací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- neprovádět obnovu travního porostu,
- provést případný dosev travního porostu pouze stejnou směsí, jakou bylo provedeno zatravnění.

14.6.7 Titul Zatravňování drah soustředěného odtoku

Kriteria přijatelnosti titulu

U titulu zatravňování drah soustředěného odtoku je povinné zatravnit pouze plochu vymezenou v LPIS jako dráha soustředěného odtoku a přiléhající plochu širokou nejvýše 15 metrů na okrajích zatravňované dráhy soustředěného odtoku.

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- provést zatravnění čistosevem specifikovanou směsí ve stanoveném minimálním výsevu ve stanoveném termínu (do 31.5.) v prvním roce závazku,
- neaplikovat hnojiva po vysetí zatravňovací směsi po celou dobu závazku,
- aplikovat herbicidy v prvním a druhém roce závazku pouze bodově,
- neaplikovat herbicidy od třetího roku závazku.

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- provést změnu kultury orná půda na travní porost v LPIS v prvním roce závazku,
- aplikovat max. 120 kg N/ha zatravněvané plochy do vysetí zatravněvací směsi v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) v prvním roce závazku,
- provést minimálně dvě seče s odklizem biomasy anebo pastvu ve stanovených termínech (do 31.7., do 31.10.) od druhého roku závazku,
- provést likvidaci nedopasků v případě pastvy ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažitostí do 10°),
- provést případný dosev travního porostu pouze stejnou směsí, jakou bylo provedeno zatravnění,
- neprovádět obnovu travního porostu.

14.7 Podopatření Pěstování meziplovin

Charakteristika podopatření

Podopatření pěstování meziplovin podporuje zkrácení období, kdy na orné půdě není pěstována plodina. Dochází tak ke zpomalení povrchového odtoku vod na orné půdě, což vede k minimalizaci sezónních nedostatků vody a zabránění krátkodobému zvýšení průtoků v tocích. Dalším efektem podopatření je snížení rizika eroze půdy.

Podopatření je zaměřeno na ornou půdu evidovanou v LPIS nacházející se ve zranitelných oblastech dusičnany anebo na ornou půdu evidovanou v LPIS nacházející se v ochranných pásmech vodních zdrojů.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 5 ha.

Minimální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 3 % z celkové výměry orné půdy příjemce evidované v LPIS.

Maximální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 10 % z celkové výměry orné půdy příjemce evidované v LPIS.

Minimální roční výměra plochy, kde bude pěstována meziplodina, je 75 % výměry, se kterou žadatel vstoupil do podopatření.

Závazky podopatření

Závazky podopatření jsou stanoveny takto:

- vysít ve stanoveném termínu (do 31.5. druhy seté do podsevu, od 20.6. do 20.9. druhy seté samostatně) a ve stanoveném minimální objemu úředně uznané osivo některé z podporovaných druhů meziplovin nebo jejich směs.

Doplňkové podmínky podopatření

Doplňkové podmínky podopatření jsou stanoveny takto:

- ponechat porost bez likvidace nebo omezení v růstu do stanoveného termínu (do 31.12.).

14.8 Podopatření Biopásky

Charakteristika podopatření

Podopatření biopásky podporuje zakládání neproduktivních ploch na orné půdě. Hlavním cílem je zvýšení potravní nabídky a tím podpora rozvoje především ptačích společenstev, ale i ostatních živočišných druhů vázaných na polní stanoviště a ekosystémy spojené s polními lokalitami.

Podopatření je zaměřeno na ornou půdu evidovanou v LPIS a je rozděleno na tři tituly:

- Krmné biopásky - jedná se o jednoleté biopásky.
- Trávobylinné biopásky - jedná se o biopásky založené na celou dobu závazku.
- Nektarodárné biopásky - jedná se o biopásky na dva až tři roky.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 2 ha.

14.8.1 Titul Krmné biopásky

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- každoročně vytvořit biopás určenou uznanou směsí plodin v minimálním stanoveném výsevu do stanoveného data (do 31.5.),
- zapravit biopás do půdy ve stanoveném termínu (od 31.3. do 31.5. následující rok po vysetí).

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- nevjíždět na plochu biopásky zemědělskou, ani jinou mechanizací do stanoveného data (od vysetí biopásky do 31.3. následující rok),
- neaplikovat hnojiva a přípravky na ochranu rostlin (výjimka na bodovou aplikaci herbicidů v případě fytosanitárních opatření),
- založit biopás na ploše o velikosti 0,5 – 5 % bloku, maximálně však 1 ha,
- založit biopás o šířce 12 – 24 m a délce min. 30 m na krajích nebo uvnitř bloků ve směru orby,
- pokud je biopás širší než 24 m označit, kde končí 24 m,
- dodržet vzdálenost mezi biopásky min. 50 m,
- dodržet vzdálenost od komunikací (dálnice, silnice I. a II. třídy) min. 50 m,
- založit pouze maximální povolený počet biopásů na bloku.

14.8.2 Titul Trávobylinné biopásky

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- v prvním roce závazku vytvořit biopás určenou uznanou směsí plodin (zastoupení jetelovin v rozmezí 15 – 20 %) v minimálním stanoveném výsevu do stanoveného data (do 31.5.),

- ponechat vytvořený biopás na stejném místě po celou dobu závazku,
- v prvním roce závazku provést seč s odklizem biomasy celého biopásu ve stanoveném termínu (od 1.8. do 31.8.),
- od druhého roku závazku každoročně provést seč s odklizem biomasy na 40 – 60 % plochy biopásu ve stanoveném termínu (od 1.8. do 31.8.),
- od druhého roku závazku každoročně provést vláčení posekané plochy biopásu ve stanoveném termínu (od 1.8. do 31.8.)

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- nevjíždět na plochu biopásu zemědělskou, ani jinou mechanizací ve stanoveném termínu (od vysetí biopásu do 31.7. v prvním roce závazku, od 15.3. do 31.7. v dalších letech závazku),
- neaplikovat hnojiva a přípravky na ochranu rostlin (výjimka na bodovou aplikaci herbicidů v případě fytosanitárních opatření),
- založit biopás na ploše o velikosti 0,5 – 5 % bloku, maximálně však 1 ha,
- založit biopás o šířce 12 – 24 m a délce min. 30 m na krajích nebo uvnitř bloků ve směru orby,
- pokud je biopás širší než 24 m označit, kde končí 24 m,
- dodržet vzdálenost mezi biopásky min. 50 m a max. 200 m,
- dodržet vzdálenost od komunikací (dálnice, silnice I. a II. třídy) min. 50 m,
- založit minimálně dva biopásky na bloku,
- zapravit biopás do půdy ve stanoveném termínu (do 31.3. posledního roku závazku).

14.8.3 Titul Nektarodárné biopásky

Závazky titulu

Závazky titulu jsou stanoveny takto:

- v prvním a třetím nebo čtvrtém roce závazku vytvořit biopás určenou uznanou směsí plodin v minimálním stanoveném výsevku do stanoveného data (do 31.5.),
- ponechat vytvořený biopás na stejném místě minimálně dva, maximálně tři roky,
- provést seč s odklizem biomasy celého biopásu ve stanoveném termínu (od 1.8. do 31.8.),
- zapravit biopás do půdy ve stanoveném termínu (od 31.3. do 31.5. třetí nebo čtvrtý rok po vysetí).

Doplňkové podmínky titulu

Doplňkové podmínky titulu jsou stanoveny takto:

- nevjíždět na plochu biopásu zemědělskou, ani jinou mechanizací ve stanoveném termínu (od vysetí biopásu do 31.7. v prvním a třetím nebo čtvrtém roce závazku, od 15.3. do 31.7. v dalších letech závazku),
- neaplikovat hnojiva a přípravky na ochranu rostlin (výjimka na bodovou aplikaci herbicidů v případě fytosanitárních opatření),
- založit biopás na ploše o velikosti 0,5 – 5 % bloku, maximálně však 1 ha,
- založit biopás o šířce 12 – 24 m a délce min. 30 m na krajích nebo uvnitř bloků ve směru orby,
- pokud je biopás širší než 24 m označit, kde končí 24 m,
- dodržet vzdálenost mezi biopásky min. 50 m,
- dodržet vzdálenost od komunikací (dálnice, silnice I. a II. třídy) min. 50 m,

- založit jen maximální povolený počet biopásů na bloku.

14.9 Podopatření Hnízdiště čejky chocholaté

Charakteristika podopatření

Podopatření hnízdiště čejky chocholaté podporuje zlepšení stavu populace tohoto ohroženého druhu v ČR. Cílem je ochrana hnízdišť v období rozmnožování.

Podopatření je zaměřeno na ornou půdu evidovanou v LPIS, a to v místech, kde bylo registrováno hnízdění čejky chocholaté. Tyto plochy budou předem vymezené v LPIS.

Kriteria přijatelnosti podopatření

Minimální vstupní výměra orné půdy evidované v LPIS je 2 ha.

Závazky podopatření

Závazky podopatření jsou stanoveny takto:

- nevjíždět na plochu hnízdiště zemědělskou mechanizací ve stanoveném termínu (od 1.1. do 31.5.),
- založit porost stanovené plodiny nebo směsi plodin v minimálním výsevu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.6.),
- sklídit, případně zapravit porost plodiny nebo směsi plodin ve stanoveném termínu (od 15.11. do 31.12.).
- ,
-

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Celkový počet podpořených podniků v opatření Plocha v opatření Rozpočet na opatření	
Výsledek	Podíl UAA v AEO na celkové ploše zemědělské půdy Podíl UAA v AEO na celkové UAA s cílem ochrana biodiversity Podíl UAA v AEO na celkové ploše zemědělské půdy s cílem ochrana půdy Podíl UAA v AEO na celkové ploše zemědělské půdy s cílem ochrana vody Podíl UAA v AEO na celkové ploše zemědělské půdy s cílem sekvestrace uhlíku	

1. Název opatření

Ekologické zemědělství (EZ)

Kód opatření: 11.2

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 29 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013;
- b) Nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008;
- c) *článek 9 delegovaného aktu*

V roce 2014 budou hrazeny pouze staré závazky podle čl. 36 a) bodu iv) NR 1698/2005.

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy a prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Není identifikován vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik.

4. Členění opatření

Podopatření: Zachování postupů ekologického zemědělství.

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivy a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Operativní cíle:

Podpora zemědělců hospodařících v systému ekologického zemědělství nebo v přechodném období, které je šetrné ke složkám životního prostředí a poskytuje základ pro produkci

kvalitních surovin a potravin s vysokou přidanou hodnotou, splňujících nejvyšší požadavky na bezpečnost potravin. Ekologický způsob hospodaření dále zajišťuje vysoký standard v tvorbě životních podmínek hospodářských zvířat.

6. Zaměření

Opatření je cíleno na celé území ČR, mimo hl. m. Praha.

Očekávaná celková rozloha pod opatřením EZ v roce 2020 – 472 tis. ha.

Opatření	možný rozsah	očekávaný rozsah
Ekologické zemědělství	530 tis. ha	472 tis. ha

- travní porosty v EZ 400 tis. ha;
- orná půda v EZ cca 58 tis. ha;
- trvalé kultury v EZ (sady, vinice, chmelnice) 10 tis. ha;
- zelenina a speciální byliny v EZ 3 tis. ha.

7. Způsobilé výdaje

- Za způsobilý výdaj je považován dobrovolný závazek k přechodu na postupy a způsoby ekologického zemědělství či k zachování těchto postupů a způsobů, jak jsou vymezeny v nařízení Rady (ES) č. 834/2007.
- Způsobilé výdaje jsou stanoveny na základě dodatečných nákladů a ušlých příjmů vznikajících v důsledku přijatých závazků.
- Při stanovení způsobilých výdajů je vyloučeno dvojí financování vzhledem k stanoveným zemědělským postupům příznivým pro klima a životní prostředí podle čl. 43 nařízení č. 1307/2013 (přímé platby).

Při stanovení způsobilých výdajů je vyloučeno dvojí financování vzhledem k závazkům podporovaným v rámci opatření AEEM podle čl. 28 nařízení č. 1305/2013 o podpoře rozvoje venkova z EZFRV

8. Definice žadatele

Příjemcem podpory je fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem na vlastní zodpovědnost, obhospodařuje evidovanou zemědělskou půdu, je ekologickým zemědělcem dle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění a která splňuje definici aktivního zemědělce podle článku 9 nařízení č. 1307/2013 (přímé platby).

9. Výběrová kritéria

Nejsou definována.

10. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako účelová platba poskytovaná na hektar oprávněné plochy evidované v LPIS.

Kalkulace platby zahrnuje 100 % ze způsobilých výdajů. Míra podpory může být snížena.

Platby jsou stanoveny s ohledem na maximální částky stanovené v příloze II nařízení č . 1305/2013 o podpoře rozvoje venkova z EZFRV Podpora

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

11. Rozpočet

bude doplněno

12. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Výpočet platby – bude doplněno

13. Doplnkové informace specifické pro opatření

13.1. Společné podmínky

- Délka závazku EZ
 - Závazky budou uzavírány jako pětileté.
 - Závazky navazující na pětiletý závazek mohou být uzavřeny i na kratší dobu než pět let.
- Baseline EZ:
 - cross compliance (Hlava VI, kapitola 1 nařízení č. 1306/2013 (horizontální nařízení),
 - minimální zemědělská činnost (čl. 4 odst. 1 písm. c) druhá a třetí odrážka nařízení č. 1307/2013 (přímé platby),
 - minimální požadavky na hnojiva,
 - minimální požadavky na přípravky na ochranu rostlin,
 - další závazné požadavky stanovené vnitrostátními předpisy.
- Přezkum závazků EZ:
 - V případě změny některé z částí baseline bude přezkoumán dopad na opatření. Závazky se v případě prokázaného dopadu přizpůsobí. Příjemci podpory, který po přizpůsobení závazku, oznámí, že je pro něj úprava nepřijatelná, bude závazek ukončen. V takovém případě však nebude po příjemci podpory požadováno vrácení již poskytnuté dotace.
- Změny kultury zemědělské půdy na ploše pod závazkem EZ:
 - V opatření EZ může docházet k meziroční změně kultury zemědělské půdy na ploše pod závazkem v souvislosti se střídáním plodin v osevním postupu.
- Přeměna závazku EZ
 - V průběhu období závazku EZ lze závazek přeměnit na zalesnění plochy v opatření Zalesňování a zakládání lesů

13.2. Kritéria přijatelnosti

Minimální vstupní výměra zemědělské půdy (čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1307/2013 (přímé platby) evidované v LPIS je 0,5 ha.

13.3. Travní porosty

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplnkové podmínky

Doplnkové podmínky jsou stanoveny takto:

- dodržet min. intenzitu býložravců (chovaných dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství) 0,4 DJ/ha travního porostu ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),
- dodržet max. intenzitu býložravců (chovaných dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství) 1,5 DJ/ha zemědělské půdy ve stanoveném termínu (od 1.6. do 30.9.),

- zajistit minimální údržbu travního porostu (dvakrát seč s odklizením biomasy nebo pastva) ve stanovených termínech (do 31.7. a do 31.10.),
- v případě údržby travního porostu pasením sekat nedopasky ve stanoveném termínu (do 31.12., platí pouze pro bloky s průměrnou svažítostí do 10°),
- neprovádět mulčování, obnovu travního porostu nebo přísev bez povolení orgánu ochrany přírody (platí pouze pro prioritní oblasti (ZCHÚ, OP NP, Natura 2000),
- mimo prioritní oblasti může nahradit seč, popřípadě pastvu mulčováním nejvýše jednou za pět let (nevztahuje se na mulčování nedopasků nebo dodatečného mulčování po splnění podmínek sečí).
- .

13.4. Orná půda

13.4.1. Pěstování zeleniny a speciálních bylin

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.
- vysít zeleninu alespoň ve stanoveném minimálním výsevku,

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- u příjemců obhospodařujících více než 1 blok s výměrou nad 5 ha orné půdy v EZ, pěstovat po hlavní plodině na min. 20 % výměry orné půdy (nejsou započítány plochy, na kterých je provozováno odplevelování dočasným úhorem nebo dočasným zatrávněním a pěstování trav na semeno) zlepšující netržní plodiny (leguminozy s převážným zastoupením luskovin, jetelotravní směsky, hořčice ve směsi s leguminozami, svazanka a vojtěška),
- pěstovat na celé ploše půdního bloku jako hlavní plodinu některou ze stanovených druhů zeleniny nebo speciálních bylin,
- provádět pastvu hospodářských či jiných zvířat nejdříve po sklizni hlavní plodiny,
- sklídit a odvézt produkci z půdního bloku,
- realizace dosažené produkce zeleniny a speciálních bylin na trhu

13.4.2. Pěstování trav na semeno

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- pěstovat na celé ploše půdního bloku jako hlavní plodinu druhy trav, ze kterých hodlá získávat semeno,
- neprovádět pastvu hospodářských ani jiných zvířat.

13.4.3. Pěstování ostatních plodin

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- u příjemců obhospodařujících více než 1 blok s výměrou nad 5 ha orné půdy v EZ, pěstovat po hlavní plodině na min. 20 % výměry orné půdy (nejsou započítány plochy, na kterých je provozováno odplevelování dočasným úhorem nebo dočasným zatravněním a pěstování trav na semeno) zlepšující netržní plodiny (leguminozy s převážným zastoupením luskovin, jetelotravní směsky, hořčice ve směsi s leguminozami, svazanka a vojtěška),
- pěstovat na celé ploše půdního bloku jako hlavní plodinu zemědělské plodiny (mimo zeleniny, speciálních bylin, trav na semeno a dalších stanovených plodin),
- sklídit a odvézt produkci z půdního bloku,
- provádět pastvu hospodářských či jiných zvířat nejdříve po sklizni hlavní plodiny.

13.4.4. Odplevelování dočasným zatravněním

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.
- zajistit minimální údržbu porostu (čtyřikrát seč s odklizením biomasy nebo dvakrát pastva s posečením nedopasků) ve stanovených termínech (seč do 30.6., do 31.7., do 31.8. a do 31.10.; pastva do 31.7. a do 31.10.),

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- provádět odplevelování po dobu maximálně tří po sobě následujících let, odplevelování může být prováděno pouze jednou za celé období trvání závazku,
- neprovádět odplevelování na půdním bloku, na kterém žadatel v období závazku prováděl odplevelení dočasným úhorem,
- neprovádět odplevelování orné půdy dočasným zatravněním současně na více než 25 % výměry orné půdy žadatele, pokud se nejedná o žadatele s pouze jedním půdním blokem do výměry 5ha,
- neprovádět pastvu v prvním roce odplevelení,
- neprovádět po celou dobu závazku mulčování.

13.4.5. Odplevelování dočasným úhorem

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění,
- zajistit, aby plocha úhoru byla alespoň pětikrát ročně mechanicky upravena, v souladu se zvoleným agrotechnickým postupem ve stanoveném období (od 15.5. do 31.10)

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- provádět dočasný úhor po dobu maximálně jednoho kalendářního roku a maximálně jednou za celé období trvání závazku,
- neprovádět úhor na půdním bloku, na kterém žadatel v rámci závazku aplikoval postup odplevelení dočasným zatravněním,
- neprovádět dočasný úhor současně na více než 15 % výměry orné půdy žadatele, pokud se nejedná o žadatele s pouze jedním půdním blokem do výměry 5 ha,

13.5. Ovocné sady

13.5.1. Intenzivní sady

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- zajistit minimální stanovenou hustotu druhů stromů/keřů (jádroviny – min. 600 ks/ha, meruňky – min. 250 ks/ha, ostatní peckoviny – min. 400 ks/ha, ovocné keře – min. 2000 ks/ha),
- zajistit, aby v sadu byla výsadba tvořena vybranými ušlechtilými odrůdami ovocných stromů/keřů, které nebudou vysazeny z podnoží nebo stanovenými druhy stromů/keřů pěstovaných z podnoží rovnoměrně rozloženými v nízkých pěstitelských tvarech, nebo ovocných keřů starších 3 let,
- neprodukovat jiné zemědělské plodiny v prostoru meziřadí a příkmenného pásu,
- neprovádět pastvu hospodářských ani jiných zvířat,
- zajistit mechanickou údržbu meziřadí a příkmenného pásu ve stanoveném termínu (do 31.8.), v případě seče odklidit biomasu,
- ponechat každoročně 8 - 10 % rozlohy sadu bez mechanické úpravy,
- provádět v návaznosti na zvolenou pěstební technologii pravidelný řez korun ovocných stromů a keřů ve stanoveném termínu (do 15.8.),
- v případě dosadby zajistit v souladu s pěstební technologií oporu a ochranu proti okusu u nově vysazovaných stromů,
- sklídit a odvézt každoročně produkci ovoce ze sadu, s výjimkou případů fytosanitárních opatření,
- realizace dosažené produkce ovoce na trhu.

13.5.2. Ostatní sady

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- zajistit minimální stanovenou hustotu druhů stromů/keřů (ovocné stromy – min. 100 ks/ha, ovocné keře – min. 600 ks/ha),

- zajistit, aby v sadu byla rovnoměrná výsadba tvořena odrůdami ovocných stromů/keřů, které nebudou vysazeny z podnoží nebo stanovenými druhy stromů/keřů pěstovaných z podnoží,
- v případě produkce jiných zemědělských plodin v meziřadí zajistit nepoškození ovocných stromů/keřů,
- v případě pastvy zajistit stromy/keře proti poškození pasenými zvířaty,
- zajistit mechanickou údržbu, nebo spasení bylinného pokryvu meziřadí a příkmenného pásu ve stanoveném termínu (do 31.8.), v případě seče odklidit biomasu,
- ponechat každoročně 8 - 10 % rozlohy sadu bez mechanické úpravy,
- provádět v návaznosti na zvolenou pěstební technologii pravidelný řez korun ovocných stromů a keřů ve stanoveném termínu (do 15.8.),
- v případě dosadby zajistit v souladu s pěstební technologií oporu a ochranu proti okusu u nově vysazovaných stromů,
- sklídit a odvézt každoročně produkci ovoce ze sadu, s výjimkou případů fytosanitárních opatření,
- realizace dosažené produkce ovoce na trhu.

13.5.3. Krajinnotvorné sady

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.
- zajistit seč s odklizem biomasy nebo spasení bylinného pokryvu meziřadí a příkmenného pásu ve stanoveném termínu (do 31.8.),

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- zajistit souvislý bylinný pokryv meziřadí a příkmenného pásu,
- neprodukovat jiné zemědělské plodiny v prostoru meziřadí a příkmenného pásu,
- neprovádět mulčování bylinného pokryvu meziřadí a příkmenného pásu,
- v případě pastvy hospodářských zvířat zajistit stromy/keře proti poškození pasenými zvířaty,
- ponechat každoročně 8 - 10 % rozlohy sadu bez mechanické úpravy,
- v případě dosadby zajistit v souladu s pěstební technologií oporu a ochranu proti okusu u nově vysazovaných stromů.

13.6. Vinice

Závazky

Závazek je stanoven takto:

- plnit podmínky nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

Doplňkové podmínky

Doplňkové podmínky jsou stanoveny takto:

- provést každoročně prosvětlení révy vinné ve stanoveném termínu (1.6.-30.9.),
- zajistit minimální stanovenou hustotu keřů révy vinné ve vinici (min. 1800 ks/ha).

13.7. Chmelnice

Závazky

- Plnění podmínek nařízení Rady (ES) č. 834/2007, nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v platném znění.

14. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
výstup	Celkový počet podpořených podniků a plocha, která vstoupí do opatření	
výsledek	Podíl podporované zemědělské půdy v EZ na celkové ploše zemědělské půdy v LPIS	
dopad	Čistá emise skleníkových plynů ze zemědělství Index ptáků zemědělské krajiny Indikátor HNV Jakost vody Ukazatel kvality půdy	

1. Název opatření

Opatření: Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě

Podopatření: Platby v rámci sítě Natura 2000 na zemědělské půdě

Kód opatření: 12.1

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 30 odstavec 1, odstavec 2, odstavec 3, odstavec 5, odstavec 6, odstavec 7 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*

V roce 2014 budou poskytovány platby na základě podmínek daných PRV 2007-2013.

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Není identifikován vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (*cíl SZP*)

4. Členění opatření

Podopatření: Platby v rámci sítě Natura 2000 na zemědělské půdě

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Operativní cíl:

Podpořit zemědělské podniky hospodařící v oblastech Natura 2000. Podpořit šetrné hospodaření na z.p. v oblastech Natura 2000 s cílem zachování stávající biodiverzity.

6. Zaměření

Opatření má kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy a tím zachovat udržitelné hospodaření v oblastech Natura 2000 nebo v územích na ně navazujících (stepping stones).

- Podpora bude zacílena na zemědělskou půdu v oblastech vymezených dle směrnic Natura 2000 a 1. zóny NP a CHKO v LPIS, popř. dalších území v rámci ZCHÚ s omezením hospodaření v zájmu ochrany přírody daným legislativou
- Rozloha v oblastech Natura 2000 po překrytí s 1. zónou NP a CHKO činí 4 580 ha z.p..
- Území 1. zón NP a CHKO mimo oblasti Natura 2000, které na oblasti Natura 2000 navazují (čl. 30 odst. 6 písm. b)).

Na těchto plochách je omezení hnojení.

7. Způsobilé výdaje

- Podpora kompenzující dodatečné náklady a ušlé příjmy v důsledku znevýhodnění v dotyčných oblastech v souvislosti s prováděním směrnic 92/43/EHS a 2009/147/ES.
- Při výpočtu podpory bude odečtena nezbytná částka, aby se zabránilo dvojímu financování postupů uvedených v čl. 29 nařízení pro přímé platby.

8. Definice žadatele

Příjemcem podpory je fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem na vlastní zodpovědnost, obhospodařuje evidovanou zemědělskou půdu způsobilou pro platbu.

9. Kritéria přijatelnosti

Žadatel o podporu musí splňovat následující podmínky:

- musí požádat o platbu na minimálně 1 ha zemědělské půdy (čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1307/2013 (přímé platby) způsobilé pro platbu,
- musí v příslušném kalendářním roce po stanovené období užívat zemědělskou půdu, na kterou žádá poskytnutí podpory (od data podání žádosti do 31.10.),
-
- neaplikovat žádná hnojiva a statková hnojiva (s výjimkou pastvy).
-

10. Výběrová kritéria

Jedná se o plošnou platbu, výběrová kritéria nejsou uplatněna.

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako paušální platba v následující výši na hektar způsobilé zemědělské půdy

- vypočtená výše újmy na travní porost – *bude doplněno*
- vypočtená výše újmy na ornou půdu – *bude doplněno*

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

- kalkulace platby

Platba je založena na rozdílu příspěvku na úhradu při obvyklé úrovni hnojení a při zákazu hnojení (omezení intenzivních technologií).

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

- **Doplňková podmínka pro poskytnutí platby:**
 - musí splňovat v celém hospodářství požadavky cross-compliance (čl. 91 a čl. 92 nařízení o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky – GAEC a SMR).
 -
- **Identifikace a definice prvků baseline**
 - GAEC (čl. 94 horizontálního nařízení), SMR (příloha II horizontálního nařízení)
 - minimální zemědělská činnost (čl. 4 odst. 1 písm. c) druhá a třetí odrážka nařízení pro přímé platby)
- **Identifikace omezení/znevýhodnění na základě kterých mohou být platby poskytnuty**
 - dle § 16 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je na území 1. zóny NP zakázáno hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady
 - dle § 26 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je na území 1. zóny CHKO zakázáno hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady
- **Oblasti určené k provádění směrnic 2009/147/ES a 92/43/EHS a povinnosti pro zemědělce vyplývající z příslušných vnitrostátních /regionálních požadavků na hospodaření**
 - oblasti vymezené dle směrnic Natura 2000 (2009/147/ES a 92/43/EHS), které se současně nacházejí v 1. zónách NP a CHKO
 - území 1. zón NP a CHKO mimo oblasti Natura 2000, které na oblasti Natura 2000 navazují (tzv. stepping stones)

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Hodnota
Výstup	Plocha, která vstoupí do opatření	
Výsledek	Podíl zemědělské půdy v opatření přispívající k zachování biodiverzity na celkové oprávněné ploše zemědělské půdy (tj. 1. zóny NP a CHKO a „stepping stones“) v oblastech Natura 2000 a současně v LPIS	

1. Název opatření

Opatření: Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA)

**Podopatření: 1. Platby pro horské oblasti
2. Platby pro jiné než horské oblasti, které čelí značným přírodním omezením**

Kód opatření: 13.1, 13.2

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 31, čl. 32 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*

V roce 2014 budou poskytovány platby na základě podmínek daných PRV 2007-2013.

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů nesouvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Není identifikován vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (*cíl SZP*)

4. Členění opatření

- Podopatření: 1. Platby pro horské oblasti
2. Platby pro jiné než horské oblasti, které čelí značným přírodním omezením

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Příspěk k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji

Specifické cíle:

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Operativní cíl:

Podpora zemědělské půdy postižené přírodním znevýhodněním.

2015 – 2020 –oblasti s přírodním znevýhodněním podle čl. 31 odst. 1

6. Zaměření

Podpora bude zacílena na zemědělskou půdu v horských oblastech a oblastech s přírodním znevýhodněním.

Titul	Možný rozsah	Očekávaný rozsah	Cílenost
Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	1 755 tis. ha	1 000 tis. ha	zemědělská půda v oblastech s přírodním znevýhodněním

zdroj: LPIS 2011

7. Způsobilé výdaje

- Podpora kompenzující omezení zemědělské produkce v oblastech s přírodním znevýhodněním.

8. Definice žadatele

Fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem na vlastní zodpovědnost, obhospodařuje evidovanou zemědělskou půdu v oblastech s přírodním znevýhodněním a splňuje definici aktivního farmáře dle čl. 9 nařízení pro přímé platby č. 1307/2013.

9. Kritéria přijatelnosti

Žadatel o podporu musí splňovat následující podmínky:

- musí požádat o platbu na minimálně 5 ha zemědělské půdy (čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1307/2013 (přímé platby) v oblastech s přírodním znevýhodněním,
-
- musí v příslušném kalendářním roce po stanovené období užívat zemědělskou půdu, na kterou žádá poskytnutí podpory (od data podání žádosti do 31.10.).

10. Výběrová kritéria

Jedná se o plošnou platbu, výběrová kritéria nejsou uplatněna.

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako paušální platba v následující výši na hektar způsobilé zemědělské půdy

Bude doplněno

Diferenciace sazeb dle oblastí

V horských oblastech budou sazby diferencovány dle nadmořské výšky a sklonitosti:

Typ	charakteristika podoblasti	podíl z.p. na z.p. horské v %	zatravnění dle LPIS v %	celková výměra z.p. dle LPIS v tis. ha	% sazby
H1	nad 800 m n.m.	5,8	99	30	137
H2	700 - 800 m n.m.	12,5	93	65	129
H3	600- 700 m n.m.	50,4	66	262	91
H4	do 600 m n.m. a sklonitost nad 15% na více než 50 % území	18,5	80	96	110
H5	do 600 m n.m. a sklonitost nad 15% na méně než 50 % území	12,8	55	66	76

V oblastech s přírodním omezením budou sazby dle míry přírodního znevýhodnění:

Typ	charakteristika podoblasti – míra přírodního znevýhodnění	podíl z.p. na z.p. v oblastech s přírodním omezením v %	zatravnění dle LPIS v %	celková výměra z.p. dle LPIS v tis. ha	% sazby
O1	>229,6	5,0	62	61	123
O2	175,5 – 229,5	17,4	47	215	114
O3	134,8 -175,4	22,7	42	281	108
O4	97,1 -134,7	28,9	35	357	99
O5	< 97	26,0	27	322	80

Pozn.: míra přírodního znevýhodnění zohledňuje spolupůsobení použitých biofyzikálních kritérií.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

• Kalkulace platby

Metodiky výpočtu plateb je založena na kalkulaci tzv. ztráty příjmů (income foregone) a/nebo dodatečných nákladů (additional cost) vyplývajících z přírodních omezení.

Ztráta příjmu vychází z kalkulace tzv. ušlého příjmu v důsledku snížení intenzity produkce (snížení hektarového výnosu), příp. z nižších realizačních cen.

Kalkulace ztráty příjmů/zvýšení nákladů byla provedena pomocí výpočtu rozdílu mezi „Příspěvky na úhradu fixních nákladů a zisků“ pro dva srovnávané systémy – oblast v LFA a mimo LFA a zohledněním poměrné části rozdílů ve fixních nákladech.

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

• **Doplnkové podmínky pro poskytnutí platby**

Žadatel o podporu musí splňovat následující podmínky:

- musí ve stanoveném kontrolním období (od 1.6. do 30.9.) dodržovat intenzitu chovu býložravců 0,4 DJ/ha evidované zemědělské půdy obhospodařované žadatelem,
- musí splňovat v celém hospodářství požadavky cross-compliance (čl. 91 a 92 nařízení o financování, řízení a sledování SZP č. xy/2013).

• **Identifikace prahové úrovně plochy zemědělského podniku, na základě které členské státy postupně snižují platby**

Platby se postupně snižují dle výměry zemědělského podniku v oblastech vymezených dle čl. 32 odst. 2 a čl. 32 odst. 3.

- výměra z.p. do 500 ha – plná výše platby
- výměra z.p. od 501 ha do 1000 ha – platba snižená o 10 %
- výměra z.p. nad 1000 ha – platba snižená o 15 %

Prahové hodnoty pro postupné snižování plateb byly stanoveny na základě analýzy technické efektivnosti. Míra snížení plateb byla stanovena na základě analýzy citlivosti na změny úrovně plateb.

• **Kritéria pro stanovení horských oblastí**

- stanovené dle čl. 32 odst. 2 a odst. 5 písm. a) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013

Pro vymezení horských oblastí byla použita následující kritéria:

- průměrná nadmořská výška území obce nebo katastrálního území (k.ú.) větší nebo rovna 600 m n.m.
- nebo průměrná nadmořská výška území obce nebo k.ú. větší nebo rovna 500 a menší než 600 m n.m. a zároveň svažitost nad 15 % na ploše větší než 50 % výměry celkové půdy v obci nebo k.ú.

Pozn.: jedná se o potvrzení vymezení dle PRV 2007-2013

• **Oblasti postižené přírodním znevýhodněním (značení O)**

- stanovené dle čl. 32 odst. 3 a odst. 5 písm. b) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013

Vymezení ostatních méně příznivých oblastí bylo provedeno ve dvou krocích.

1) Aplikace biofyzikálních kritérií. Území LAU 2 je považováno za znevýhodněné, jestliže nejméně 60 % zemědělské půdy v LAU 2 je postiženo alespoň jedním z následujících biofyzikálních kritérií:

- nízká teplota
- podmačené půdy
- hloubka půdy
- zrnitost půdy
- skeletovitost půdy
- svažitost
- kyselé půdy

2) V rámci 2. kroku byl proveden tzv. fine tuning vymezených oblastí, jehož cíle je vyloučit z oblastí splňujících biofyzikální kritéria taková území, kde je přírodní znevýhodnění překonáno.

- Z území vymezeného na základě kritéria podmáčené půdy byla vyřazena území s odvodňovacími stavbami mladšími 35 let.
- Z území vymezeného na základě kritéria nízká teplota, zrnitost půdy, skeletovitost půdy, hloubka půdy a kyselé půdy byla vyřazena území s bodovou hodnotou výnosnosti z.p. vyšší než 80 % průměru ČR bez horských oblastí.
- Na území vymezeném na základě kritéria svažitost nebyl fine tuning uplatněn.

Pozn.: vymezení bude dále aktualizováno v návaznosti na aktualizovaná vodítka k fine tuningu.

• Oblasti se specifickými omezeními

- stanovené dle čl. 32 odst. 4 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/ 2013

Oblasti se specifickými omezeními nejsou v ČR vymezeny.

Rozsah horských oblastí a oblastí postižených přírodním znevýhodněním

Návrh LFA	OP	TP	ZP	Podíl ZP
	tis. ha	tis. ha	tis. ha	%
H	141	378	520	14,7
O	761	466	1 235	34,9
LFA celkem	902	844	1 755	49,5
N-xO	133	42	177	5,0
N	1 473	102	1 612	45,5

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Hodnota
Výstup	Podpořená plocha počet podpořených podniků	
Výsledek	Podíl podpořené plochy vůči celkové ploše	

2015 – 2018 – oblasti v přechodném režimu podle čl. 31 odst. 5

6. Zaměření

Podpora bude zacílena na travní porosty v oblastech v přechodném režimu.

Titul	Možný rozsah	Očekávaný rozsah	Cílenost
Platby v oblastech v přechodném režimu	177 tis. ha	42 tis. ha	travní porost v oblastech v přechodném režimu

zdroj: LPIS 2011

7. Způsobilé výdaje

- Podpora kompenzující omezení zemědělské produkce.

8. Definice žadatele

Fyzická nebo právnická osoba, která provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem na vlastní zodpovědnost, obhospodařuje evidovanou zemědělskou půdu v oblastech v přechodném režimu a obdržela platbu LFA v programovém období 2007-2013.

9. Kritéria přijatelnosti

Žadatel o podporu musí splňovat následující podmínky:

- musí požádat o platbu na minimálně 1 ha zemědělské půdy (čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1307/2013 (přímé platby) s kulturou travní porost v oblastech v přechodném režimu,
- musí v příslušném kalendářním roce po stanovené období užívat zemědělskou půdu, na kterou žádá poskytnutí podpory (od data podání žádosti do 31.10.).

10. Výběrová kritéria

Jedná se o plošnou platbu, výběrová kritéria nejsou uplatněna.

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako paušální platba v následující výši na hektar způsobilé zemědělské půdy s kulturou travní porost:

v roce 2015 – max. 80 % průměrné platby LFA-O a LFA-S stanovené v PRV 2007-13

v roce 2016 – max. 60 % průměrné platby LFA-O a LFA-S stanovené v PRV 2007-13

v roce 2017 – max. 40 % průměrné platby LFA-O a LFA-S stanovené v PRV 2007-13

v roce 2018 – 20 % průměrné platby LFA-O a LFA-S stanovené v PRV 2007-13

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

- kalkulace platby

Není provedena nová kalkulace plateb, je poskytováno určité procento platby uvedené v PRV 2007-2013.

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

- **Doplnkové podmínky pro poskytnutí platby**

Žadatel o podporu musí splňovat následující podmínky:

- musí ve stanoveném kontrolním období (od 1.6. do 30.9.) dodržovat intenzitu chovu býložravců 0,25 DJ/ha evidované zemědělské půdy s kulturou travní porost obhospodařované žadatelem,
- musí splňovat v celém hospodářství požadavky cross-compliance (čl. 91 a 92 nařízení o financování, řízení a sledování SZP č. xy/2013).

- **Identifikace prahové úrovně plochy zemědělského podniku, na základě které členské státy postupně snižují platby**

Neuplatňuje se degressivita.

- **Kritéria pro stanovení oblastí v přechodném režimu**

- stanovené dle čl. 31 odst. 5 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013

Jedná se o území obcí a katastrálních území, která byla v období 2007-2013 vymezena v souladu s čl. 36 písm. a) bodu ii) nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a která nesplňují kritéria dle čl. 32 odst. 3 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013.

Rozsah LFA

Návrh LFA	OP	TP	ZP	Podíl ZP
LFA celkem	902	844	1 755	49,5
N-xO	133	42	177	5,0
N	1 473	102	1 612	45,5

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Hodnota
Výstup	Podpořená plocha počet podpořených podniků	
Výsledek	Podíl podpořené plochy vůči celkové ploše	

1. Název opatření

Opatření: Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů
Podopatření: Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD
Zachování porostního typu hospodářského souboru
Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

Kód opatření: 15.1, 15.2

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 34 (u genofondu odst. 4) nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. 1305/2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

V roce 2014 budou hrazeny pouze staré závazky podle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, a to včetně opatření podle čl. 47 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 Natura 2000 v lesích.

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících zemědělstvím a lesnictvím, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními), zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4A obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti (včetně oblastí sítě Natura 2000, v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními),

zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivý a pesticidy.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

Priorita 4 podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, prioritní oblast 4B lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivý a pesticidy; prioritní oblast 4C předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou.

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření proti změně klimatu (*cíl SZP*)

4. Členění opatření

Podopatření:

- Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD
- Zachování porostního typu hospodářského souboru
- Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.

Specifické cíle:

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování podílu MZD

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivý a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s půdou, hnojivý a pesticidy a zvládání problémů souvisejících s erozí.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na lepší hospodaření s vodou a půdou a přispívání k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě.

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

Podpořit obnovu, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím se zaměřením na obnovu, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000 a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, a stav evropské krajiny.

Operativní cíl:

Podpora území zachovávající nebo zvyšující environmentální hodnotu lesních oblastí.

6. Zaměření

Opatření je zacíleno na lesní pozemky definované dle zákona o lesích a evropské legislativy na území celé ČR (mimo Prahu) s ohledem na vymezené oblasti způsobilé pro podporu. Opatření je zacíleno na podporu zavedení způsobů hospodaření vedoucího ke zlepšení druhové skladby lesních porostů, zachování porostního typu hospodářských souborů a ochranu a reprodukci genofundu lesních dřevin.

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování zvýšeného podílu MZD

Maximální možný rozsah bez cílení na environmentálně citlivé oblasti a bez způsobilosti státních lesů je 171 tis. ha.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

Maximální možný rozsah bez cílení na environmentálně citlivé oblasti a bez způsobilosti státních lesů je 144 tis. ha. Při zacílení na lesní porosty v ZCHÚ a Natura 2000 je možný rozsah 39 tis. ha.

Bude upřesněno v návaznosti na definování rozhraní s OP ŽP.

Ochrana a reprodukce genofundu lesních dřevin

Maximální možný rozsah bez nastavení způsobilosti jen pro určité příjemce je 96 tis. ha. Tento maximální rozsah bude dále upřesněn na základě podmínky vstupu lesních porostů od věku začátku doby obnovy.

7. Způsobilé výdaje

- Platby se vztahují pouze na závazky nad rámec příslušných závazných požadavků stanovených vnitrostátním lesním zákonem či jinými příslušnými vnitrostátními právními předpisy.
-
- Platby kompenzují v plné výši či částečně dodatečné náklady a ušlé příjmy příjemců podpory v důsledku přijatých závazků. V případě potřeby mohou hradit rovněž transakční náklady až do výše 20 % premie vyplacené na lesnicko-environmentální závazky.

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování zvýšeného podílu MZD

- Kompenzace dodatečných nákladů a snížených výnosů vyplývajících ze zachování zvýšeného podílu MZD nad rámec vyhlášky č. 84/1996 Sb.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

- Kompenzace dodatečných nákladů a snížených výnosů vyplývajících ze zachování vybraných porostních typů hospodářských souborů místo jeho přeměny na porostní typ hospodářského souboru s nižší ekologickou hodnotou (nad rámec závazných národních předpisů) v době obmýty podle vyhlášky č. 83/1996 Sb.

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

- Kompenzace dodatečných nákladů a snížených výnosů souvisejících s odložením těžby mýtní úmyslné nad rámec vyhlášky č. 83/1996 Sb. a se sběrem osiva šetrnými technologiemi nad rámec zákona č. 149/2003 Sb...

8. Definice žadatele

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování zvýšeného podílu MZD

Příjemcem podpory jsou soukromí a veřejní vlastníci lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Příjemcem nemohou být státní podniky.

Pozn.: Žadatelem nemohou být státní lesy (LČR, VLS).

Zachování porostního typu hospodářského souboru

Příjemcem podpory jsou soukromí a veřejní vlastníci lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Příjemcem nemohou být státní podniky.

Pozn.: Žadatelem nemohou být státní lesy (LČR, VLS).

Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

Příjemcem podpory jsou soukromí a veřejní vlastníci lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení. Příjemcem mohou být státní podniky.

Pozn.: Žadatelem mohou být státní lesy (LČR, VLS).

9. Kritéria přijatelnosti

- Žadatel se zaváže, že na zařazených lesních pozemcích definovaných dle zákona o lesích a evropské legislativy bude plnit podmínky podopatření po dobu pěti let.
- Žadatel musí mít platný lesní hospodářský plán/osnovu pro porostní skupinu v digitální formě uložené v datovém skladu (IDC) ÚHÚL.
- Podpora je u vlastníků s vlastnictvím lesních pozemků nad 50 ha, resp. s lesním hospodářským plánem podmíněna předložením relevantních údajů z lesního hospodářského plánu nebo rovnocenného nástroje o souladu s udržitelným obhospodařováním lesů vymezeným ministerskou konferencí o ochraně lesů v Evropě v roce 1993.
- Žadatel na zemědělských pozemcích musí hospodařit v souladu s GAEC a SMR.

Zlepšování druhové skladby lesních porostů prostřednictvím zachování navýšeného podílu MZD

- Do podopatření se zařadí celá porostní skupina.
- Skutečný věk porostní skupiny (etáže) při zařazení je v rozpětí 10 až 30 let.
- Vypočtený podíl MZD z druhové skladby převyšuje při zařazení nejméně o 10 % hodnotu minimálního stanoveného podílu MZD.

- Žadatel se zaváže, že zachová podíl MZD při výchově lesních porostů tak, aby po celou dobu závazku převyšoval nejméně o 10 % hodnotu minimálního stanoveného podílu MZD. Příjemce podpory je povinen po dobu trvání závazku provádět v porostní skupině zařazené do podopatření výchovné zásahy tak, aby podíl MZD převyšoval nejméně o 10 % hodnotu minimálního stanoveného podílu MZD.
- Příjemce podpory je povinen předložit platební agentuře každoročně současně s žádostí o poskytnutí dotace oznámení potvrzené odborným lesním hospodářem, že na porostních skupinách zařazených do podopatření podíl MZD převyšuje nejméně o 10 % hodnotu minimálního stanoveného podílu MZD.

Zachování porostního typu hospodářského souboru

- Do podopatření se zařadí celá porostní skupina s podporovanými porostními typy hospodářského souboru, která je alespoň ve věku začátku doby obnovy.
- Žadatel doloží, že při podání žádosti o zařazení má porostní skupina, resp. etáž podporovaný porostní typ hospodářského souboru.
- Žadatel se zaváže, že zachová u porostní skupiny, resp. etáže podporovaný porostní typ hospodářského souboru po dobu trvání závazku.
- Příjemce podpory je povinen zachovat u porostní skupiny, resp. etáže podporovaný porostní typ hospodářského souboru po dobu trvání závazku.
- Příjemce podpory je povinen u porostní skupiny zařazené do podopatření, v případě provedení obnovy lesa i po celou dobu trvání závazku, dodržet doporučenou obnovní druhovou skladbu nebo způsob obnovy lesa pomocí výmladků.
- Příjemce podpory je povinen předložit platební agentuře každoročně současně s žádostí o poskytnutí dotace oznámení potvrzené odborným lesním hospodářem, že na porostních skupinách zařazených do podopatření nebyla změněna stanovená druhová skladba nebo způsob obnovy lesa pomocí výmladků.

Ochrana a reprodukce genofundu lesních dřevin

- Do podopatření se zařadí celá porostní skupina, která se nachází v genové základně nebo je uznána jako zdroj selektovaného reprodukčního materiálu, a která je ve věku začátku doby obnovy.
- Genová základna je vyhlášena a uznané zdroje selektovaného reprodukčního materiálu jsou uznány v souladu s platnou právní úpravou a jsou registrovány v Národním programu ochrany a reprodukce genofundu lesních dřevin.
- Žadatel se zaváže, že v zařazené porostní skupině nebude po dobu trvání závazku provádět mýtní těžbu úmyslnou a že provede minimálně dvakrát za dobu trvání závazku sběr osiva (u jehličnatých dřevin sběr ze stojících stromů, u listnatých dřevin šetrnými technologiemi - plachty, zavěšené sítě apod.).
- Příjemce podpory je povinen minimálně dvakrát za dobu trvání závazku provést v zařazené porostní skupině sběr osiva (u jehličnatých dřevin sběr ze stojících stromů, u listnatých dřevin šetrnými technologiemi - plachty, zavěšené sítě apod.).
- Příjemce podpory je povinen předložit platební agentuře každoročně současně s žádostí o poskytnutí dotace oznámení potvrzené odborným lesním hospodářem, že na porostních skupinách zařazených do podopatření nebyla prováděna mýtní těžba úmyslná a zdali byl na porostních skupinách zařazených do podopatření prováděn sběr osiva (u jehličnatých dřevin sběr ze stojících stromů, u listnatých dřevin šetrnými technologiemi - plachty, zavěšené sítě apod.).

10. Výběrová kritéria

Nejsou definována.

11. Typ a výše podpory

Podpora se poskytuje jako paušální platba ve výši XXX EUR/ha [xxx Kč/ ha].

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15 % veřejných výdajů

Míra podpory bude stanovena v souladu s pravidly veřejné podpory (po jejich revizi) a v návaznosti na oznámení opatření Evropské komisi v souladu s čl. 108 SFEU.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Výpočet platby – bude doplněno

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet podpořených ha	
	Počet podpořených podniků	
	Výše vyplacených podpor	
Výsledek	Plocha se zlepšenou biodiverzitou, zlepšenou kvalitou vody a půdy (ha, %)	

1. Název opatření

Opatření: Spolupráce

Podopatření: 1. Podpora vývoje nových produktů, postupů, procesů a technologií
2. Podpora horizontální a vertikální spolupráce
3. Zřizování a fungování operačních skupin EIP

Kód opatření: 16

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 35 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- c) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

Podpora vývoje nových produktů, postupů, procesů a technologií
čl. 35, odst. 1 (a), odst. 2 (b)

Podpora horizontální a vertikální spolupráce
čl. 35, odst. 1 (a), odst. 2 (c - h)

Zřizování a fungování operačních skupin EIP
čl. 35, odst. 1 (c), odst. 2 (a - j)

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1. Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

Priorita 3 podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, prioritní oblast 3A zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělských produktů, a podporou místních trhů a krátkých dodavatelských řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací.

3.2. Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Priorita 2 zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, prioritní oblast 2A zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace,

zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Priorita 5 podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu, prioritní oblast 5A efektivnější využívání vody v zemědělství, prioritní oblast 5B efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin, prioritní oblast 5C usnadnění dodávek a využívání energie z obnovitelných zdrojů, vedlejších produktů, odpadu, reziduí a jiných nepotravinářských surovin pro účely biologického hospodářství

3.3. Příspěvek k průřezovým cílům

Priorita 1 podpora přenosu znalostí a inovací v zemědělství, lesním hospodářství a ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1A podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech, prioritní oblast 1B posílení vazeb mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím a výzkumem a inovacemi, mimo jiné za účelem zlepšeného řízení v oblasti životního prostředí a environmentálního profilu.

4. Členění opatření

Podopatření

- Podpora vývoje nových produktů, postupů, procesů a technologií
- Podpora horizontální a vertikální spolupráce
- Zřizování a fungování operačních skupin EIP

5. Cíle opatření

Celkový cíl:

Přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví. Přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji.

Specifické cíle:

Podpořit zavádění a předávání inovací v zemědělství, potravinářství, lesnictví a ve venkovských oblastech.

Posílit spolupráci v zemědělství, potravinářství, lesnictví a ve venkovských oblastech.

Posílit vazby mezi zemědělstvím, produkcí potravin a lesnictvím, a výzkumem a inovacemi.

Podpořit krátké dodavatelské řetězce a zlepšit tak začlenění prvovýrobců do potravinového řetězce.

Operativní cíl:

Podpořit vývoj nových produktů, postupů, procesů a technologií.

Podpořit horizontální a vertikální spolupráci mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců.

Podpořit spolupráci mezi malými subjekty při společných pracovních procesech, sdílení zařízení a zdrojů.

Podpořit horizontální a vertikální spolupráci při výrobě biomasy.

Podpořit spolupráci směřující ke zmírnění klimatické změny nebo přizpůsobení se této změně.

Podpořit zřizování a fungování operačních skupin v rámci EIP.

6. Zaměření

Opatření se zaměřuje na rozvoj spolupráce subjektů působících v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

Opatření napomůže procesu zavádění a šíření inovací v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Zároveň posílí vazby mezi zemědělsko-potravinářským sektorem a výzkumem, a přispěje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělských a potravinářských podniků. Bude podporována spolupráce při vývoji nových produktů, postupů, procesů a technologií, a jejich využití v praxi. Spolupráce se týká subjektů působících ve výzkumu a vývoji, nevládních odborných organizací a dalších s podnikatelskými subjekty i mezi podnikatelskými subjekty navzájem. Výsledky spolupráce budou dále šířeny.

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

Účelem opatření je zlepšit začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílit tak jejich konkurenceschopnost. Díky spolupráci a sdílení napomůže opatření efektivnějšímu využití zdrojů.

Bude podporována horizontální a vertikální spolupráce mezi subjekty činnými v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Podporovanou formou spolupráce je vytváření a rozvoj krátkých dodavatelských řetězců a rozvoj místních systémů. Dále bude podporována spolupráce při organizování společných pracovních procesů a sdílení zařízení a zdrojů mezi malými hospodářskými subjekty. Podpora se rovněž týká spolupráce při udržitelné výrobě biomasy pro použití v potravinářských a průmyslových procesech a pro výrobu energie. Další podporovanou formou spolupráce jsou společné akce prováděné s cílem zmírnit klimatické změny nebo se jim uzpůsobit.

Spolupráce je popsána v podnikatelském plánu, kde je uveden cíl spolupráce, konkrétní aktivity, identifikováni účastníci spolupráce a jejich role. Podnikatelský plán dále stanoví harmonogram a rozpočet spolupráce. Rovněž musí být popsán očekávaný přínos a vysvětlena přidaná hodnota spolupráce.

Zřizování a fungování operačních skupin

Opatření vychází z iniciativy Evropského inovačního partnerství „Produktivita a udržitelnost zemědělství“ a jeho cílem je podpořit zakládání a fungování operačních skupin, které svou činností pod EIP spadají.

Základními tématy vymezenými k naplňování EIP jsou:

- Zvýšení zemědělské produkce, produktivity a účelného využívání zdrojů
- Inovace na podporu biohospodářství
- Biologická rozmanitost, ekosystémové služby a funkčnost půdy
- Inovativní výrobky a služby pro integrovaný zásobovací řetězec
- Kvalita a bezpečnost potravin a zdravý životní styl

Operační skupiny se zformují kolem konkrétního inovačního projektu, který bude naplňovat některý z cílů EIP. Účelem fungování operační skupiny je propojit partnery z oblasti vědy, výzkumu a zemědělství, potravinářství, lesnictví, odborných nevládních organizací a dalších aktérů rozvoje venkova, a napomoci přenosu poznatků vědy, výzkumu a inovací do praxe, a naopak zajistit přenos informací o potřebách praxe směrem k vědeckým a výzkumným subjektům.

Lepším propojováním výzkumu a zemědělsko-potravinářské praxe a pobídkami k širšímu využívání dostupných inovativních řešení by práce operačních skupin měla vytvářet přidanou hodnotu a přispět ke konkurenceschopnosti zúčastněných podniků.

Opatření je spojeno s fungováním Celostátní sítě pro rozvoje venkova, která jednak zprostředkuje efektivní šíření výsledků práce operačních skupin a jednak podpoří rozvoj tzv. inovativního brokerství / zprostředkování. Úkolem inovativních brokerů / zprostředkovatelů je usnadnit zakládání a fungování operačních skupin.

7. Způsobilé výdaje

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

- studie proveditelnosti a náklady na vypracování podnikatelského plánu
- provozní náklady spolupráce (včetně zahraniční)
- přímé náklady na konkrétní projekty spojené s prováděním podnikatelského plánu (včetně investic, pokud nebudou dotovány v rámci opatření Investice do hmotného majetku)
- náklady na propagační činnosti

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

- studie týkající se dotyčné oblasti, studie proveditelnosti a náklady na vypracování podnikatelského plánu
- provozní náklady spolupráce (včetně zahraniční)
- přímé náklady na konkrétní projekty (včetně investic, pokud nebudou dotovány v rámci opatření Investice do hmotného majetku)
- *náklady na propagační činnosti*

Zřizování a fungování operačních skupin

- náklady spojené se zřízením operační skupiny
- náklady spojené s vypracováním strategie a akčního plánu operační skupiny, studie proveditelnosti
- provozní náklady fungování operační skupiny
- náklady na propagační činnosti
- přímé náklady projektu

8. Definice žadatele

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

- Podnikatelské subjekty v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví
- Nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce, potravináře, subjekty působící v lesním hospodářství
- Obce a jejich svazky
- Místní akční skupiny
- Subjekty podnikající v oblasti služeb pro zemědělství, potravinářství a lesnictví

Bude upřesněn princip poskytování dotace spolupracujícím subjektům (administrativně vyplacení dotace jednomu subjektu na základě dohody o spolupráci na projektu, žadatelé s finančním příspěvkem, žadatelé bez finančního příspěvku)

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

- uskupení minimálně dvou subjektů, kdy minimálně jeden subjekt musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství

- zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nebo výrobce krmiv

Zřizování a fungování operačních skupin

- Operační skupiny EIP

9. Kritéria přijatelnosti

- Projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření
- Projekt lze realizovat na území České republiky
- Podpora je podmíněna předložením podnikatelského plánu
- Výsledky projektů spolupráce budou zveřejněny a bude zajištěno jejich šíření

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

- spolupráce bude realizována minimálně dvěma subjekty, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství, potravinářství nebo lesnictví
- výsledky spolupráce směřují do odvětví zemědělství, potravinářství nebo lesnictví

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

- spolupráce bude realizována minimálně dvěma subjekty s výjimkou projektů realizovaných žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů
- beneficentem je zemědělský podnikatel nebo výrobce potravin nebo krmiv
- projekt byl posouzen Hodnotitelskou komisí jako inovativní

Zřizování a fungování operačních skupin

- beneficentem jsou podnikatelské subjekty v odvětví zemědělství, potravinářství
- členy Operační skupiny EIP mohou být subjekty působící v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví (tzn. zemědělský podnikatel, výzkumné organizace, vysoké školy, nevládní odborné organizace, apod.)
- operační skupina je složena ze zástupců několika sektorů – minimálně podnikatelského a vědecko-výzkumného, a dále např. nevládního neziskového, samosprávy, místních partnerství atd.
- operační skupina EIP jedná na základě vnitřních postupů zajišťujících transparentnost činnosti a předcházení střetu zájmů

10. Výběrová kritéria

Podpora horizontální a vertikální spolupráce

- počet subjektů zapojených do spolupráce
- různorodé složení subjektů zapojených do spolupráce (sektorové nebo odvětvové)
- velikost území, na kterém bude v přímé souvislosti s realizací projektu zvýšena dostupnost místních produktů konečným spotřebitelům
- počet subjektů dotčených realizací společného projektu zaměřeného na zmírnění a přizpůsobení se změnám klimatu
- dlouhodobá povaha spolupráce

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

- předmětem projektu je vývoj zcela nové technologie
- předmětem projektu je inovace pro dané odvětví v České republice

Zřizování a fungování operačních skupin

- kvalita podnikatelského záměru
- různorodé složení operační skupiny
- očekávané přínosy projektu pro praxi

Operační skupiny budou vybírány prostřednictvím odborné komise.

11. Typ a výše podpory**Podpora horizontální a vertikální spolupráce**

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše ... % způsobilých výdajů

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů

Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše ... % způsobilých výdajů

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů

Zřizování a fungování operačních skupin

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše ... % způsobilých výdajů

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období: bude doplněno
Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek**14. Doplnkové informace specifické pro opatření**

Definice místních trhů, definice krátkých dodavatelských řetězců

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet zřízených operačních skupin Počet participujících subjektů/podnikatelů Počet projektů spolupráce Počet podpořených podniků Počet podpořených projektů na inovace <i>(na základě dalších diskusí k ukazatelům bude případně dále členěno dle typu projektů)</i> Počet subjektů zapojených do projektů na zkrácení dodavatelských řetězců	

Výsledek	Zavádění inovačních postupů Nárůst tržeb u podpořených projektů podpory vývoje nových produktů, postupů a technologií Zvýšená schopnost zemědělských a lesnických podnikatelů přizpůsobit se klimatickým změnám Nárůst objemu produktů dodávaných v rámci krátkých dodavatelských řetězců (dle podnikatelských plánů) Zvýšení počtu regionů, oblastí, kde jsou zem. a potr. produkty dodávány v rámci krátkých dodavatelských řetězců (≈dostupnost regionálních potravin pro konečné spotřebitele)	

1. Název opatření

Opatření: LEADER

**Podopatření: 1. Realizace integrované strategie území
2. Realizace projektů spolupráce
3. Činnost místních akčních skupin**

Kód opatření: 19 (19.3, 19.5, 19.6, 19.7)

2. Právní základ pro poskytování podpory

- a) čl. 44 a 45 nařízení o podpoře rozvoje venkova z EZFRV č. xy/ 2013
- b) čl. 28-31 nařízení EP a Rady o společných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu, jichž se týká společný strategický rámce, o obecných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1083/2006.
- c) *bude doplněn článek z prováděcího nařízení vztahujícího se k opatření*
- d) *bude doplněn odkaz na úpravu veřejné podpory*

Realizace místní rozvojové strategie
čl. 31 (b) obecné nařízení

Realizace projektů spolupráce
čl. 44 – EZFRV, čl. 31 (c) – obecné nařízení

Činnost místních akčních skupin (*v řešení – možná budou všechny režijní výdaje MAS hrazeny z OP TP*)
čl. 45 – EZFRV, čl. 31 (d), (e) – obecné nařízení

3. Příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

3.1 Hlavní příspěvek k prioritním oblastem rozvoje venkova

Priorita 6 podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, prioritní oblast 6B posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech

3.2 Vedlejší příspěvek k naplňování dalších prioritních oblastí rozvoje venkova

Podopatření Realizace místní rozvojové strategie přispívá k naplňování ostatních Priorit Programu rozvoje venkova i ostatních cílů strategie Evropa 2020 v závislosti na konkrétní strategii vytvořené na principech metody LEADER (zejm. princip přístupu „zdola – nahoru“)

3.3 Příspěvek k průřezovým cílům

4. Členění opatření

Podopatření:

- Realizace integrované strategie území
- Realizace projektů spolupráce
- Činnost místních akčních skupin

5. Cíle opatření**Celkový cíl:**

Přispět k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.

Specifické cíle:

Posílit místní rozvoj ve venkovských oblastech.

Operativní cíl:

Zajištění realizace operací místního rozvoje včetně integrovaných a více-odvětvových projektů se zahrnutím inovativních prvků, vycházející z místních potřeb a potenciálu.

Vytváření sítí, partnerství a projektů spolupráce na úrovni národní a nadnárodní.

Zajištění činnosti místních akčních skupin na provádění a oživení strategie.

6. Zaměření

Opatření se zaměřuje na implementaci metody LEADER, a to prostřednictvím podpory realizace místní rozvojové strategie, realizace projektů spolupráce a činnosti MAS.

Realizace místní rozvojové strategie

Při realizaci integrované strategie rozvoje území budou podporovány aktivity a činnosti (operace, projekty) připravené a realizované konečnými příjemci, které naplňují cíle ISÚ, jsou vybrané danou MAS a jsou zároveň financovatelné z PRV⁵¹. *Bude dopracováno s ohledem na možnosti ostatních fondů – zejména není dořešena otázka nezemědělského podnikání u příjemců nezemědělců.*

Realizovány budou následující články nařízení PRV: 14, 17, 19 1. b), 24 1. a), d), 25, 26, 35.

Realizace projektů spolupráce

Pro realizaci projektů spolupráce bude podporována vlastní realizace projektů spolupráce⁵² mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS vč. zajištění jejich řízení.

Budou podporovány jak projekty založené na spolupráci v rámci členského státu, tak projekty založené na spolupráci mezi územími celky v několika členských státech či ve třetích zemích.

Činnost místních akčních skupin

V rámci provozních výdajů MAS budou financovány operace spojené s realizací ISÚ, zejména s přípravou a vyhlášováním výzev, příjmem žádostí, výběrem projektů, jejich monitoringem a evaluací a z nich vycházejících aktualizací ISÚ. Dále bude podporován rozvoj odborné a organizační kapacity MAS a vytváření sítí s cílem zvyšovat způsobilost managementu, členů MAS a dalších místních aktérů pro realizaci ISÚ. Předmětem podpory bude také v odůvodněných případech vytvoření zázemí a rozšiřování materiálně-technického

⁵¹ Operace, které nejsou financovatelné z PRV ČR 2014-2020 budou podporovány v rámci jiných fondů společného strategického rámce.

⁵² Neinvestičních i investičních.

vybavení pro činnost MAS. Podporována bude rovněž animace území zejména prostřednictvím podpory partnerství, spolupráce a informační výměny mezi místními aktéry, informování o zaměření ISÚ a její propagaci a podpory konečných příjemců ve vytváření a přípravě projektů.

7. Způsobilé výdaje

Realizace místní rozvojové strategie

- výdaje na projekty realizované prostřednictvím MAS

Realizace projektů spolupráce

- náklady na řízení projektů
- vlastní realizace projektů

Činnost místních akčních skupin

- provozní náklady
- personální náklady
- náklady na vzdělávání
- náklady související se vztahy s veřejností
- finanční náklady
- náklady související s monitorováním a hodnocením strategie
- náklady na oživení strategie místního rozvoje se zapojením místních komunit s cílem poskytování informací, propagace strategie a PR

8. Definice žadatele

Realizace místní rozvojové strategie

Koneční žadatelé z území MAS (*dle definic žadatelů realizovaných opatření*)

Realizace projektů spolupráce

Místní akční skupina, jejíž strategie byla schválena k podpoře z PRV

Činnost místních akčních skupin

Místní akční skupina, která má jednu z následujících právních forem:

- o Obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů
- o Spolek podle § 214 občanského zákoníku
- o Ústav podle § 402 občanského zákoníku

9. Kritéria přijatelnosti

- projekt je v souladu se zaměřením a cíli opatření

Realizace místní rozvojové strategie

- projekt je realizován na území příslušné MAS
- projekt je v souladu s ISÚ příslušné MAS
- projekt byl vybrán danou MAS v rámci nediskriminačního a transparentního výběrového řízení
- projekt musí splnit další podmínky stanovené příslušnou MAS

Realizace projektů spolupráce

- projekt je v souladu s ISÚ příslušných MAS či jiných partnerství veřejného a soukromého sektoru
- projekt vykazuje přidanou hodnotu spolupráce

Činnost místních akčních skupin

- MAS tvoří vhodné partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni, přičemž na rozhodovací úrovni nesmí ani veřejné orgány, definované v souladu s vnitrostátními pravidly, ani žádná z jednotlivých zájmových skupin představovat více než 49 % hlasovacích práv
 - MAS má zpracovanou ISÚ, která obsahuje alespoň tyto prvky:
 - a) vymezení oblasti a počtu obyvatel, na něž se strategie vztahuje
 - b) analýzu rozvojových potřeb a potenciálu oblasti, včetně analýzy silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
 - c) popis strategie a jejích cílů, popis integrovaného a inovativního charakteru strategie a hierarchie cílů, včetně měřitelných cílů pro výstupy a výsledky. V případě výsledků lze cíle uvádět v kvantitativním nebo kvalitativním vyjádření. Strategie je v souladu s příslušnými programy všech příslušných fondů SSR, které jsou zapojeny
 - d) popis postupu zapojení místní komunity do vypracování strategie
 - e) akční plán, který ukazuje, jak se cíle promítají do jednotlivých opatření
 - f) popis opatření pro řízení a monitorování strategie prokazující schopnost místní akční skupiny realizovat strategii a popis zvláštních opatření pro hodnocení;
 - g) finanční plán strategie, včetně plánovaných přidělů ze všech příslušných fondů SSR
 - oblast, na níž se vztahuje ISÚ, je územně souvislá a funkčně propojená a nabízí dostatečné kritické množství lidských, finančních a hospodářských zdrojů; jedná se o subregionální venkovské území s 10 000 až 100 000 obyvateli, na celém území ČR mimo území měst s více než 25 000 obyvateli
 - partneři MAS mají na území působnosti MAS trvalé bydliště, sídlo nebo provozovnu nebo jsou pro toto území místně příslušní
 - MAS plní podmínky pro uznání k podpoře z ESIF
- bude dopracováno na základě prováděcího nařízení EK.*

10. Výběrová kritéria

Realizace místní rozvojové strategie

- projekty budou vybírány k financování dle výběrových kritérií realizovaných opatření
- projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených výběrových kritérií místní akční skupina prostřednictvím své Výběrové komise na základě stanovení pořadí podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů strategií
- projekty jsou vybírány na základě nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních kritérií pro výběr operací, jež brání střetu zájmů a zajišťují, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru měli partneři, kteří nejsou veřejnými orgány a jež rovněž umožňují provádět výběr na základě písemného postupu

Realizace projektů spolupráce

- projekt je zaměřen na mezinárodní spolupráci
- výše finanční částky na spolupracující MAS (částka/počet spolupracujících MAS)
- víceodvětvově zaměřený projekt spolupráce
- mezisektorově zaměřený projekt spolupráce

- požadovaná míra dotace

Činnost místních akčních skupin

- bude ustanovena Hodnotitelská komise pro výběr strategií
- MAS budou muset nejprve splnit kritéria přijatelnosti, za jejichž nastavení je zodpovědné Ministerstvo zemědělství. V případě, že MAS projdou touto „certifikací“, budou moci předkládat žádosti o podporu svých ISÚ Ministerstvu pro místní rozvoj, které bude zodpovědné za tuto část výběru MAS.

11. Typ a výše podpory

Realizace místní rozvojové strategie

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 25-100% způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů.

Realizace projektů spolupráce

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 80 % způsobilých výdajů.

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů.

Činnost místních akčních skupin

Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to maximálně do výše 100% způsobilých výdajů.

Podpora provozních nákladů a nákladů na oživení nepřekročí 20 % celkových výdajů z veřejných zdrojů vynaložených v rámci strategie místního rozvoje (*bude diskutováno s ostatními resorty – nařízení umožňuje až 25 %, třeba zvolit jednotný přístup*).

Příspěvek EZFRV činí 85 % veřejných výdajů.

Příspěvek ČR činí 15% veřejných výdajů.

12. Rozpočet

Celkové veřejné výdaje na období:

Bude doplněno rozdělení rozpočtu na jednotlivá podopatření. Z rozpočtu EAFRD bude touto metodou implementováno minimálně 5 %.

13. Ověřitelnost a kontrolovatelnost podmínek

Všechny podmínky v opatření jsou stanoveny na základě legislativních požadavků a formulovány tak, aby byly jasné a jednoznačné. V národním prováděcím dokumentu bude ke každé z podmínek stanoven způsob jejího naplnění a prokázání žadatelem a rovněž postup ověření a kontroly Platební agenturou. V maximální možné míře bude dodržována zásada nezatěžovat žadatele nadměrnými administrativními požadavky, např. využitím existujících informačních systémů.

14. Doplnkové informace specifické pro opatření

Popis způsobilých výdajů je popsán v kapitole 7. Způsobilé výdaje.

Projekty spolupráce budou vybírány místními akčními skupinami. Příjem žádostí bude probíhat průběžně na platební agentuře. *(třeba dořešit s PA, který systém si zvolí – průběžný příjem nebo příjem ve výzvách)*. Projekty spolupráce musí být schváleny do 4 měsíců ode dne podání.

Proces a harmonogram výběru místních rozvojových strategií - řídicí a koordinační úlohu v procesu má MMR, které stanoví postup a harmonogram výběru. *(bude diskutováno s MMR jako koordinátorem administrativního zajištění)*

Koordinace s ostatními ESI fondy - na pokrytí všech provozních a animačních nákladů MAS bude jako Hlavní fond ustanoven EFRR prostřednictvím OP Technická pomoc. Dále bude využit institut přípravné podpory pro podporu provozních a animačních nákladů pro všechny MAS, které se na další plánovací období připravují. (viz Dohoda o partnerství kapitola 3.1.1.) *(bude diskutováno s MMR jako koordinátorem administrativního zajištění)*.

Možnost vyplacení záloh - místní akční skupiny mohou příslušnou platební agenturu požádat o vyplacení zálohy; výše záloh nesmí překročit 50 % veřejné podpory na provozní náklady a oživení území. *(bude diskutováno s MMR jako koordinátorem administrativního zajištění)*

Definice úkolů MA, PA a MAS týkající se způsobilosti a výběru projektů - místní akční skupiny mají za úkol přijímání žádostí o podporu a jejich posuzování včetně kontroly přijatelnosti projektů. Kontrolu přijatelnosti následně provede i PA. Proces výběru projektů je popsán v kapitole 10. Výběrová kritéria.

15. Kvantifikované cíle

Typ indikátoru	Název indikátoru	Kvantifikace
Výstup	Počet vybraných MAS	
	Populace pokrytá MAS	
	Celkové veřejné výdaje na podporu implementace operací v rámci místní rozvojové strategie (18.2)	
	Celkové veřejné výdaje na podporu spolupráce mezi územními celky v rámci členského státu (18.4)	
	Celkové veřejné výdaje na podporu nadnárodní spolupráce (18.5)	
	Celkové veřejné výdaje na podporu provozních nákladů a animace místní rozvojové strategie (18.6)	
	% venkovské populace pokryté MAS (bez měst nad 25 tis. obyvatel)	
Výsledek	Počet vytvořených pracovních míst na úrovni konečných příjemců (rozdělení podle pohlaví)	

Opatření		Specifická míra příspěvku	Derogace	Použitá míra příspěvku z EZFRV (%)	Finanční nástroje (čl. 33.1 b) CPR)		Prioritní oblast	Celkový plánovaný příspěvek EU (€)	Celkové veřejné prostředky (€)
					Použitá míra příspěvku z EZFRV (%)	Indikativní částka z EZFRV			
Čl. 14	Předávání znalostí a informační akce	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2A	2 263 565	2 663 018
							2B		
							2C		
							3A		
							4A		
							4B		
							4C		
							5A		
							5B		
							5C		
							5D		
							5E		
Čl. 15	Poradenství	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2A	3 233 664	3 804 311
							2B		
							2C		
							3A		
							4A		
							4B		
							4C		
							5A		
							5B		
							5C		
							5D		
							5E		
Čl. 17 a), b)	Investice do hmotného majetku (Investice do zemědělských podniků, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů))	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2A	95 716 466	112 607 607
		Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	3A	23 929 116	28 151 902
Čl. 17 c)	Pozemkové úpravy	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2A	38 803 973	45 651 732
Čl. 17 c)	Investice do lesů (Lesnická infrastruktura)	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2C	12 934 658	15 217 244
Čl. 19 1. a)	Zahájení činnosti mladých zemědělců	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2B	16 168 322	19 021 555
Čl. 19 1. b)	Investice do nezemědělských činností (Diverzifikace, OZE)	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	6A	66 059 839	77 717 458
							5C		
Čl. 21 1. a), 22	Zalesňování a zakládání lesů	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	5E	6 390 938	7 518 750
Čl. 21 1. c), 24 1. a), d)	Předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a obnova poškozených lesů	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	14 076 000	16 560 000
Čl. 21 1. c), 25	Investice ke zvýšení odolnosti a ekologické hodnoty lesních ekosystémů	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	22 440 000	26 400 000
Čl. 21 1. e), 26	Investice do lesů (Technika a technologie pro lesní hospodářství, Stroje, technologie a zařízení pro lesní školařskou činnost , Technické vybavení dřevozpracujících provozoven)	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2C	9 700 993	11 412 933
Čl. 28	Agroenvironmentální-klimatické operace	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	555 304 686	653 299 630
Čl. 29	Ekologické zemědělství	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	355 030 865	417 683 370
Čl. 30	Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	3 158 940	3 716 400
Čl. 31	Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	547 400 000	644 000 000
Čl. 34	Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (včetně Natura 2000 v lese)	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	4	12 435 857	14 630 420
Čl. 35	Spolupráce (včetně inovací v potravinářství a zemědělství)	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	2A	17 461 788	57 064 666
		Čl.59 3(a)	mainstream				3A	31 043 178	
Čl. 31 CPR, čl. 44 RD	LEADER	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0	6B	108 516 700	127 666 706
Čl. 52 CPR, čl. 51-55 RD	Technická pomoc, Celostátní síť pro venkov	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0		20 000 000	23 529 412
	Staré závazky	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0		208 264 449	245 016 999
	CELKEM PRV	Čl.59 3(a)	mainstream	85%	x	0		2 170 333 996	2 553 334 113
	Celkem konkurenceschopnost							317 315 562	15%
	Celkem envi (včetně starých závazků)							1 724 501 735	79%
	LEADER							108 516 700	5%

finanční tabulka bude předmětem dalších diskusí a ve finální podobě bude upravena se zohledněním výkonnostní rezervy ve výši 6 % rozpočtu